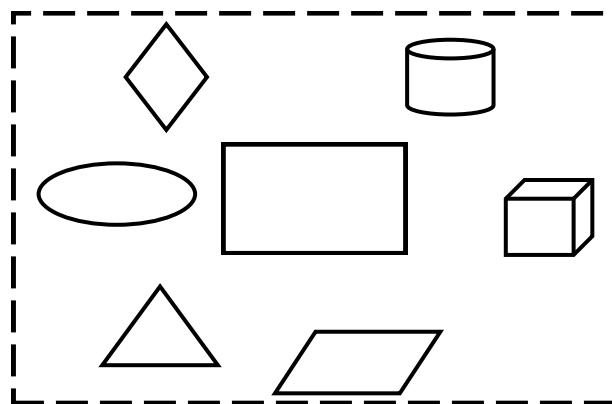

Alhísáb

Alkítábá máábá ágarrañí

Shúlíndu taláta

3

2010, Grade 3 Sbjct: Math, **TG** in Berta

Alhisáb

Alkítábá álgrayo1
Shúlíndu taláta (3)

Alhakúma Benishangul Gúmuz almáktábá ágírayó
Shúlíndú mbá Kábí u mbá jáhaz alkítáb u mba daa thoñor

Maabá shak'alone

- Abdunásir Álí Babákir

Maabí mus'one

- Badawi Muhammad
- Yusif Musa
- Mahamud T'aha

Trial version

2010 AC

2002 A.M

©Alhuriá k'ed'e tha al qik'ílmá Benishangul

Gumuz thalmáktába algírayoyu bass ñínéñ maáné álu d'íñá

Grade 3 Sbjct: Math, TG in Berta

Ahuha alú

Rootha alú	gundi
1 Anímíra zíí thandulegú mba zíí qi le 10000 u le 100 álá géraba gígí (shok'álá) tha alqalámá álhisabú.....	1
1.1 Anímírá zíí tháñdule gu nayú mothá le 1000.....	1
1.2 Anímíra zíí thandulegú le 100 shambá futhíláné ñgó mothayu	3
2 Gundí mad'uá mbá anímíra zíí tháñdulegú le 10,000.....	12
2.1 Awálá aré mbá 100 u mba 1000 íyú mothá.....	12
2.2 Gundí amad'ua anímíra zíí tháñdule gú le 10,000.....	19
3 Máre ná gasa u máré tháp'á anímíra zíí tháñdule alúgú le 10,000.....	26
3.1 máré fútha thaatháp' u nagasa thaalú	26
3.2 Shambá kátabílá gigí tha thap'ú	42
3.3 shambá kátabílá nagasa na gígí k'ed'e	47
4 Anímíra zíigule 10,000 thá gasama u thá awálua.....	57
4.2 shambá kátabíla gígí awalúo	83
4.3 Shambá gíilá gasama	87
4.4 Gíñ ábárrlá ñes'e qi tháñ	95
4.5 Gíñ á baarlá azámaní tháñ	97
5 Gíqomeétírí.....	103
5.1 shambá hulu zíizí assat'urú qiígú.....	103
5.2 maré sáware baralélógramgú u tra bísiám.....	108

Ak'us'o d'uk'únúñ

1 Anímíra zíí thandulegú mba zíí qi le 10000 u le 100 álá géraba gígí (shok'álá) tha alqalamá álhisabú

(Alhíssa 8)

Alhádáfa ák'us'olé k'íllíñ

Ma geedí k'óda addersále qigú (agíráyalegú)

- Máré p'úlá mothá awáláre asharo qi tha anímíra zíí are alú holóñóníñ u d'uk'únúñ
- Máré kataba anímíra zíí thandulegú ma mad'u gundí
- Máré áthap'u anímíra zíí are alú holóñóníñ álú
- Mothá thík'ó Máré tha nagasa Máré ákada thá thatháp'
- Máré gásama anímírá wásalí le 100
- Máré gásama anímírá wásalí le 100
- At'ábáqa tha thap'u Máré awalua u at'ábáqá awaluo mbá lágazíñ né qi Máré náfa qi tháñ Máré thík'a mothá awaluo

Giñ p'adí maabí agarañí qi

- Algírísh, Addínár, hámsa grush u shambálo
- Alkárdá maayú (0-9) mba ma katabá tha anímíra
- Almitír u abakás
- Iyú p'eera u shambá gárralá geedí qi
- Gíñ gíilá thalfasílu
- Giñ gíilá thaayú (ashuk'úlá thaayú)
- qi rothua
- Gíñ gíilá tha buura
- Jeerabagú
-

1.1 Anímírá zíí tháñdule gu nayú mothá le 1000

(Alhissa "2")

Máré kátaba mothá k'íllíñ mba asharó u tha anímíra zíí are alú d'uk'únúñ (alhíssa "1")

Alhádáfá k'ed'e gú

Ma geedí k'óda agíráyále qigú:

– Máré kátaba anímíra zíí are alú hollóñóníñ tha "Ax 10 + I"

(AU I anímírá nagasí míñ 10 ñíneñ mmaÁnē)

Gíñ gíí máábá á garañí

A/ Na jáhase gabul agaraña

Ánē faro bele bííló u algíríshgú

- Áné motha anímírá zíí are alú d'uk'unuñíyú

Másal : fágadathá anímíra zíí are alú hollóñníñ u d'uk'unuñíñ 1, 2, 5,8,19,88,46,6-----

I/ shambá ágarañla u mbá gárralá

- Sha geedí Máré fágada 1,5, U 10 grúsh ñgó k'allagágú Máré faro fuuda thaayú u shá Máré állama hassaba tháñ
- Fuudá faro Márégu míhil 1, 5u 10 grushgu Máré fuud'a gúdur gúdar
- Ma hasaba márre tha bele márre fuud'a áshara áshara
- Ñgó d'ok'o thiña geedí tha áshara añ kámu fuud'ó márrene
- Mbá fuud'o Máré nma nagásí ñgó d'ok'othiña maré na giñ nagas gÁné
- Má maruf mathá geedú oné d'afaru
- Másal abuura 3 nalgírish 2 ma adarífa / bele , 4 gom "5" grush (bele)
- Ba qad mbá halñe othá máréyú ñgó árothe qigu
- Tha abuura d'uk'unuñu bel kámu zíí qi?
- Abuura d'uk'unuñ áshara mmaané u abuura holóñóníñ shin kamu mmaané? U taláta u árbaqa gom kámu mmaané?
- Ñgó k'a;aga Máré kataba gam gom zíne tha addáf dárá márreiyú u ma kataba Máré ñgó fágada
- Másal ma Máré féd'í Máré kátaba at'náshar(12) Máré kátaba shúgo
- At' nashar = Áshara + hollóñóníñ
- 12= 10+2

Ma kátabá Máré mbá10 ñgó k'álá márthél Máré ámomothíñuyu mungúnúñ tha Máré állama Máré gís qi geera d'uk'unuñ thaa buura Máré barozza mungunuñe qi

25= 20+5 ñgó k'álá Máréthe Máré kátaba tha asddáfdará Máréyú

20 yaní 10+10 ñínéñ mmaané u ma féd'í Máré fágara mbá d'afare tháñ **mbá ássana
thí másal 35 = 3x10+5**

75 = 7 x10+5

Ma shabahau qi shambílo ñgó kátaba tha assabúra are ñgó rothu qi tháñ tha Máré le.

Mí/ qi abara u íyú p'eera

Mín tha alkítaba geeduyu qi geera 1.2

D'ok'otha A/ 1,3,5 u I 2,4 ageedí Máré rothu qi tha alú tha abuura

Mbá darí Máré gío thayú u ñgó geera márthé qi thaalú tha abuura

Mbá darí márre gío thayú u ñgó geera márthé qi

1.1.1 Márè fuud'a anímíra zíí thándulegú ma mad'u gundí u shambá hulu máré qi

Alhádáfá álgírayalé:

Ma geedí gárrá agíráyale ma k'óda Máré qi

Máré fuud'a anímíra zíí thandulegú ma mad'u gundí gú le 10000

Máré gádara shambá s'úl máré anímíra hugú ma p'ishí

Gíñ gíí máábá ágárrañí

A/ Áné jhasa qi

- qi geerá zíí qi tha alkitaba geeduyú 1.3 áné gio tha assandúká zíyundú áné p'úlé tha alfásílú
- Áné hás'úlo gíñ p'adí maabí agíráye qi
- Áné d'ok'o tha geedí Máré k'éra anímíra hu le 1000
- I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá
- Ágeedí Máré hoshálá alkitaba Máre tháñ 1.1.2 íyu Máré rothu qi thaú Máre motha aña sharíyu íyu tha sanduk'a síyunduyu tha abuura . Assanduk'álo sáqad Maré tha Máré mótha míñ --- 1000 xxə----- le 200 thá hasaba. Mín tha alkítábá agírayoyú nímír holóñóníñ Máré sáwaro asanduk'a ziyundu u Máré kátabayu tha anímíra u máré gárra tha bulue qi u thá thééleye qi ñgó rotha máré the qi
- Máre maada assáqá hásab Máre tha thééle ye qi tha thap'u qi tha 10
- U Máre maada tha ma hásábá máré tha buulue qi thap'u qi tha 100
- Ñgó fágada ma katab al qisma ánímíro u thá alháríf wálla walá ma kátab máré
- Mí/ Gíñ p'adí maabí agíráye qi
- -Ñgó gio asanduk'a ziyundu thalwarka d'añíyu ñgó lássaga thá shúli are máré made
- Kí/ qi abara u íyú p'eera
- Ñgó k'álága Máre s'ula anímíra zíí thándule le 1000
- Min qi geera 1.3 "1 u 2 " máré rothu qi thaalú tha alfásílú.
- Min 3-5 d'ok'otha zíí qigú ñgó k'álá márthé qi máré gío thaayú sha sáhañó márthé qi alhíssá p'eríñí.

1.2 Anímíra zíí thandulegú le 100 shambá futhíláné ñgó mothayu

(alhíssa "6")

1.2.1 máré thap'a u máré nagasa anímíra zíí tháñdule alú tha mbá zíí are alú holloñíñ

Alhádáfá agírayalé

Ma geedí gárrá agírayale gú ma k'ódá Máré qi

Máré fágada anímírá zíí are alú holóñóníñ

Máré k'ábá anímírá zíí tháñdule gú na ad'afaruá máré

Gíñ gíí máábá ágarañí

- Ngó d'ok'othíña gú Máré thap'a awáláré 10 alu tháñdu másal $10+10 = \underline{\hspace{2cm}}$, $10+20 = \underline{\hspace{2cm}}$, $20+30 = \underline{\hspace{2cm}}$
- Mín thalkítábá geedúyu Máré katabo anímíra gut ha ashúl Máré shúl asharo u d'uk'únúñu thalwargá d'añíare Máré lásaga thá shúl bus'k'e thalfá sílú
- Ngó fagada ma shák'alo gíñgílá thayú mbá daño märéthe uñgó saha
- I/ Shambá ágarañle u mbá gárralá
- Shambá zííne thalkítabáleyú Máré gia tha thap' mbá walá dari u gía tha almásálá K'ed'ele.
- Máré gia anímíragú tha addímáná shúl Máré mbá asharo u mbá d'uk'unduñ u (gígi"g")
- Máré thap'a anímíra alú thoñor tha bulue qi (gidí"3")

Másal A/ $34+20 = \underline{\hspace{2cm}}$

Gígi "3"	Gígi "1"	Gígi "2"	$34+20 =$
	$30+4+20+0$	34	

Asharagú	D'uk'únúñ
3	4
+2	0
5	4

Mí/ qibara u íú p'eera

$$= 30+20+4+0 + \underline{20}$$

$$= 50+4 \quad 54$$

$$= 54$$

Ngó k'álá geedíe Máré gía almásálá zíí thálkítaba tha buura

Ngó hoshálá thañgú male shák'al máré

Másal $40+38 = \underline{\hspace{2cm}}$ Addáraja d'uk'únúñ (1) Máré k'ábá attámáná shúl d'uk'unuñ $6+8 = 14$

46 Addárajajá "2" min thá mothá belloyu ngó has'ula

+38 mbá asharo ngó tháma añá asharó

84 Addáraja "3" Alqáshará thík'ola min tha d'uk'únúñu máré tháp'á alqáshare alú tháñ male madíñó qi

$$1+4+3 = 8$$

Mothá k'ed'e mama 84 assáqá gio máré ne na alk'álát'a madó máré qi ŋgó mus'a márthé
qi míñ thálo qi geera 1,4, d'ok'otha 1, 4 u 10 máré rothu qi thaalú u máré mus'a

- D'ok'othá darígú Máré gó ma gígí tháyú
 - Anímirá zíí tháñdulegú mbá zííare alú hollóñóníñ na nagasa
 - Giñ gíi máábá ágarañí
 - A/ qi jahasa gabaal agaraña
 - Ñgó p'úlaga assáqá gó Máré nagasa tha zíí qi mbá hulú qi thatha tháp'le. Thá Máré thík'a ad'a faruá k'ed'e mbá sálafgálá u mbá walá sálafgalá assáqá mbá nágas máréné Máré áfarugundí tháñ a alú k'ara u mbá nágas máréné Máré áfarugundí tháñ a alú k'ara u mbá nágasílá thí tha awáláré asharó u mothá shúl d'uk'únúñu k'íllíñ Máré áfaru gundí shú; d'uk'únúñu u shúl asharo na ad'afaruá Máré male k'abí máré
 - Sha márén fágada mothá márén ma assé márén geera anímirá nágasálá álá márén mothá ñgó áthap'a alú Máré thík'a na anímíra alú k'ará k'ed'e

Másal $63 - 22 =$ _____

		Gígí “2”	Gígí “3”
Shúl asharo	Shúl D’uk’únúñ	63-22= (60+3)-(20+2)	63
6	3	= (60-20) + (3-2) <u>- 22</u>	
-2	2	= 40+1	41
4	1	= 41	

Ñgó ábád'íña geedi qi Máré más'á thoñorá rak'as'í márthé qi bíl'a hibí Máré neyú

Ñgó geera anímíra féd'í sáláfa ñgó daa Martha qi Máré állame tháñ bík'a híbí máréneyú

Áwalí sha walá “5” nagasíla “7” máré fágada thá d’ok’otha minthá mothá thík’ó geedíyú máré áhátha máré k’aba ad’afaruá anímíro shambá gífláné nálé d’ok’othíñ máréyú.

Shá Máré zañzaña tha mín 95 ñu aláshara zíí qigú mayú áshará d'uk'únúñú máré hás'ua
d'uk'únúñú máré thóha qi shúgo 95 = 80+15 máré sha gádarla alk'álá shúgo

$$95 = 80+15$$

$$-47 = 140-7$$

$$48 = 40+8$$

Lí/ qi abara u íyú p'eera

- Máré gía qi geera 1.5 d'ok'otha 2,6,8 U 10 tha abuura
- Ngó sáhha márthe qi maabí hárabone ngó mus'a márthé qi
- D'ok'othá ñgúnuñ máré gio min thayú Máré záá tháñ álá mus'a márthé qi tha alhíssá p'íríñiyú.

0	0	0	0	0
0	0	0	0	0

1.2.2 Gasama u awalue le 100 (alhissa"2")

Alhádáfá addersalé:

- Ma geedí k'óda agíráyále qigú
- Máré gía awalua u gasama
- Mothá thík'o Máré thá gasama ma má asse Máré fagada tha awalua
- Máré maada awalue shambá gídiné at'ábaqá Máre thá thatháp'
- Thá qi thothohiñá mbá awaluo Máré thík'a mothá awaluó

Gíñ gíí máábá áagarañí:-

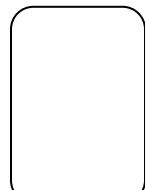
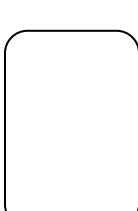
A/ qi jahasa gabul agaraña

- Áné k'áyara thatháp' tha awalua yue qi u máré gio mothá máre ma p'ishí min tha qi geerayú.
- Ngó mus'a gíñ áagaraño agasamua tháñ hu
- I/ Shambá górralá u mbá áagarañla
- Min thá shúlíndu holónónínu Máré górrao mothá mbá áwálúá mbá 100 mbá walá t'ar ñine u min 1-10 anímírá zíítháñdulegú u anímíra gasamá ma Sharma mbá darí. Inshan shugo añhoshálá thá thañgú mbálé.

Máré thára agíráya qi thá awalua

Álá d'ok'othíña d'ok'othá awaluogú

Álá sát't'ara assandúk'a zíyundu tha assbúra are mbá awaluó u Máré áhora aña sharnéyu

000 000

00 00

0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0

5+5 = 10
+ 2 + 2 + 2 + 2
5×2 = 10
5×2 = 10

2

Míthil shambá gíoláné thá bello mbálo rotha aré mbá awaluó u ma anímíra hollóñóníñ áthohuo añá máreyú na mothá Máre walá thohu qi

- Máré fágada tha ma anímíra máñ áwaluolá tha sifir(0) gúlu yom sifír ñinéñ mmaané.
- Anímírá zíí tháñdule k'illíñ ma áwaluolá tha d'uk'únúñ alú k'ará k'ed'e ñinéñ mmaané.
- Máré satt'ara thééle árbáqá d'ááñí d'uk'únúñ Máré mathí sát't'ara thééle árbaqa bílló hamsa ñine thayu mbá ma iyú shímbír bílló taláta máre thayu máre maada u ñgó d'ok'othíña geedí shímbírálogú shambá thík'iláné tha awalua .
-
- Máré kátabá ñine thá hué qi shambá gííáné

5×3=
2×3

3×3

+

0	0	0
0	0	0
0	0	0

0	0
0	0
0	0

Mbá zíí thábá gambié mbá mao qi p'up'ulínó Min thá belló shá álá gásama áñ holloñóníne qi Ald'ok'othíña geedí tha shímbír are alú kámu zíí qi k'illíñ tha asat'úrú . Máré fágada tha asanduk'á d'áñí bello ñínéñ gasamola añ hollóñóníne qi másal(3×5 ñínéñ ma 2×3) . Álpúlá geedíé tha assanduk'a bello ñínéñ ma gasama ma d'uk'únúñ.

Míthil mbá zíí mbalé

5 = 3+2

$$5 \times 3 = (3+2) \times 3$$

= $(3 \times 3) + (2 \times 3)$ sha ñínéñ mmaané ál fágada

Másal $2 \times 13 = (2 \times 10) + (2 \times 3)$, $3 \times 14 = (3 \times 10) + (3 \times 4)$ u shanbálo ñínéñ mmaané alp'ulá márethé qi tha thoñorálé áltháma amímira zíí tháñdule thabello u tha bulu mothá Máré ma d'uk'únúñ.

Másal $19 \times 4 = \underline{\quad}$ Gígí "1" Gígí "2"

$$19 = 10 + 9 \quad 19$$

$$\begin{array}{r} \underline{\times 4} \\ = 40 + 36 \\ = 76 \end{array} \quad \begin{array}{r} \underline{\times 4} \\ 76 \end{array}$$

A shan shúgó $19 \times 4 = 76$

Agasamua sha añ shák'álá agasamua lázim añ mótha awaluayú

- Añ bík'ágú Máré gía gasama tháñdu
- Añ daa geedíe almásalgú u ma álé gíí Máré añt'oragá ma álé hoshalña thañgú

Masal $10 \div 2 = \underline{\quad}$

K'álá geedíe d'úk'unuñ d'úk'unuñ wálla tha abuura Máré hás'úla anímira ásharó mba wákal gíilogú Máré gasama añ holóñóníñe qi ma d'uk'únúñ. Lázim aña zííne k'illíñ áné ma hámsa mbá hásabílá mbá hasabílagú áné na rothá s'uríñí alhisabulogú yaní $2 \div 5 = 10$ u $10 \div 2 = 5$ Máré kátaba tha addáfdará máreyú.

Gíñ hásabílagú ale áshara Máré gásama hamse qi ma d'uk'únúñ

$$(10 \div 5 = 2)$$

U sha Máré fágada Máré maada tha $2 \times 5 = 10$

Ñgó p'úlá geedíe thoñorindu d'aáñí míllañ mbá hásablá tháñ tha máré náfa qi tháñ u Máré maada shambá hulu awalua Máré gásama u alqalamá horrañ mbá gasamo

Másal $12 \div 6$ mbá zíí shúgo thá thoñorá mañ 6 12 ñgó p'úlá márthé tha assbúra are Máré állama qi thañ.

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

- Ñgó mus'a geedíe thoñor Máré fágada shambá hululá áwalua Máré gasamama álé rothuMáré qi thaalú

- Máré gia qi geera mbá zíí thalkítaba Máréeyú qi geera 1.6 tha abuura.
- Ndu dadó nímír “2” d’ok’otha 2,4,6,8,u 10 máré gó thayú
- qi geera 1.7 min ndu dadó “A” yú d’ok’otha nímíra 2,4,6,8,u 10 máré gó tha alfásílú tha abuura
- Min tháñ ndu dadó mbá darí nimír 1,3,5,7,9 máré gio tha abuura
- D’ok’othá mbá “I” Máré gó thayú ñgó geera márthé qi
- qi geera 1.8 min 1-6 na d’ok’otha ñgó daa márthél Máré gó thayú

UNIT 1 - English Practice Page

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá aňá ma faadi tha ndú Alqinqilizú

1. m __ n __ e __ d

2. su __ __ ra __ e __ d

3. di __ __ e __ e __ __ e

$$5 - 3 = 2$$

4.

r __ __ e __ ess __ r

5.

__ __ cc __ __ __ s __ r

1, 2, 3

$$5 + 2 = 7$$

7. m __ __ t __ pl __ ca __ i __ n

$$2 \times 4 = 8$$

8. r __ __ u __ t

$$10 \div 2 = 5$$

6. __ __ m

9. di __ __ s __ __ n

II. Geeráthá gíñ ma daadólegú tha blueqi hathú ahulutháqi mbá adine tháñ.

C 1. shak'ala

A. substitute

2. qi geera

B. whole number

3 k'abatha

C. solve

4. akada

D. exercise

5. animírá hiqi aňá alharifu

E. find

6. gíigí

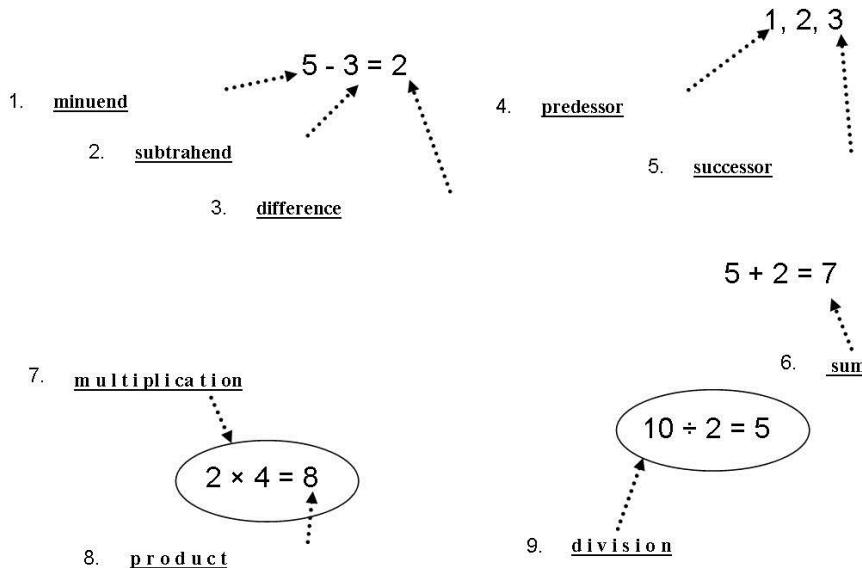
F. activity

7. anímirá zíí thandule

G. checking

UNIT 1 - English Practice Page - Answer Key

Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú

predecessor	successor	difference	minuend
subtrahend	multiplication	product	division

II. Geeráthá gíñ madaadólagú thabluweqi hathú ahulutháqimbá adinatháñ.

<u>C</u> 1. shak'ala	A. substitute
<u>D</u> 2. qi geera	B. whole number
<u>E</u> 3. k'abatha	D. solve
<u>G</u> 4. agada	E. exercise
<u>A</u> 5. animírá hi qi añá alharitu	F. find
<u>F</u> 6. gíigí	G. activity
<u>B</u> 7. animírá zíí thandule	H. checking

Ak'us'o Holoñoníñ (2)

2 Gundí mad'uá mbá anímíra zíí tháñdulegú le 10,000

(Alhissá 17)

Alhádáfá k'ed'e k'illíñ

Ma geedí k'óda algírayale qigú:

- Máré fágada awáláre mba 100 min 100 le 1000
- Máré kátaba awálá aré mbá 100 ma álé gárra Máré
- Máré thik'a awáláré mbá 100 na mothá k'ed'e k'illíñ mbá holloñonínu
- Máré thik'a ad'afarua áwaláré mbá 100
- Máré ásheru anímírá zíí qi gú tháñdule le 10,000
- Máré gásama anímíraagu thá shúl máré mbá d'uk'únúñú , mbá asharo u mbá miió tha addá máná máré
- Máré fágada anímírá zíí qi are alú taláta
- Máré fágada anímírá zíí qi are alú arrbaqa u Máré maada
- Máré fuuda anímíra zíí tháñdule gú mamađ'u gundí gu le 10,000
- Máré fagada anímírá zíí tháñduleegú mbá tharhu u mbá mágí
- Máré p'ula attamaná shúlí mba asharo qi u mbá miió
- Máré fágada attamaná shúlú

Gíñ p'adí maabí agíráye qi

- Alkárd bíló
- Alwarkagú
- Fuudagú
- Almittír
- Alqalámá anímírogú mbá áhii maabí agíráya alú
- Máré faro giñ p'adí maabí agíraye qi

qiabaara u íyú p'eera

- Gíñ gíllá tha alfásílú
- Gíñ gíllá thayú
- qi rothuqqú
- jeerabagú

2.1 Awálá aré mbá 100 u mba 1000 íyú mothá

2.1.1 Maré thik'a awáláre mbá 100 mbá zíí le 1000

Alhádáfá ágíírayale :

Ma geedí k'óda ak'us'ólé qi

Máré p'ulá awáláré mbá 1000 qi mbá wássalí le 1000

Máré gárra awáláré mbá miióngú mbá ma dadó

Gíñ gií máábá ávarañí:

A/ qi jahasá

-Sha Máré fágara gíñ d'áfáré ñgó damoga d'ok'othagú

Shambá zíiné thalkítabá geeduyú $100+100 = 2 \times 100$ ñgó kátabo thalwarga d'aníare ñgó lásaga thalfsílú

Mungundú a gíñ p'adí maabí agíráye qi Máré faro

Máré gío qi geera gú tha alfasílue qi

Máré jáhaso anímírale hugú shugo $2+2+2+2 = 2 \times 4$ tha alfásilué qi Máré hás'úlo.

Shambá gárralá u mbá á garrañlá

- qi rothue
- Hu as'are
- Gíné gígí u qi p'up'úl shambá zíiné
- Min thá shúlíndu holónóníñu geedí gárrao thatháp' u awalua shambá hulu maré qi . Inshan shugo ñgó dagá tha thap'gú márre thóha qi tha awáláreyu qi tha assabúra are tha áné híá maré alù
- Anímíra athap'uó márre álú márre maada shambá awaluo mmaané.
- Másal $2+2+2+2 = \text{assá}$ qi lagasíñláné awalue qi 2×4 Ñgó p'úlá márthé qi tha 2 athap'uola álú árbaqa marrát + Andú na walúa k'ed'e ? (2×4) u mothá k'ed'e kámu (8) shambáló ñgó d'ok'othíñegú. Ñgó p'ulá márthé tha awalúa gídí shambá hulu márre qi Máré thatháp' másal $1 / 2+2+2+2$ na mothá k'ed'e k'illíñ hulú qi Máré 4×2

Másal $100+100 = \text{ma thóhaña}$ qi tha awalua 2×100 u mothá k'ed'e k'illíñ $2 \times 100 = 200$ ñgó áhia Máré álú Ma zíí qi mbá walá hía Máré álú Máré d'ok'othíñayú

Lí/ qi abara u íyú p'eera

Másal $100+100 = \text{ñgó d'ok'o'othíña}$ geedí walá ma hia Máré álú ñgó p'úlá márthé qi

Min thalkítábá geeduyú

qi geera 2.1

D'ok'otha 3,5,u 6 márre rothu qi tha alú tha abuura u d'ok'otha 1,2,4 márre gia tha alfasílú ñgó geera márthé qi

2.1.2 Máré thápá u márre nagasa awáláré mbá 100 mbá 1000 , márre ásheru u márre á mad'u gundí

Alhádafá ágírayalé

Máré k'ábá mothá mbá awáláré zíí are alú hóllónóníñ

Máré k'ábá ad'a farua mbá anímírá zíí aré alú hollónóníñ

Máré ád'aru anímíra zíí tháñdule mbá awáláré 100 mbá 1000

Awáláré mbá 1000 mba zíí are alú holóñóníñ máré a thap'u , nagasau máré a'd'afaru sham bá zíí máré.

Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa

- máré fáró mothá mbá qigeerá 2.2 thalfásílue qi Máré rothu qi thaalú ma zíí añá gólné gólné máré muus'a
- Ñgó fágada maglo Giñgílá thayú mba qi geera 2.1 min thayú
- Máré kátabo almásála zíí thalkítaba geeduyú thalwargad'añí áré máré lásaga áñá madíné
- Máré jáhaso gíñ p'adí maabí agíráyé qi hú
- I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá
- D'ok'otha u mothá, qi geera 22 máré fuutha tháñdu thá thaháp' u thá nagasa
- Anímíra zííare alú hóllóñóníñ máré góathá thoñoríndú namu qi thátha tháp' u thá nagasa Máré gíá tha assabúra áré
- Ñgó p'úlá márthél thal másal tha anímíra gádarlá alqáfaru gundí tha addmáná shul Máré mbá alfú, mbá mió, asharó u mbá d'uk'únúñú.

Másal 1 500

+300

800

-

Shul míío	Mbá ásasharo	Mbá d'uk'únúñú
5	0	0
+3	0	0
8	0	0

Másal 2 3000

+4000

7000

Shul míío	Mbá míío	Mbá sharó	Mbá d'uk'únúñú
3	0	0	0
+4	0	0	0
7	0	0	0

Anímíra zíí are alú taláta u árbaqa tha addámáná shúlí mba alfú,míío mbá asharó u mba d'uk'únúñú sha gádarlá nagasá u thatháp alp'ula Martha qi thalmásálégú

Másal 1 700

-200

500

Almía	Aláshara	d'uk'únúñú
7	0	0
2	0	0
5	0	0

	Alqálf	Almíá	Aláshara	d'uk'únúñú
Másal 1 8000				
<u>-4000</u>				
4000	8	0	0	0
	4	0	0	0
	4	0	0	0

Gíllégú ma katabá

thá shoré qi Máré kátaba tha addáftará máré alú u máré fágada mbá zí thalkítábú

Ñgó daagá d'ok'otha mañgú tha assabúra are máré allame tháñ, míhil qi geera 2.3 shambá gíláné thá qi abara u íyú p'eera

Awáláré 100 u mbá 1000 mbá zí are alú taláta u árrbaqa tha thathap'u thá nagasa na alk'anúná máré állama thabá tháñ

Masál 1 3400 u 500 tha álá áthap'u alú lázím álá tháma tha addamáná shúl máré.

3400 Addáraja "1" áwalí d'uk'únúñgú altha ma tha shul Máré

+ 500 Addáraja "2" álá áthap'u ashara alú u álá thama thá aña

3900 asharó Addáraja "3" álá athap'u almíía alú álá tháma aña

Álqalfú.....xxxx

Másal 2 Álá nágasa 1500 álú min 4900

4900

-1500

3400

Gíígígú tha addarajá Máré

Addáraja "1" Na alù k'ara mbá nágasíláthí thá shoré qi nágasílá alú

tha buuluéq álá mus'a katabgú tha shul máre

Addaraja "2" mbá nágasílá álú míín tha shul d'uk'únúñ álú k'are qi

álá tháma mbá nágasolá álú ma p'íshí thá shúl k'ed'e

Addáraja "3" mba nágasíla álú min tha shul asharóyu na mothá

k'ed'e álá tháma map'ishí tha shul asharóyu.

Addáraja “4” mbá nágasíla álú min thá alú k'ará mba shul miió álá tháma map'ish1 thá shúl asharóyú

Addáraja “5” mba nágasíla álú min tha shul asaróyu na mothá ñgó

thama tha shulí mba alfú hu assáqá abuthñone qi Ñgó

thama tha shulí mba alfú hu assáqá abuthñone qi ñgó buura geedí alú tha abuura ñgódaagá almasalgú mbá shabahau qi máré állané tháñ u máré kátaba tha addafdarú.

qi geera 2.4:-

Thá qi abaara u íyú p'eera Máré hoshálá tháñ

Ngó daagá anímírá zítháñdulegú hollóñóníñ Máré ásheru u na othá k'ed'e Máré tháma tha alú Máré ./ Ñgó daagá d'ok'othagú tha assabúra are Máré gía male d'ok'o thiñó máré.

Másal 1 D'ok'o tha geedí Máré p'ula ñgó anímírá d'aañí mbá gor ahap'úne min 224 u 243 Máré k'ábá u máré thárá qi tha mbá d'aañí máré baró fuud'agú tha attamaná shúl Maré min mbá miió(100) le mbá d'uk'únúñú (1) máré fuud'a k'illíñ thá shul maré. Anímíralogú máré holóñóníñ sha namu qi na shúlí mbá álmiió (100) bík'a máré thárá qi míñ mba 10(asharo). Inshan shugo 243 shul k'ed'e mbá asharó “4” u mba 224 shín “2” ñinéñ Máré u “4” gor”2” Inshan shugo 224 gos'í 243 yá wálá 243 d'añí 224 qi.

Másalío Ñgó d'ok'othiña geedí tha min 684 u 679 andí mbad'añí ñgó ábad'íñagá máré qi máré nótha, ma shúlí mió(100) namuo qi máré tháré tha mbá asharó mbá d'añí (d'afaru qigu) Inshan shuúgo 684 d'añí 679 qi ya wálá 579 k'os'í 684 qi u ma thámaña thalqalamá k'ed'e 684>679 yáwälla 679 <684 qi.

Ñgó katabagá almásalgú tha assabúra are uñgó ábad'íñagá máré qi máré állame tháñ.

Ma álé gií máré ñgó hoshálá thañgú añá hárab máréné ñgó mus'a márthé qi mbá p'íshí Máré kátaba tha addáf darú.Sha Máré ásherú anímírá hollóñóníñ

- Lazím Máré fagada anímírá are alú kámu zíí qi , min thoñor thábá gambí qi ma anímírá adímanamu qi Máré zaatháñ le míñ máréthík'a mbá d'añí thoñor thaba p'íshíe qi máré ád'afaru máré . Gúlu yomlagíñ ma anímírá walá ma má d'uk'únúñ anímírá gós'í gos'í anímírá d'áñié qi.
- Lí/ qi abaara u íyú p'eera

- qi geera 2.3 qirothua tha alfasílú , qi geera 2.4 d'ok'otha nímír 1,2,5 Máré gía tha alú Máré Máré saha, d'ok'otha nímíra 3,4,6,7 máré gó thayú, qi geera 2.5 algásama márthéle qimáré gó mír thayú Ngó límma gíñ gerawo Máré ñgó ás'ara márthé hugú ma p'ishí
- Shambá olulá áshara
-
- Alhadafá áddersalé
-
- Ma geedí k'óda ak'us'ó addersale qi
-
- - Máré fúgada mbá olu qi u mbá áolula
-
- Máré fuud'a anímíra zíí tháñdule gó tha olaré asháró
-
- Máré fágada shambá olula 10 u awáláré asháró
-
- Gíñgíí maabá agarañí

A/ qi jahasa

- - Anímíra ma awalua /olu (100, 1000 ,---) máré kátabo thalwarga d'añí are máré has'ulo

I/ Shanmbá gárralá u mbá ágarrañlá

Awáláré asháró 10, 30, 40 u shambálo mbá shin olu qi thá 10 shíñ 100,1000 u shambálo ñínéñ ma máré.

Másal 1 100 ma thámálá tha awalua $10 \times 10 = 10^2$

1000 ma thamálá tha awalua/ aolua $10 \times 10 \times 10 = 10^3$ lázím máré fágada

10^3 yaní áshara na olu/walu faláta marát ñine d'uk'unúñ mmaané Ngó daagá almasal máré allam tháñ

Másak 1314= 1000+300+10+4 ma mmaané tha awalua shíñ

$10^3 + 3 \times 10^2 + 10^1 + 4$ sha ñínéñ mmaané álé ás'ara márthé hu.

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

Álá áfaru anímíra gundí máré kátaba tha walua

Gíñ dawólá márthé máré gía u ñgó saha nárthé

Ñgó dagá gímañgú máré rothu qi thaalú

Ñgó thá magá wablgú male njí qi geera k'illíñgú

2.2 Gundí amad'ua anímira zíí tháñdule gú le 10,000

(Alhíssa 13)

Gundí anad'ua anímira zíí tháñdule mín 100 le 1000

2.2.1 Gundí amad'ua anímira zíí tháñdule mín 100 le 1000

Alhadafá agírayalé:-

Ma geedí k'ódá agírayale qigú:

- Máré kataba anímirá zíí tháñdulegú min 100 le 1000 thá thoñor indú míllañ
- Máré gárra anímira zíí qigu mím 100 le 1000 thá thoñor indú míllañ.
- Máré gárra anímira zíí qigu min 100 le 1000
- Máré kataba anímira zíí qigú le 1000 ma mad'a gundí

Giñ gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa

- Máré jáhaso assanduk'a ziyundu zíí tha alkítábú Máré hás'ulo
- Tha awáláré mbá 10 u mbá 100 Máré katabo anímira zíí qi tháñ min 100 le 1000 thalwarka d'aañí are Máré hás'ulo
- Máré katabo alqalamá ad'afaruo tha alkardon are Máré hes'ulo
- Máré hás'u'ulo gíñ rothulá qi thaalú gabul althara agíraya qi
- Máré jahaso qi sha Máré gia qi geera
- Máré faro gíñ p'adí maabí agíraye qi

I/ Shambá gárralá u mbá ágaranílá

- Anímira zoíare alú taláta le 1000 tha awáláre 100, 10 u mbá d'uk'únúñú sha gádarla áfaru gundí álá p'úlá márthé qi
- Másal/ 341 thalmíagú u anímira zíí áré alú holloñoniñ thá máré p'úlé na mothe k'ed'e ñgó d'ok'othíña
- 341= 300+40+1
- -Ñgó bíl'a Máré mómothíña gígí mbá zíí thalkíítabúyu tha máré állome
- Míhil mbá garawo máréné mím gábul ñgó p'úlá márthé shambá ad'a farula u mbá á sherula anímíra tha mbá d'añí u nambalá ma mad'u gundí ma p'ishí thá gígí u Máré p'úlá qi.
- Min thálo Máré kátaba min taláta le hamsa anímirá d'afarú qi máré ásheru min mbá d'añí le nambálá (k'os'í) wálla min mbá k'os'í le mbá dañítha assabíye are
- Másal 347, 433, 321, 340
- Min anímira dawola amad'u gundí min mbá k'os'í le mbá d'añí ándí mbá k'os'í ? ñgó d'od'ok'íña Máré lemín máré mothañgó qi shúgo (321) min thálo baró ñgó k'álágá Máré amad'ugund min mbá k'os'í le mbá d'añí ma álé rothuga máré qi tha abuura.

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

Lazim min áyu ak'us'o gárrawo máré máré gía qi geeragu thá qirothua , thá gígí alfasílu, mbá thayú qi geera 2.7 d'ok'otha nímír 1/ A, I , Lí tha qi rothua 2/ A, I, Lí, gígíthayú

qi geera 2.8

d'ok'otha nímír 1/A , mí, tha qirothua u I, Lí thagígí alfasílu 2/ A, mí, gígí thayú 3/ A-I , thaíqrothua Lí, mí ñgó k'álá márthé tha gígí thayú

2.2.2 máré p'úlá anímírá zíí are alú táláta qi na zizí tha addamána shúl maré.

Alhádafá agírayalé:

ma geedí k'óda agírayale qi ma gundí

- máré shárfedíña anim1íra zíí tháñdule tha shul máré mbá zííare alú athap'u anímíra zííarealú taláta alú máré shar fedíñ máré (as'ar máré hu)
- máré gía rothá d'oshuyu gú
- Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa :- Anímíra zíí are alú talála nímíra 1 máré kataba thalkaron halá are u máré p'úlá qi

Sha máré fágara anímíra zíí are alú hollóñoñíñ mba gárrao máré tha shulindu 2 ñgó áfagaríña máré gabul ñgó tháré mbá t'ok'oló

Másal 1 113 = 100+13

$$\begin{aligned} &= 100+10+3 \\ &= 1 \times 100 + 1 \times 10 + 3 \times 1 \end{aligned}$$

Másal 2 520 = 500+20

$$\begin{aligned} &= 500+20+0 \\ &= 5 \times 100 + 2 \times 10 + 0 \times 1 \end{aligned}$$

Ñgó p'úlá márthé qi sha gádarla álá afaru gundí u alp'ula márthé qi tha thoñor míllañ na anímíra zíí are alú táláta

qi geera 2.9

d'ok'otha Au Lí tha qirothua mí u sí thal fásílú thaalú máré u s'í-Rí máré gío thayú

qi geera 2.10 Baqa

mbá gíí máréne thaalú Máré baró rothu qi thaalú tha abuura

2.2.3 Anímíra zíí mín 1000 le 10000 na gundí amad'uá máré (Alhíssa 4)

Anímírá zíí are alú árbaqa mbá zíí tháñduleqú

Alhádáfá ágírayalé: ma geedí k'óda agírayale qi ígú

- Máré fagada anímírá zíí are alú árbaqa
- Máré kátaba anímírá zíí are alú arbawa
- Maré gárra anímírá zíí alú alú árbaqa
- Máré fuud'a anímíra zíí are alú árbaqa ma mad'u gundí

Gíñ gii máábá ágaraní

A/ qi jahasa

- Máré gío assanduk'a zíyundu mbá dam anímíra zíí tháñdu le min 1000-10,000 u máré s'úlo
- Máré katabo anímíra zíí are alú táláta tha add amna shul maré tha máré s'úlá hu thá d'ok'o tha u máré hás'ulo
- Máré p'úla agíráá alyomalo qi shambá daláné ma álé agarañó

I/ shambá gárrálá u mbá ágarrañlá

Ñgó p'úla martha tha anímíra zíí are alú taláta mbá zíí qi min 100 le 999 ñínéñ ma máré u máré rothu qi thaalú

1000 máré maada nímír wáhída zíí are alú arrbaqano

Tha 1000 alue qi Máré gádarí máré áthap'u anímíra zíí are alú d'uk'únúñ , holónóníñ alú lemín áné wásálá tha 9999 álú . Ñgó as'aragá amasálá zíí thalkítábú hugu lémin na hía maré alú

Lí/ qíabaara u íyú p'eera qi geera 2.11

shambá zííne lázím máré gíá

- A/min 1-2 tha qirothua , min 3-5 gígí thayú uñgó súha
- Ágeedí máré sat'aro assanduk'a zíyundu thaalú máré uñgó saha márthé ma k'ódaño qi máré rothu qi thaalú
- I u Lí máré gíá shambá p'íshíne márthé qi
- Ma k'ódá máré qi mbá hárábo qi ñgó mus'a márthé qi

2.2.4 Anímíra zíí thandulegú mbá tharhu mbá nad'i

Alhádáfá agírayalé:

ma geedí k'óda' agírayale qigu

- Márè k'aba anímíra thárhu u mbá mad'í 10,000
- Máré náfa qi thá hutha thár a ma mág' mág' á ma d'u anímíra gundí ma p'íshí

A/ **qi jahasa**

- Máré kátabo anímíra zíí are alú árrbaqa mág' ágalu u mág' híó thañ
- Ñgó geero gíñ p'adí maabí agíráye qi ñgó hás'ulo shaÁné áhia maré gíné álú

I/ **shambá gárralá u mbá ágarrañlá**

Mbá hás'úló mág' na anímíra mad'u gundí mág' lásaga thalfásíl are tha áné p'úlā ad'afarua anímíra thárhu u mbá mad'í qi yaní "A" ma má anímíra zíí tháñdule anímíra thar "A" ye hu AÁ u mbá mág'í "A" AÁ Inshan thík'ila shugo mág' rothu qi thaalú

Másal k'abátha anímíra thar 3452 ne hu mbá mad'í ñine gundí

3452 +1 = ñiñéñ thárhu

3452 -1 = 3451 nínéñ mág'í

Inshan zíí tháñdule mbá zíí are alú árrbaqa thalqlf, mía áshara u thá d'uk'unúñ Mág' kátaba na mothá k'ed'e kíllíñ u ñgó áhia maré álú u mág' rothu qi thaalú

Máré náfa qi thalqalamá asheruo mág' ásheru anímíra zíí thalkítabu u mág' rothu qi thaalú

Lí/ **qi abaara u íyú p'eera qi geera 2.12**

ndu dadó "A" álá kátaba tha assabúra are ágeedí mág' áháthaga d'uk'undúñ d'uk'unúñ mág' áhofa u "I" Mág' "Lí" mág' gío thayú ñgó mus'a márthél añá gólné.

2.2.5 Añá ithígíga attamaná shulú qi na almáqana

(Alhíssa 4)

- Añá ithígíga addamáná shulu qi tha awálare 10 u 100 álá p'úlé
- Alhádáfá ágíroyalé ma geedí k'óda agírayale qigú
- Mág' k'ábá aña ithígíga attamaná shulu qi thá belloe wálá tha bulue qi
- Mág' k'ábá áña ithígíga attamaná shulu qi tha awálare 10 u 100
- Mág' fágada alqálama addama ithígó
- Mág' fágada rotha aré attamaná ithígó
- Mág' gía (fútha) rothá d'oshugú
- Gíñ gii máábá ávarañí

A/ **qi jahasa**

- Attamaná ithígíga anímíra qi mbá gárrao mág' mbá awálare 10 shambá k'ábílané tha Mág' zañzaña ñgó d'ok'othíña mág' rotha

- Sha máré gía addama íthígá mbá áwáláré asharó (10) sha maré zañzaña nalk'awaníni k'ed'e p'ishí
- I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá
- Awlaré mbá 100 mbá íthígí anímira zí are alú tálata qi shá álá k'ábá u álá p'ulua qi mbá ma assé na awálare mbá 100 p'ishí
- Assaqá k'abíñá attamaná anímira íthígí ashara qi shúlí mba d'uk'únúñú ma gorá5(hamsa) álá k'íthá hu tha mbá asharó mmaané
- Sha álá k'ítha awáláré íthíg 100 hu p'ulíñ d'añá asharó qi yaní d'añá álqasharó na d'añá tha d'uk'únúñ
- **Másal 75** awáláré asharó (10) añá íthígígané añí baalá shugo) 70 ñinéñ mmaané u thá belloe qi 80 ñinéñ mmaané
- Añá íthígígalá 563 tha bulue baálá shugo na awáláré 100 (míío) tha 500 yue mmaané, u thá bellóe shíñ íthígí 600 qi
- Assaqá thámáné thalqaámá k'ed'e 563 ≈ 600
- Alqaláma álé (≈) thá hu k'ík'íth yaní íthígí ñiné qinó
- Sha máré állama katabá nalqalámalo máré momo thíñayú na katabá k'ed'é
- Mbá k'allá mbálo tha hu k'ík'íth thalqálámalo máré jéraba iyú momothíña

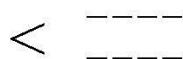
qi abaara u iyú p'eera

- Alá d'ok'othíña d'ok'othá d'afaru qigú mbá attamaná anímira íthígu qigú máré k'abá
- Baqad mbá állam Máré alqalámalo Máré náfa qi tháñ máré k'abá attamaná shúl íthígu qi
- qi geera 2.13 d'ok'otha "1" thá qirothua, d'ol'otha "2" tha alfasílu u d'ok'otha "3" máré gío min thayú
- qi geera 2./14 Baqad mbá gíóné geedí min thayu ñgó hoshálá tháñ u ágeedí máré rothu qi thaalú tha abuura u ñgó ábad'íña geedí qi uñgó p'adagú.

UNIT 2 - English Practice Page

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú .

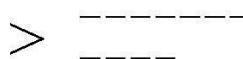
A.

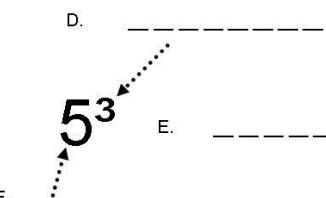
B.

C.

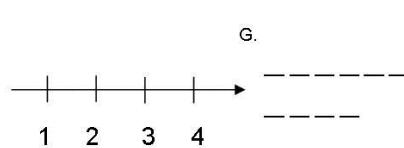
F.

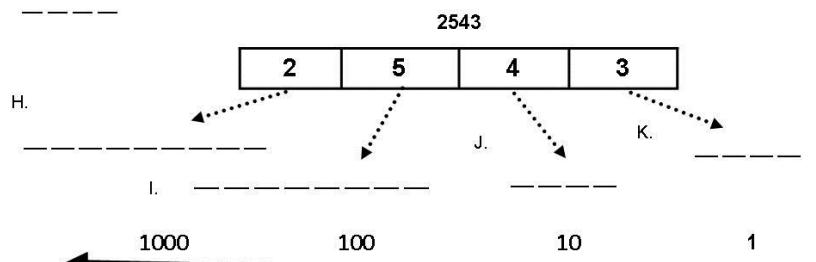
E.

G.

H.

J.

K.

L.

ones	tens	hundreds	thousands	greater than	less than
equals	power	exponent	base	number line	

II. Geeráthá gíñ ma daadólegú thabluweqi hathú ahulutháqi mbá adiné tháñ.

 1. zañzaña

A. approximation

 2. amad'ua

B. method

 3. thoñor

C. place value

 4. alqálamá

D. sign

 5. approximation

E. compare

 6. asherua

F. remember

 7. attámáná shúlú

G. order

UNIT 2 - English Practice Page (ANSWER KEY)

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

A.

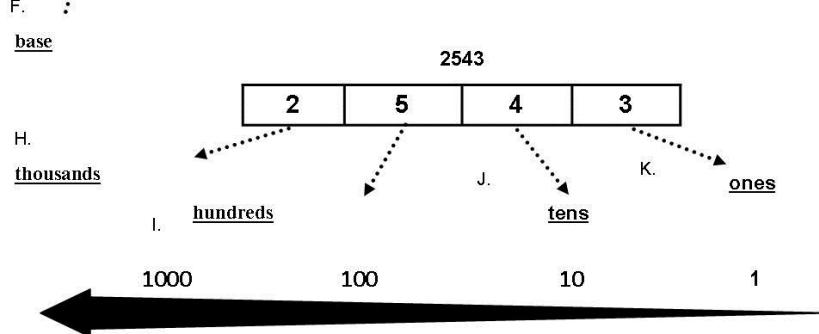
less than

B.

= equals

C.

> greater than

ones	tens	hundreds	thousands	greater than	less than
equals	power	exponent	base	number line	

II. Geeráthá gíñ ma daadólégú tha blueqi hathú ahulutháqi mbá adinétháñ.

<u>F</u> 1. zañzaña	A. approximation
<u>G</u> 2. amad'ua	B. method
<u>B</u> 3. thoñor	C. place value
<u>D</u> 4. alqálama	D. sign
<u>A</u> 5. alqalámá á ithiguña	E. compare
<u>E</u> 6. asherua	F. remember
<u>C</u> 7. attámaná shulú	G. order

Ak'us'o taláta

3 Máre ná gasa u máré tháp'á anímíra zíí tháñdule alúgú le 10,000

(Alhíssa 48)

Alhádáfá áddersale:-

ma geedí k'ída agíraayale qigú

- máré áthap'u anímíra zíí tháñdule alúgúle 10,000
- máré áthap'u anímíra zíí tháñdule alúgú le 10,000
- máré náfa qi thá thoñorindu thaathap'ú
- máré náfa qi tha thoñoríndú nagasó

A/ Gíñ p'adí addars

- Assandúk'a síyundu mba anímíró
- - At'abashírá gídí allóñ
- Alkartón bíilo ágarrañlá thañ
- Assandúk'á ziyundu mbá thathap'u u mbá nagaso

I/ qi abara u íyú p'eera

- Gígí alfasílú
- Gígí thaayú
- qirothua
- Gigí abuuró

3.1 máré fútha thaatháp' u nagasa thaalú

(Alhíssa 24)

3.1.1 Tha anímíra are alú táláta u árbaqa álá thap'a u nágasa anímíra zíí are alú d'uk'únúñ

Alhádáfá áddarsalé

Ma geedí k'óda addarsale qigú

- Máré thap'a anímíra zíí are alú taláta u arbaqa alú tha anímíra zíí are alú d'uk'únúñ.
- -Máré nágasa anímíra zíí are alú táláta u árbaqa alú tha anímírá **Gíñ gií**
- **máábá ágaraní**

A/ qi jahaza

- Máré jáhaza anímíra wásalí le 10,000 thalwarga are máré hás'úlo.
- Lázim maré garra akítabale ma p'íshí
- D'ok'othá thár máré agíráya qi thaañ míthil 259= 200+50+9 máré musohu
- Ngó mas'o gíne hu mbá p'adí maabí algíraye qi

I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

- Sha máré t'írthíña anímíra zíí are alú taláta u árbaqa mbá gárro Máré tha shulíndu holóñónínu shambá thap'íláné u mbá nagasílané alú ñgó dagá d'ok'othagú máré già
- Thále shíñ máré gárro shambá thap'íla mbá nágasíla anímírá zíí are alú tálatayá u árbaqa alú thá thoñor baalá.
- Alá thámagá albalgú bík'a d'afar máré míñ ásharagú na anímíralogú
- Másal 125+8 = _____ , 1249+7 = _____ assaa áthap'u ñáné alú anímíra zíí le alú taláta u arrbaqa tha anímíra zíí are alú d'uk'únúñ bík'a d'áfárne áshara alú.

Másal 1 125 +4 = _____

Gígí d'uk'únúñ h	Gígí holoñoníñ	gígí taláta
117	125 = 100+20+5	125+4 = 127
<u>+4</u>	<u>+4</u>	<u>- 4</u>
		= 100+20+9
		= 129

Min mbá daalá geedíe almásalgú shambá híiné máré alú máré baró già qi geera 3.1 tha nímíra hás'úl daara gabul álá daagá almásalgú

Máré mada anímírá shambá fud'ílánégú tha shúl máré. Anímíra hásabílá thañgú tha shúl d'k'unuñu ma tíimá ásharagú shambá gíílané

Áshará d'uk'únúñu áshara kámu mmaané? Ashará asharo mía ndu kámu mmaané?

Áshara ndú mío alf ndu kámu mmaané? Maré già shambálo

Áshará d'uk'ununú áshara mmaané , áshará asharo mía mmaané , mía ndu áshara alff mmaané . Ñgó daagú almásalgú

Másal 845+7 = _____

Gígí d'ukúnúñ	Gígí holóñóníñ	
845	845 = 8 míagú+4 ásharagú+5 d'uk'únúñgú	
<u>+7</u>	<u>+7</u>	<u>+7 d'uk'únúñgú</u>
		= 8míagú +4 asharagú 12 d'uk'únúñgú

= 8míagú +5 asharagú 2 d'uk'únúñgú

= 800+50+2

= 852

Gígí tálata(3)

845 = 800+4+5

+ 7

+7

= 800+40+12 =852

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

- **qi geera 3.1**
- máré fútha thaalú

qi geera 3.2

- gídí thañthaña (1-2) tha qirothua (3-4) gífíyú (5-8) ñgó abad'iñegu maré gía tha gasama
- Máré nágasa anímira zíí are alú d'uk'únúñ míñ anímira zíí are alú taláta u arbaqa

Alhádfa agírayale:

ma k'óda agírayale qigú:-

- Mín anímira zíí are alú tálata Máré nagasa alú tha anuímírá zíí are alú d'uk'únúñ mbá walá hás'úl sáláfa
- Mín anímira zíí are alú taláta álá násasa alú tha mbá zíí are alu d'uk'unúñ

Giñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa

Lázim Máré fágada attamaná shúlú anímíro

I/ Shambá górralá u mbá ágarañla

- Sha garao anímírá zíí alú d'uk'unúñ nagasa ñgó mathídaga almasalgú sha Máré zañañ tháñ.
- **Másal** 24- 4 = _____ , 88-5 = _____ u shambálo
- Ñgó dagá almasalgú míthil shambále fúthíla anímira ma farugundí
- **Másal** min 547 álá nágasa hamsa alú ñgó hoshálá tháñ máré
- Álá rothu qi thaalú.
- Min 12 d'uk'únúñ ma nagasálalu hámsa (5) mbá gáshí kámu mmaané?

- Min mbá áhíñóne Máré álú ñgó p'ula Márthé tha assabúra are
- Gígí 1**

542 = 5 míagú + 4 asharagú+ 2 d'uk'unúñgú

$$\underline{- \quad 5} \qquad \underline{- \quad 5 \text{ d'uk'}unúñgú}$$

$$= 5 \text{ míagú} + 3 \text{ asharagú} + 7 \text{ d'uk'}unúñgú$$

$$= 500 + 30 + 7$$

$$= 537$$

Gígí 2

Míagu	Ásharagú	D'ukunuñ	=	Míagu	Ásharagú	D'ukunuñ
5	4	2 -5		5	3	12 -5
				5	3	7

Anímírá zíí tháñdul mba zíí are alú táláta árbaqa álá nagasa tha nímíra walá has'ul thatháp'1 áwalí

Másál 429-6 =_____

Gígí 1

429

gígí 2

429-6= 423

gígí 3

429 = 400+20+ 9

- 6

- 6 _____ - 6

413

= 400+20+3

= 423

Ñgó mathídaga almasálá mañgú máré gís

qi geera 3.3

Ñgó p'úlaga thánorá walá has'úl asálafa thá gígíyú ./ Mbálo yaní Ashara d'uk'unúñ d'uk'unúñ gómu zìinr thayú ? m1ííá áshara kámu mmaané? Alff míía kámu zíine thayú shambálo Áshara d'ukúnúñ

d'ukúnúñ áshara ñinéñ zíne thayú, míia 1 = 10 ásharagú , Alff = 10 áshara ndu mña mmaMáré.

Ngó oúlá márrethe tha maabí gadarí álá p'ula aníníra qi thá thoñor millañ

Másal 542 = míia aduhámsa+áshara 4+ d'ukúnúñ 2 u gadar márrethá thoñorindú mañ ñgó p'úlá márthél másal 547 almíia ndu arrbaqa (4) zíne thayú ma fed'ila ale thóha qi tha d'uk'únúñue sháñ gíláné.

**Lí/ qi abaara u íyú p'eera
qi geera 3.4**

1-4 máré gía thá qirothua

5-8 thá gígí thayú ma dáálá p'ishí

qi geera 3-5 máré gía tháñdu

3.1.2 Rothá d'oshuyu

(Alhíssa 2)

Alhádáfá ágírayalé:

na geedí k'óoda algírayale qigú

-Máré fútha rothá d'oshuyú thá rothá s'uríní anímírao

Máré fágada tha agíraya alhíssabú damú qi thá agíráyá ñgúnúnle

Gíñ gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa

Maabá agarañí lázim na fúthorothá d'oshuyú u na has'ulo na mothá k'ed'e thalfasílue qi

Áné faro gíñ padí maabí rothá d'oshuyu gígí tháñ

I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá

**Ñgó p'ula geedíe thoñorindá madí Máré ma Máré álé futhí rothá d'oshuyá
shambá madiuné gundí map'ishí.**

1. máré fágad'a rotha aré rotha d'oshuyú
2. Anímira k'abí Máré tharothá d'oshuyú ma máré
3. Máré k'abá anímira gíne ma assé narothá s'uríní alhíssabú
4. Máré náfaqa qi tha anímira thík'o máré máré p'úlá d'itha qi

Másal Ádam gídí 422 ríál baqad dáné agudine qi 7 ríál na máthí thap'aga bábáné 5
ríál adam gom ríál gídíné?

Lázim máré gárra lemin máré fágada nrotha aré k'ed'e áwalí masál Ádam gídí 422 na dáné agíné 7 ríal na mathí thap'agálá 5 á babáné kámu gasha ñine qi.

Máré fágada fuuda gam ríal k'abílá máré thé na tha anímíra.

Fuuda Ádam ma má "A" ríal mmaané

$$A = (422 - 7) + 5$$

$$= 415 + 5$$

$$= 420$$

Lázim máré fugada gíñ ma máré d'othá u máré rotha (k'átaba) gíñ thík'o máré na rothá s'uríní k'ed'e másal Ádam gídí 420 ríal

Lí/ qi abaara uíyú p'eera qi geera 3.6

min 4-5 máré thadór máré gío tha abuura u namothá k'ed'e máré rotha. D'ok'otha nímíra 1 máré gía thé qirothua u

2-3 máré gía thaalú máré u ñgó t'oragá máré thelú male hoshal notháñ male gíí máré

**3.1.3 Anímírá zíí tháñdule mbá zíí are alú 3ü álá áthap'a u álá
nágasa alú tha awáláre zíí mín 10 le 100**

(Alhíssa 3)

**Alhádáfá ágírayalé:
na k'óda agírayale qigú**

Máré áthap'u anímíra zíí alú 3 u 4 alú gú tha awáláre 10 u 100

3.1.3.1 Thatháp'

Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa

- máré fáró gíñ áhiné geedí awáláré 10 u 100 álú thé hu u na has'uló

Áné jáhaso d'ok'otha huluqi tha agírayálé lé áné tháñdu á walí

Másal 70+10 = _____, 200+100 = _____

I/ shambá gárralá u mbá á garrañlá

Thá shúlíndu 2 máré gérao awáláré 10 shambá k'abíláné u dání tha ak'us'o 2 ñu mbá wásalí le 10,000 na awáláré 100 tha anímíralé gú $89+10=$ _____, $300+200=$ _____

Ñgó p'ulá márthél thalmásaláégú máré già

Sha máré gía tha tháp' ñgó dagá qi geera 3.7 nalmasal máré gía, Ñgó p'ula márthél tha gadarlá álá thap'a álú nawáláre 10 u mbá 100

$$\text{Másal } 410+50 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\begin{array}{r} 410 \\ +50 \\ \hline 460 \end{array} \quad \begin{array}{r} 410+50=460 \\ \hline +50 \\ \hline +50 \end{array} \quad \begin{array}{r} =400+10 \\ \hline =400+60 \\ \hline =460 \end{array}$$

Min mbá híne Máré álú Máré già qi geera 37 u 38 Máré già tháñ märé

Alá thap'a anímíra alú

Másal $320+90 =$ _____

Gígí 1

$$\begin{array}{r} \underline{+90} \\ 460 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \underline{+90} \\ +50 \\ \hline +50 \\ = 400+6 \\ \hline = 460 \end{array}$$

Min mbá híine Máré álú Máré gía qi geera 37 u 38 Máré gia thaalú méré

Álá thap'a anímíra alú

Másal $320+90 =$

Gígí 1	Gigí 2	Gígí 3
320	=300+20	=300+20+90
<u>+90</u>	<u>+90</u>	<u>+90</u>
460	= 300+110	= 410
	= 300+100+10	
		= 410

Lí/ qíabaara u íyú p'eera

Thoñorá íyú p'eeró masha ná ma tha thá qi geera ñiñeñ gímáréné p'íshí

qi geera 3.7

máré gía thaal fashílu thaalú máré u álá saha

ma zíí maabí sholone álá muus'a

Bík'á geedí máré áhora añá sharíyu tha as sabúra are

qi geera 3.8

min 1-6 tha abuura min 7-10 thayú nuñgó saha márthé

- **qi geera 3.9** na d'ok'otha tha qirothua , thaa fashíluu thayá máré gía shambálo
- máré gía (fuutha) rothá d'oshuyu gú tha qirothua
- Assaqa fuuthí máré rothá d'oshuyú máré fágada na gíñ k'alné

3.1.3.2 Nagasa

Alhádáfá agírayalé:

ma geedí k'óda agirayale qigú

- Anímíra zíí are alú taláta , Árbaqa ma álé nágas máré shambá walá gíne sáláfa
- Gíñ gíí máábá ágarañí
- A/ qí baara u íyú p'eera
- míthil 30-2 = _____ 70-40 = _____ 500-200 = _____ u
shambálo máré rothayú mañgó álá féd'í ñgó ágaraña

- I/ Shambá gárralá
- Sha garao Máré na awáláré asharó nadí Máré na ad'afarua k'ed'e assaqá k'abí máré ne.

30-20 = _____ 70-40 = _____, 50-10 = _____ u shambálo ---- máré gía tháñdu . ñgó p'úlá thalmásal shambá afurula anímire gundí assaqa tha thap'a mbá thíkíláné na ad'afarua k'ed'e

Másal 490- 60 = _____ míthil rotha, 490 tha awáláré 100 álá áfaru gundí tha awáláré 10 ñgó p'úlá márthél máré gía 490 = 400+90 ñgó fágada na kataba máré shambálo d'ok'othagu tha ma nagasa 60 alú min 90 kámu gashí , min 90 ma maabí nagasá 60, 30 ma ñiñeñ gashí 490 ma nágásálá 60 thí kámu gashí mbá ma assé mbá thík'ohá.

Gígí 1

$$490 = 400+90$$

$$\underline{-60} \quad \underline{-60} = \underline{-60}$$

$$\begin{array}{rcl} 430 & & = 400+30 \\ & & \\ & & =430 \end{array}$$

Gígí 2

Gígí 3

Míagú	Asharagú	D'uk'únúñgú
4	9 -6	0 0
4	3	0

Min mbá madí márwe ad'afarua anímira k'ak'alo tha mbá walá k'abí sáláfa u mbá k'abí sáláfagú álá p'úlá martha másal mbá k'abí salfa míthil 220-80 míthil rotha ñgó d'ok'othagú tha awáláré 100 máré kátaba mothá anímira zíí are alú holóñóníñ k'íllíñ

Másal 220 = 200+20

$$\underline{-80} \quad \underline{-80}$$

Maré gádarí máré nágasa ashará hollóníñ áshara damanía thíá? Walá ma

gadararuqi ágeedí maré mótha , ñgó p'úlá márthé qi lagín walá ma gádará máré ma álé as'arñó hu ./ In shan shúgo máré hás'úlá almíia hollóníñ míia d'uk'únúñ thí Máré thóhe ásharegú mbá maó míítén ná hórá ma míia ñiñeñ mmaané rothále álá kátaba tha assabúra are

Gígí 1

$$220$$

Gígí 2

$$220 = \text{míia } 1 + \text{áshara } 12$$

$$\begin{array}{ccc} -80 & -80 & -\text{ashara } 8 \text{ thí} \end{array}$$

= míia 1+áshara 4

= 100+40

= 140

Mín mbá gíí máré d'ok'o thá namu qi máré baró gíá

qi geera 3./10

Lí/ qi abaara u íyu p'eera

D'ok'otha geedí qi geera 3.10 1-4 , 5-7 tha qi rothua , 8-15 gígí thayú ma gío Máré ñgó saha márthé qi.

Añá shalna geedí ñgó mus'a márthé qi u máré tháma albál rotha d'oshuyue qi map'ishí

3.1.4 Álá tháp'a álá nagasa anímíra zíí tháñdule alú tha awáláré 10 u mbá 100

(Alhissa 2)

Alhádáfá ágírayale

Geedí ma k'óda agírayale qigú

- Márwe áthap'u anímírá zíí alú táláta narrbáqa alú tha awáláré 10 u 100
- Máré nágasa anímírá zíí are alú táláta narrba qa alú thaawáláré 10 u mbá 100
- Gíñ gíí máábá ágaraní
- A/ qi jahasa
- - Áné muus'o almasálá ma dadó hu mnin tha alkítaba geedu yu shambá híné máré álú
- - Áné muus'o qi geera 3.11 hu u na áddó
- I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá
- Awáláre 10 u mbá 100 ad'afarua anímírá zíí are alú táláta mathí thar1á marthé qi shambálo.

Másal 300+40 =

Gígí 1

300

Gígí 2

300+40 = 340

+40

340

Mín mbálé aň hoshála anímírá has'ul sáláfa thaň thá nagasayú

Másal 3450 -200

$$\text{Gígí 1} \quad \text{Gígí 2} = 3000+4000+50+0$$

$$3450 \quad 3450 \quad \underline{-200}$$

$$\underline{-200} \quad \underline{-200} = 3000+200+50+0$$

$$3250 = 3200$$

Gígí 3

$$3450 -200 = 3000+400+50-200$$

$$=3000+400-200+50$$

$$= 3250$$

Lí/ qi abaara u íyú p'eera qi geera 3.11

mín 1-3 tha abuura thal fusílú , 4-7 tha alfasílú, q-11 máreé gío thayú u álá saha

3.1.5 shambá mad'u ánímíra gundi

(alhissa 1)

Alhádafá ágirayalé: ma k'óda agírójale qigú

Min anímírá zí tháñdule yu hollóñoníñ na alú k'ara u ad'afarua anímíro mbá thík'íña tha mbá awalúle ma d'uk'unúñ.

Gíñ gií máábá ágaraní A/ qi jahasa

- Áné fágada shambá hulu alkítábá geedú qi thambá máábá ágaraníle
- Gíñ ágaraníne áné ádamuu qi tha almásalle u áné bík'á geedí máré rothu qi , ñgó bík'a máré mothá d'ok'otha
- I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá
- - Geedí gárá anímíra holóñóníñ shambá k'abíláné na ad'afarua máré. Thálé shíñ áñ p'ulága anímíra zí tháñdule mbá zí are alú holloñiníñ na aluk'ara u mbá ma álú nagasa ma athap'ula álú u ma nagasálá alu na anímíra alqaína d'uk'unúñ wálá thohí

Másal 8-3 = 5

16-11 = 5 min na alú k'ara 8 u mín mbá ma álú nagasá 3 álá tháp'á álú tha 8

29- 24 = 5 min na alú k'ara 16 u mín mbá ma álú nagasá 11 álé thap'a alú tha 13

Mína mbálé ñgó k'ataba márthé thossabúra are máré shíñ kataba tha addaftarú na
qigeera 3.13

Lí/ qibaara u íyú p'eera
qi geera 3.13 1-3 tha alfasílú 4.7 tháyú u nímír 8 Máré mótha tháñdú

3.1.6 Ñgó thap'a unagasa anímíra zíí are táláta alú tha anímíra zíí
are alú hollóñoníñ

Alhadafa ágírayale:

ma k'óda agírayalúgú

-Máré ná gasa anímíra zíí are alú holóñóníñ álú min mba zíí are alú táláta

Máré áthap'u anímíra zíí are alú táláta alú tha mbá zíí are alú holóñóníñ.

Gíñ gii máábá agarani

A/ qi jahasa Ñgó jáhaso alkarrton bíló ma aré kataba gú tha anímíralo

Másal mba zíí are alú táláta 672 , mba zíí are alú holloñonín 26

P'ulá márethé thé qirotha shambá thap'ila u mba nagasíla anímíra zíí are alú holoñoñ alú
niñ mbá zíí are alú táláta

2/ Shambá garalá umbá ágarrañlá

Kataba anímíra athap'ula álú holloñiníñ tha assabura are

Masal 456 u 23 tha alú alú thap'ua na mothá k'illíñ (456+23 = A) ñgó d'ok'othagú máré
áfarugundí mbá zíí are alú taláta

Shambá thap'ila 56 alu tha 23 ma thík'a máré baroñ ñgó p'ulá mar the na mothá 456+23
k'illíñ

Gígí d'uk'únúñ (1) 456+23 = 400+56+23 Gígí 2 456

$$=400+79 \quad \underline{+ 23}$$

$$=479 \quad 479$$

Ñgó daa geedíé qi geera 3.14 máré gíá

Másal = 485-25 = A

- K'abátha attamaná "A" tha thík'a tha nágasa 485 alu 25 mbá darí ñiñe no
- Ñgó p'úla márthél tha máré afaru shúlí almíio gandí
- Ma thík'a máré d'ok'otha shambá nagaso Máré 25 alú

- Min thá 85 alú ad'afarua 25 baqad mbaló 485 ma nagasa 25 alú darí attamaná "A" ñineno.

Gígí 485 = 400+85 Gígí 485-25 = 400+85-25

$$- 25 \quad -25 \quad = 400+60$$

$$=400+60 \quad = 460$$

$$= 460$$

Míthil mbálo máré hás'úlá máré állama thabá thañ

**Lí/ qi abaara u iy1yú p'eera
qi geera 3.14 1-3 tha**

qiro thue 4-6 tha alú máre 7-19 thayú

qi geera 3.15 máré gía míthil mbá qi geera bello

Rothá d'oshúyú gú
(alhíssa 2)

**Alhádáfá agírayalé:
ma k'óda agírayalegú**

-Máre fágada rothá d'oshúyú shambá thohíláné qi tha nagasayú u thathap'

Máré gía mithá thík'o máré thalhísabú

**Gín gíí máábá ágaraní
A/ qi jahasa**

Giñ ma rpyjha d'oshúyú u gíñ dÁné masharma alhíssab míthil (ej aí fí édís

I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Máré sháraga tha gígíyú tha áné hía máré na rotha are agírayale **másal** qi sabaara

Másal Ammá fát'ina sáláfá 865 ríal min tha albánk'u Áné hás'úláné 200 ríal tha áné shíbíla mia tháñ u 150 ríal ore qi fuuda kámu gashíníne qi

Motha Ammá fát'ina sáláfá 865 riál míñ tha albánk'u Áné hás'úláné 200 ríal tha áné shíbíla mia tháñ u 150 ríal are qi fuuda kámu gashíníne qi.

Motha Ammá fát'ina sáláfá 865 ríal

Ammá fát'ína shutha 200+150 riál alú

Fuudá gasha ñine qi ma k'álaña tha "A"

A= 865-(200+150)

A= 865-350

A= 515

Ammá fát'ína 515 ñineñ gasho ñineqi .

Daa geedié qi geera 3.16 máré gó

Lí/ qíabaara u íyú p'eera

qi geera 3.16 1-2 thaalú máré tahfasílú , 3 le 4 tha qirothua min 5-8 thayú

3.1.7 Anímíra zíí tháñdule mbá zííare alú taláta thá thatháp'u tha nagasa

Alhádáfá ágírayalé :

ma k'óda agírayalegú.

-Anímírá zíí tháñdule mbá zííare alú taláta Máré áthap'u alú tha mbá zíí are alú táláta

Anímírá zíí tháñdule are alú táláta máré nágasa alú tha mbá zíí are alú táláta

Máré fúútha rothá d;'oshuyugú

Gíñ gíí máábá ávarañí

A/ qí jahasa

Ñgó gia gíñ á záñzañ geedí gíñ gárrao máré gábulí masal nagasa u tha thap' min anímíra zíí are táláta Ñgó damogíñ p'adígeedí agíraye qi

I/ shambá gárralá u mbá ávarañlé

Shambá ná gasíla u mbá athap'álá anímírá zíí are alú táláta alú tha garao máré ñgó ás'ara márthé hu físh.

Thatháp'

Másal 245 +120 = _____

Gígí 1

Gígí 2

456

356-142 = 400850+6- (100+40+2)

-142	= 400-100 +50-40-2
314	= 300+10+4
	= 314

Gíñ fed'í thamtam thalbál assaqá nágasílá anímíra zííare alú táláta alú

1. Yómí lázim anímíra alú k'ara ná d'áñá nágora mbá nágasílá alú
2. Anímíra alú k'álá ma namuo qi máré mbá nágasaílá álú ad'afaruá maré zííífí ñiné mmaané
3. Mbá nágasíla álú ma d'añé ma gorá anímíraa alú k'ara walá gídí mothá.
4. Baqad bá gíí máré almásálá daólá márthé tha alkítábá geeduyú qi geera 3.18 máré gíá

**Lí/ qi abaara u íyú p'eera
qi geera 3.17**

ñgó daa márthél míñ 1-5 ma gígí thayú, min

6-11 máré gíá tha abuura na máré álé rithau qi

qi geera 3.18

min 1-5 tha abuura min 6-10 thayú min 10-14 tha alfasílú

3.1.8 Máré thap'a u máré nágasa anímírá zííare alú árbaqa alú (alhíssa 3)

**Alhá dáfá agírayalé:
ma k'óda agírayalegú**

- -máré áthap'a anímíra zíí aré alú arrbaqa alú
- Máré nágasa anímíra zííare alú arrbaqa alú

Gíñ gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa

- Áné kátabá anímírá p'ílíñ anímíra zíí are alú arrvaqa qi tha alkarton are na hás'úlo
- **Másal 4534**
- Gabul mbólo dagá almásálá zaañañ máré anímírá zíí are alú taláta 175 , 374, u shanbálo---
- Ñgó daagá assaman balá shúgogú máré rothuqi tha nagasa alú u tha tháp'
- Ngó p'úlága alkartona ma áre anímírágú

I/ shambá górralá u mbá ágaraní

Mín a mbálé sha górraó máré mbálo ñgó p'úlá márthé shá mathí górra máré mbá zíí are alú arrbaqa thále shambá thap'íláné u mbá nágasíláné alú.

Thatháp'

Másal 254 +4342 = _____

Gígí 1

2547

+4342

6889

Gígí 2

2547= 200+500+40+ 7

+4342= 4000+300+40+2

= 6000+800+80+9

= 6889

Nagasa

Gabul mbále maré gárao shambá nágasílá anímíra alú u anímírá alú k'ara bak'á gorne anímírá nagasílá alú madí máré u anímírá alú k'ara ma namuoqi maré mbá nagasílá alú ad'afaruá máré "0" (Zífir) ñineñ mmaané.

Mín mbále shíñ aň hoshálá anímíra zí are alú arrbaqa qi shambá nágasíláné alú.

Másal 4827-3715 = _____

Gígí 1

4827

-3716

1112

Gígí 2

4827 = 4000+800+20+ 7

+4342 = 3000 -700 - 10 -5

= 1000+100+ 10 + 2

= 1112

**Lí/ qi abaara u íyú p'eera
qi geera 3.19**

**1,5,10 máré gía tha alfasílú tha a qirothúa 2,3,4,6 thaalú máré uálá saha
7,8,9,12 , máré gío thayú**

qi geera 3.20

Min 1-4 thé qirothau tha alfasílú min 5-8 máré gío rothá d'oshuyú tha alú máré maré
baró rothú qi thálu añá gólné máré mus'a

3.2 Shambá kátabílá gigí tha thap'ú

(Alhíssa 8)

3.2.1 Gígí thathap'ú mbá walá has'úl qi daara tha anímírayú .

**Alhádàfa agírayalé
ma k'óda agíráyále qi gú**

- Máré áthap'u anímíra alúgú shambá walá has'ulne daara
- Máré áfaru anímírá gundí thé shúl máré u máré áthap'u alú

Gín gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa

- Ma gín t'ok'oló zíí álá ás'ara geedíe hú
- Áné has'ule gín p'adí maabí agíráyé qi míthil alkartongú

I/ shambá gárralá u mbá ágaranílá

63+22 = A álá has'ula míthil rotha ñgó p'úlá márthél shambá afaruláné gundí mbá
áthap'ugaláné alú tha thoñorá rak'as' gundí. Ñinánné na thoñor 60+20+3+2 shambá
katabláné. Ñgó fagada ma kátabí shúlí asharo gúdúr u shúlí d'uk'únúñú gú dur mía mbá
afaru Máré shúlí 10 u mbá 1 ñu gundí Máré thik'a addamáná ((“A” 85) baró máré p'ulé
tha assabúra are

63+22 = A

60+3+20+2 = A --- Álá a faru anímírá gundí tha áné mada thathap' (60+20) +3+2 = A Álá
katabagú ma madízízí, 80+5 = A --- Asharale u d'uk'únúñú tha d'ak'unuñle tha thap'85= A

Shan shúgo 63+22 = 85

Mína nbílo baró anímírá athap'uola álú máré holóñóníñ álá thá magú tha asanduk'úgú.

P'lá geedíe anímíra holloñoiñ mbá áthap'ulá álú shambá zíí máré tha shúl máré mbá walá d'afar arrba qa alú k'álá márthél Máré katabagú tha shúl máre.

Mín anim1irá daola geedíeyú na 8453 u 1325 shambá gílané añ hoshálá tha thañ.

Alffgú	Mííagú	Asharagú	D'uk'únúñgú
8	4	5	3
+1	3	2	5
9	7	7	8

Gádar njédí máré fágada tha gádur mbá thap'u anímíra qi adí ma bád'í qi . lagín rothálo walá p'ishí lazim máré jéraba . Anímíra k'illin tha shúl máre wálá thohí $3+5 = 8$ ma thá míia, ma thá áshara u d'uk'únúñ mothá k'ed'e 8 ñinéñ mmaané

Lí / qi abaara u íyú p'eera

qi geera 3.21 1- 3 máré giá tha abuura mín 4-6 thaal1ú máré u mín 7-98

thayúñgó fágada shambá híone Máré alú.

3.2.2 Anímírá gídíare alú d'afara qi Máré giá tha thathap'

Alhádáfa ágírayale ma k'óda agírayale gú

- Máré athap'u anímírá gídí are alú horañ alé

Gíñ gií máábá ágarañí

A/ qi jahasa gabaal agaraña

- Máré geera másal 1 mbá zíí thalkítaba gee duyú Máré sawaro thalwarka d'añiyú máré hás'úlo
- Máre fágada tha gádar mbá thap'a anímíra qi tha shúlí Máré mäd'á shambálo

I/ shambá gárralé u mbá ágarrañlá

- Maré gádáré máré áthap'u anímíra alú tha shúlk'ed'e
- Ñgó p'ula márthe tha gádar máré maré mad'a thoñoráñgunúñ mbá d'úgurí
- Masal $562+27 = A$ máré kataba tha assabúra are
- Ma féd'í máré tha shoré u thá bulue wála tha thaééleyé márè á thap'u alú shúl d'uk'únúñu maré d'uk'únúñ mbá asharo tha áshara mbá míio tha míia thoñor thábá gambié máré kátaba ma p'ishí
- 562

+27

Alú a thap'ua k'ed'e min thoñor thábá p'íshí tha shúl d'uk'únúñú ñínéñ thárne . míñ thálo mbá asharó u mbá mío ñinéñ mmaané . Min thálo baró

A = 589 ñgó p'úlá mätthé yaní 562+23 = 589 máré shíñ gía mbá zíí thá alkítábá máré yu qí geera 3.22

**Lí/ qi abaara u íyu p'eera
qi geera 3.22**

ñgó gásamá márthél tha mbá gíí máré tha abuura , tha alú máré , thayú u thá qirothua

**3.2.3 Álá átháp'u anímírá zíí are alú d'uk'unúñ álú tha anímírá féd'í
dara**

Alhádáfa ágírayale:

ma k'óda agírayalegú

Máré áthap'a anímíra gídí shúl d'uk'únúñ álú tha anímírá hás'ul daara

Gíngíí máábá ágarañí

A/A/ qi jahasa gabal agaraña

Ñgó muus'o thoñorá áhíí geedí athap'ua hás'ul daara alú

I/ shambá gáárra alá mbá ágarrañlá

Ashara d'uk'únúñ áshara kámu zuíne thayú? Áshara míia alff kámu zííne thayú . Ñgó d'ok'othagú shambáló Ngó deegá anímírá gú máré k'abá na mothá k'ed'e

Másal 26+38 = _____ Ñgó d'ok'othagú shambáló

Ñgó daagá anímírá gú máré k'abá na mothá k'ed'e

Másal 26+38 = _____ Ñgó kátabá tha assbúra are tha addama ná shúl máré tha assanduk'a síyunduyú.

Ásharagú	D'uk'únúñ
2	6
+3	8

6	4
---	---

Mín mbá híné máré álú ñgó k'álá márthé máré gía mbá zí thalkitabá geeduyú.

**Lí/ qi abaara u íyú p'eera
qi geera 3.23**

nín 1-3 tha abuura 4-6 máré gía tha alú 7-10 máré shak'alo min thaayú álá saha

**3.2.4 Álà1 á thap'u anímíra alúgu tha attamaná shúl d'afaru qi gú
mbá hasúl daara**

Alhadafa agírayalé ma geedí k'óda agírayalegú.

- Máré áthap'u anímíra holloñoniña gídí daara alú tha adda máná shul
maré.
- Gíñ gíñ mábá ágaraní
- A/ qihahasa gabaal agarraña
- Sha agárrao anímíra has'ul daaraú ñgó daagá gíñ ázañzañ máré bass
- I/ Shambá gárrálá u mba ágaraníle
- P'ulá morthe míhil mba garrao Máré thá ak'us'o 3.23 yú anímíra hás'ul
daara na alú thap'ua gádarmáre Máré áthap'u alú fish mbá gída adda
máná shulíñgunuñ

Másal 564+276 = _____

Gígí 1	Gígí 2		
Mííagú	Ásharagú	D'uk'unañgú	
564	5	6	4
+276	2	7	6
840	8	4	0
Anímíra k'íllíñ			lazím

álá áthap'u alú tha addamañá shúl maré maré hashálá tháñmbálé

Alfgú	Mííagú	Ásharagú	D'uk'unañgú
2	6	8	9

**Másal
Gígí 2**

2689

Gígí1

1	4	3	5
4	1	2	4

+1435

4129

ñgó p'ula márthél tha anímíra k'íllíñ tha shúmáre ñiñeñ tha mláné na mothá.

**Lí/ qiabaara u íyu p'eera
qi geera 3.24**

min 1-3 tha abuura 4-6 tháálú máré , 7-8 máré shak'alo thaayú

3.2.5 Anímíra zíí áktar min holóñóníñ thathap'
(Alhíssa 4)

**Alhádará agírayalé:
ma geedí k'óda agíráyalegú**

- máré áthap'u anímíra ádí álú ákta nin holloñonín

Gíñ gií máábá ágaraní

Shamaré garao agíráyálé min gábul ñgó mathí mothá mártheíyú tha almasal tha áné hía maré álú ageedí máré rothu qi.

Másal 2394+4321 = _____

I/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Min gábúl tha 3.2.4 maré gárrao shambá áthap'ulá anímíra zíí aré alú holloñoní álú .
Hássa shíñ ñgó p'ula márthél shambá áthap'uláné alú mbá zíí aktar míín holóñóníñ míthil are alú táláta , árbaqa alú u shambálo -----

Másal 1 254+359+488+1236+3528=

Gígí 1

254

359

488

1234

3528

5865

Gígí 2

	Alfgú	Mííagú	Ásharagú	D'uk'unañgú
359		2	5	4
488		3	5	9
1234		4	8	8
<u>3528</u>				
5865	1	2	3	6
	+3	5	2	8
	5	8	6	5

Shambá híiné hathañ

alú tha gígí holóñóníñu (2)

1. $4+9+8+6+8 = 35$, "5" tha shúlí d'uk'unúñuyú u "3" añz1 asharó álá baró á thap'u alúgú shambálo
2. $5+5+8+2+3 = 26$, "6" aña shulí asharó "2" álá áthap'u alú tha shuúlí mbá mííóle
3. $2+3+4+2+5+12 = 26$, "18" álá kátaba aña shúlí mííó "1" álá á thap'u alú tha anímíra shuló mbá alfúle
4. $1+3+3+1 = 8$, "5" álá kátaba aña shulí alfú

Lí/ qíabaara u íyú p'eera

qí geera 3.25

ñgó daa márthél máré gía tha alfsílú Ñgó fágada ma gó 11-14 thaayú gú Máré
máthí gía rothá d'oshuyú fufúthgú thá qirothue

3.3 shambá kátabilá nagasa na gígí k'ed'e

3.3.1 Gígí nagasó mba walá has'úlgáné anímíra tha thap'u
(alhíssa 4)

**3Alhadafá ágírayalé:
ma geedí k'óda agírayálégú**

-máré fágada anímíra shambá áfaruláné gundí thá kataba

Máré nágasa nagasá walá has'ul thatháp' alú tha anímíra yú.

Máré náfa qi tha asanduk'a addamáná shúlú maré nágasa anímírá aú tha shúl maré

Gímñ gíí máábvá ágarañí

A/ qijagasa : Áné k'ebó alkítábá maayu rotha aré ágírayale añgarra min tha alkítaba
geedúye wálla min aña máñ áné has'ullo tha alfasílue qi

Áné has'ulo gíñ p'adí maabí agírayeale qi tha alfasílue áné ágaraña tháñ.

I/ shambá górralá u mbá ágarañleá

Ñgó kátaba geedí rothá d'oshúyá tha assabúra are máré górra

Másal Dóma gídí 87 ríál ma shíbíloné gíiné álmadara só tháñ 32 kámu gashíñine qi?

87-32 = I

“I” ñínéñ wákkal fuudá gashí baqad mba shíbílné gíiné almadarasó , lázim máré fágada.

Ñgó p'ula márthél shambá k'ábílá addámáná “U” thá nagasayú

87= 32+I yáwálla 87-32 = I

Gígí 1

87

Gígí 2

87 ásharagu 8 + d'uk'únúñ gu 7

32

-32 - ásharagu 3+ d'uk'únúñ gu 2

55

= Asharagú 5 + d'uk'únúñ gu 5

= 50+5

= 55

Lí/ qi abaara uíyú p'eera

Mbá híígeedí almasálá bello alú ñgó daagá qi geera

máré shak'aló thaayú tha alfasílú u tha abuura

3.3.2 Anímíra holloñóníñ mbá gídí are alú addmana shúl namu qi ma
má zífír(0) máré nágasa

Alhadafa ágírayale:

ma k'óda agírayale gú

- maré k'abá ad'afaruá ánímira hóllóñoníñ mbá gídí are alú namu qi
- Máré nágasa anímira namuga áddá máná shúl d'uk'únúñ mamá sifír (0)máré nágasa

Alha dafá ágírayale :

mak'óda agírayalegú

- maré k'abá ad'afaruá ánímira hóllóñoníñ mbá gídí are alú namú qi
 - máré nágasa anímira namúga áddámáná shúl d'uk'únúñ mamá sifír (0)Gíñ ñií máábá ágarañí
- **A/ qi jahasa :** min thalkítábá geeduyú qi geeraâ.27 ñgó daa máré tha d'pk'othá 2 sha máré baró tháré mbá t'ok'oló.

I/ shambá górralá u mbá ágaráñlá

Gabul mbálé maré fágádá shambá k'abílá ad'afarua anímira zíí tháñdule. Thálé shíñ añ hoshálá anímírá namuqgu addmáná shúl Máré shambá nágasíláné ma másífíro (0)

Gígí
5076

Gígí 2
5076 alf 5+ áshara 7 + d'uk'únúñ 6

$$- 3046 \quad - 3046 - \underline{\text{alf } 3+ \text{ áshara } 4 + \text{d'uk'únúñ } 6}$$

$$\text{alf } 2+ \text{ áshara } 3 + \text{d'uk'únúñ } 0$$

$$= 2000+30+0$$

$$= 2030$$

Gígí 3 5076 = 5000+70+ 6

$$- 3046 \quad \underline{-3000 - 40 - 6}$$

$$= 2000+30+ 0$$

$$= 2030$$

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

Shañgó fágada shambá híone Máré álú mbá bello ñgó daaga **qi geera 3.28 máré gía.**

3.3.3 shambá nágasílá anímíra gídí are alú d'afaru qi álú mbá zíí akktar min holóñóníñ

Alhadáfá ágírayalé gú

- Máre nagasa anímírá gídí are alú akktar nin holóñóníñ alú
-

Gín gíí máábá ágaraníi

A/ qigahasa :

Daa geedíé d'ok'tha d''uk'unuñ min tha qi geera 3.27 Máré thárá agíraya qi tháñ másal 184-52 = 132 ñgó tha alkarton are ñgó hío tháñ.

I/ shambá gárralá u mbá agaranílá

Máré nágasa anímírá holóñóníña d'afaruga re álú Máré álú añ hoshálá tháñ mbá k'os'íga are alú anímíro shambá nágasíláné alú.

Másal 1 3684+ I yaní "I" 3684 -162 ñgó p'úlá geedíé sha Máré tháma anímíra d'uk'únúñ tha bulu d'uk'únúñ thá belló Máré baro nágasa alú mbá thík'í Máré addamáná "I" nó

3684

-164

3522

**Lí/ qi abaaraa íyú p'eera
qi geera 3.28**

min 1-3 tha qirotha mín 6-10 máré gío min tharú Máré zao tháñ.

I/ shambá gárralá u mbá agarrañlá

Máré nágasa anímírá holóñóníña d'afarugu are alú maré álú. Añ hoshálá tháñ mbá k'os'íga are alú anímíro shambá nágasíláné alú.

Másal 1 3684+I yaní "I" 3684- 162 ñgó p'úlá geedíé sha Máré tháma anímírá d'uk'únúñ tha bulu d'uk'únúñ thá belló máré baró nágasa alú mbá thík'í máré addamáná "I" nó.

Lí/ qi abaaraau íyú p'eera

qi geera 3.28 nin 1-3 tha qirothaua mín 6-10 máré gío min tharú Máré zao tháñ.

3.3.4 Shambá hulula anímíra aluk'ara mbá negasla mba nágasíla u na ad'farua

Alhádáfa agírayalé : ma geedí k'óda agíraya qigú.

Máré fágada shambá hulu anímíra qi na alú k'ara mba negasla alú u na ad'afaruá máré.

Gíñ gíí maabá ágarañí

A/ qi jahasa gabaal agarraña

Áné kátabo anímíraale gu “5-2 = 3” u na d'ok'otha Máré tha andína alú k'ara? Mbá ma nagasá? U na ad'afarua (mootha) min mbá p'úlñóné máré ñgó baró hía agírayá t'ok'oló thí

A-I = Lí = “A” ñinéñ ma aluk'ara “I” ñinéñ ma mbá managasá u “Li” ñinéñ ma ad'afarua (motha)

Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Tha assabúra are ñgó kátabá aníníra taláta ñgó p'ula márthél tha 1/ anímírá alú k'ara 2/ anímírá ná gasíla alú 3/ ad'afarua (moths) ñineñ ma Máré másal 346-I = 121 min mbalegú andína alú k'ara , mbá ma nagasá u na d'afarua ,p'ulá márthé ñgó k'álá márthél tha máré kátaba u ñgó áhia Máré álú tha añá anímírá ñiñéñ anothuláyú u walá zíí na gíñ thohí másal 346-I = 121 , 346- 121 = Shugoñiñéñ ma máré

I, A u Lí ma má anímíragú I-A = Lí u I- Lí = A k'illíñ namu qigú (Shabahau qigú)

Ñgó hás'úla almásálá namu qi ñgó daa geedie máré állame tháñ

Lí qiabaara u íyú p'eera

Daa geedié qi geera 3.29 min 1-4 Máré gía tha abuura min 5-8 máré gío thaayú uñgó saha márthé qi.

3.3.4 Addamaná shúl d'afaru qi thá gígí d'afuru qi mba hás'ul sáláfa thá nagasayú

(Alhíssa 5)

Alhádafá ágírayale :
ma geedí k'óda agírayalegú

- Máré nágasa anímíra gídí are alú d'uk'únúñ álú tha shúl k'ed'eyú

- Máré p'úlá thañorindú d'afarú qi qi shambá nágasímáré anímíra mbá gídí shúl d'afaru qi álú.

Gíñ gíí máábá ágarañí

- **A/ qi jahasa** : Lazim ñgó garao gíñ agaraño shok'oñ min thaayú ma p'ishí áwallí , ñgó jáhaso qi Min thaayú
 - Ñgó hás'ulo d'ok'otha d'uk'unúñ míñ tha agíráyá d'afareyú ñgó d'ok'otha Máré tha ndú
 - I/ Shambá górralá u mbá á garañlé
 - Baqad mbá ázañzaño máré zízí nagso mbá d'áfáré ñgó baró dagá qi geera róthá d'oshuyú mbá k'abí sáláfa nagase qi

$$\text{Másal 1 } 384 - 159 =$$

384 - 436

$$\begin{array}{r} -159 \\ \hline \end{array}$$

225

Másal 3 4301-2112 = I 4301

- 2412

1889

Ñgó p'úlá márthé na gígí máré min tha alkítábá geeduyú tha mad'a

Lí qiabaara u íyú p'eera

qi geera 39 min tha "A" yú 2,4,6,8,10 máré gía tha abuura Min"l" 1, 3,5,7 máré gía tha alfasílú u "Lí" 4,6,8 máré mathí gía tha abuura tha alfasílú mbá gashí Máré gó min thaayú Máré z zaothañ ñgó saha márthé qi.

Rothá d'oshú gú

(Alhissa 5)

Alhádáfá ágírayale : geedí ma k'óda agírayale gú

- Máré fúútha rothá d'oshúgú tha alhíssa but ha nagasa

Gíñ ḥíí máábá ágarañí

A/ qi jahada

- Sha ñgó p'ula geedíe thoñorá rak'as'í tha rotha fufúthú ñgó jaháso qi min thayú
 - Ñgó damo gíñ p'adí maabí agíraye qi
 - I/ shambá gárralá u mba áqarañlé

- Ngó daa geedíé almásal d'uk'únúñ máré allama tha abuura gígú k'ed'e
Másal ummalhé adishé tha asúgú ná shibílo "tháñ" tha 780 riál , u tha 260 shiñ "muguñ"
baalá ashan shúgo kámugor áddámáná thañu"mugúñ baalá " tháñ?

Motha ma hatháñ k'álé tha addámáná thañú gor mugúñ tha "l" ñinéñ mmaané

I = 780-260

I= 520 ashan shúgo addámáná thánú gor mugúñ tha 520 ríal

Lí/ qibaara uíyú p'eera

Máré gía qigeera 3.1 min 1-5 tha qirotha, min 6-10 tha alfasílú , u máré gío min thayú min 10-15 máré záo tháñ.

Ak'us'o árbaqa

Anímírá wasalí le 10,000 na awalua u gasama

(alhíssa 7)

Alhádáfá k'ed'e k'íllíñ ma geedí k'óda ak'us'olegú

- Máré áwalu ugásama anímírá wásalí le 10,000 tháñdú

- Máré á walu u gasama anímírá zíí tháñdul tha 10
- Máré gásama u áwalu anímíra zíí are alú holónóníñ, tálata u árbaqa tha awáláré 10 u 100 anímíra zíí are alú d'uk'únúñe qi
- Máré rotha shambá hulula anímíra gásamlá mbá gásamí u mbá wásal maabí thí
- Máré fúútha rothá d'oshuyúgú
- Máré gasama u áwolú anímírá zíí tháñdule gú
- Máré gásama anímíra zíí are alú holónóníñ ma Sharma daara anímírá zíí are alú d'uk'únúñe qi
- Máré mada anímírá awaluá
- Máré áwalú anímíra zíí are alú tálata árbaqa anímíra zíí are alú d'uk'únúñe qi mbá hás'úl daara u mbá walá has'ulne qi
- Máré gía gasama u máré k'ítha hu namothá k'ed'e
- Máré gásama anímíra zíí are alú holloñoniñ ,tálata u arrbaqa tha mbá zíí are alú d'uk'únúñ
- Máré p'álá giñ ábarlá ñe s'a qi tháñ
- Máré p'ula giñ ábarlá s'urña qi tháñ
- Máré p'ula giñ ábarlá assáman qi tháñ
- Gíñ p'adí maabí agíraye qi
- Fuudá ma d'oñgú
- Alkartona mayú awáláré asharo (10)
- Assanduk'a p'ulíñ awáláre qi
- Alwarga p'ulíñ at'aba alhísabu qi
- Almítir

- Asúrá assaqao
- Asura p'úlíñ asháhara assano qi gú.

qia baara u íyú p'eera

- Gígí alfasílu u mbá thayú
- qi rothá
- Gígí abuuró
- Jaraba gú

UNIT 3 - English Practice Page

Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú u alhurúfí ma alú gugud'iña, Á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

A.

$$5 - 3 = 2$$

B.

-

C.

+

D.

$$5 + 2 = 7$$

addition	plus	subtraction	minus
----------	------	-------------	-------

II Geerathá dokothá ma daadólégu hathú azalathá mbá ma asse háthú mootháthá.

a 1. subtraction

- a.) nagasa
- b.) athap'ua
- c.) shak'ala

 3. word problem

- a.) thap'a
- b.) anímírá zíí thandule
- c.) roothá d'ooshuyu

 2. distribute

- a.) sharfata
- b.) nagasa
- c.) asherua

 4 borrow

- a.) thaatháp'
- b.) alqalamá a ithigua
- c.) salafa

UNIT 3 - English Practice Page (ANSWER KEY)

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú u alhurúfi ma alú gugud'iñá, Á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

A.

$$5 - 3 = 2$$

B.

-

subtraction

minus

C.

+

D.

$$5 + 2 = 7$$

plus

addition

addition	plus	subtraction	minus
----------	------	-------------	-------

II Geerathá dokothá ma daadólagu hathú azalathá mbá ma asse háthú mootháthá.

a 1. subtraction

- a.) nagasa
- b.) athap'u
- c.) shak'ala

c 3. word problem

- a.) tap'a
- b.) anímira zíí thandule
- c.) roothá d'ooshuyú

c 4. borrow

a 2. distribute

- a.) sharfata
- b.) nagasa
- c.) asheru

a.) thaathap'

- b.) alqaláma aithigua
- c.) salafa

Ak'us'o arbaqa

4 Anímíra zígule 10,000 thá gasama u thá awálua

(Alhíssá 33)

4.1.1 Anímíra zíi tháñdule gú alá áwalu u álá gásama gú tha 10"tháñdu"

**Alhádfa agírayalé
mak'óda agíráye gú**

- Máré áwalú anímírá gú thá áshara
- Máré gásama anímírá zíi tháñdulegú áshare qi

Gíñ gií máábá ágaraníí

A/ qijahsa : Áné faro giñ p'adí maabí agíraye qigú míthila algírísh, alkasasa ndugú ubele bílögú u mbá p'ulíñ awáláré asharói (10)

Assáqa ávaraño geedí ñgó thará márthél qi thá d'ok'otha.

I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá

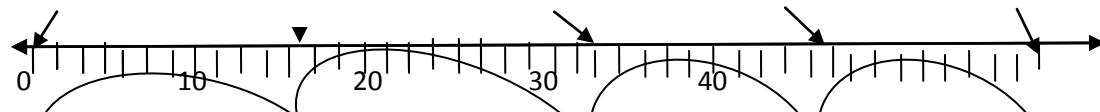
K'álá geedíe Máré amothu anímírayú na awalúa u tha tháp' thá bele bíló u tha alkasáandú male fud'í Máré algom áshara ásharagú tha Máré fágada.

Másal Máré fud'a ashára añ arrbaqa u Máré baró sáwara tha assabúra are na zízí k'ed'e tha assáf

0 0 0 0	
0 0 0 0	
0 0 0 0	Ñgó sawara tha assabúra are ágeedí shin märé kátaba tha addaf dara märé yú. Bele áshara gam gom mmaané?
0 0 0 0	
0 0 0 0	Alkassása ndú gam góom mmaané u k'íllíñ
0 0 0 0	Ashára kámu maMáré Máré shin k'álá (40) ñgó mathí d'ok'otha Máré shambá thík'o märéne
0 0 0 0	
0 0 0 0	
0 0 0 0	
0 0 0 0	
0 0 0 0	

Máré hásaba gulu sát'ur kámu ma Máré máré baró thíj'a $10+10+10+10 = 40$ Áshara máré áthap'u alú "4" marát ñgó p'ula márthé

Ñgó p'úlaga mundí anímíro shambá áwaluláné anímíra tháñgú thá ásharamale gásam máré.

Ñgó k'álá geedíe Máré kátaba tha addaffdará márreyú . Tha satura míllí Máré gía zífír qi tháñ Máré baró gásama añarrbaqaye qi male gugud'íñ Máré álú

Ñgó k'álá márthél Máré ádírshíña alkálam írssas máré baro sát'are male gúgúd'íñ Máré álú taláta nuk'at ñgó baró k'álá tha mín wáné thayné? Máré shin k'álá tha zífír (0)

Min mnbá awalú gámú gú d'oño alú na anuk'ta /4/

$10+10+10+10 = 40$ máré áthap'a anímíra árbaqa alá máré áwalu tha 4 mba hollína anuk'ta gudíla álú

$4 \times 10 = 40$ tha añá gúdíla al1ú mbálo gulu wáhít mayú 10 nuk'ta ñgó p'ulá márthél shúgo
 $10+10+10+10 = 4 \times 10$ ñínéñ mmaané

Másal Álá ámothu tha thap'iyú aolua/awalua Motha

$$10+10+10$$

$$3 \times 10$$

$$30$$

$$10+10+10+10+10$$

$$5 \times 10$$

$$50$$

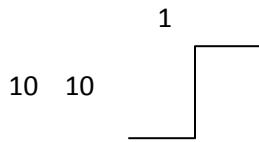
Awalwa ñgó p'ula márthél tha awáláre 10 ñineñ mmaané Gíñ fágad maréne tháñ na áhírák'ed'e ma má zífír (0) ñine nó k'álá márthé máré gía qi geera 4.1

Kasama

Tha ñgó ágaraña Máré ñgó fuud'a alkasandu 20 thaat'arp'e sa are. Ñgó k'álá geedí áshare qi Máré fárá tha be qi d'úk'unuñ d'úk'unuñ kámu gashí ? Ñgó mathaí kásama márthé mad'uk'únúñ kámu kámu s'íík'íné márthé qi . Tha assabúra are ñgó sát'ara théle árbáqá namu qi madamú ndú áshará ñgó baró káttaba ñine thá hue qi $10 \div 10 = 1$ u máré shin kátabá tha addáfdarú.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

$$10 \div 10 = 1 \text{ yáwála}$$

Gaqad mbá máthí gíne geedí áshara ñgó mothí gía mba mayú alkasásandú 20 álá mathí gásama geedí 10 qi gáma kámu s'ík'íne márthé qi 20 ma gasamálá 10 qi kámu wásal Máré thí

$$20 \div 10 = 2 \text{ yáwála}$$

Mimbá gá samílá awáláré asharó (10) ásharé qi mbá wásalí míñ mbá gasamolagú ma guundúee qi máré gúsha sífir d'uk'únúñ álú máré fágada shambálo . Ñgó k'álá márthé qi tha máré állama thabá tháñ mbá zí tha alkítaba márreyú na qi geeragú

Lí/ abaara u íyú p'eera

K'álá geedíe máré gíne qi geera 4.1 thá qirothua qi geera 4.2 udu dadó 1-A tha abuura u mungunuñ máré gíne tha alfásilú

**Anímírá zíí tháñduleú álá kásamagú thambá daríle 10/áshar qi/
(alhíssa 6)**

Alhásáfa ágírayalé ma k'óda agírayale qi gú

- Anímírá zíí tháñdule gú gá sama tha mbá daaríle áshare qi (10)

Gín gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa : Ñgó hás'úlo gíñ p'adí maabí agíráye qi mbá dam awáláré asharó (10) lázim fágada awáláré asharó

I/ Shambá górralá u mbá ágarrañlá

Shambá gásamlá awáláré asharo (10) áshare qi Ngó kátaba tha assabúra are máré hoshálá thañ.

Anímíra s'ulla tha awáláré asharo (10) shañine zíí máré? Anímíra k'ódí tha zifír ñinéñ ma Máré yá wälla mbá gídine magundú. Ngó plula márthé shugo 30, 40, 50, 56, 72 u shambálo ñíueñ ma máré

Ngó kátaba tha assabúra are ma galu qi máré fágada

Ageedí máré fágada awáláré 10 mbá gásamlá masharma mbá darí u mbú darí máré állume thañ

Nasal 34 ÷10

Gígí 1

Gígí 2

$$\begin{array}{rcl} 3 & 34 \div 10 = (30+4) \div 10 \\ \hline 10 & 34 & = 30 \div 10 + 4 \div 10 \\ -30 & & \\ \hline 4 & & 4 \text{I 10 ashañ walá gadaru qi} \\ & & 34 \div 10 \text{ mbá wásalí (motha) } 3 \text{ u mbá daarí } 4 \text{ ñínéñ} \end{array}$$

Mmaané

Gígí 3 shambá ámothulá na gasayú

$$34 \div 10 = 34 \underline{\quad}$$

$$\underline{-10} \quad \quad \quad 1$$

24

$$\underline{-10} \quad \quad \quad 2$$

14

$$\underline{-10} \quad \quad \quad 3$$

4 ashan shugo $34 \div 10$ mbá wásalí 3 umba daarí 4

Gígí 4 $34 \div 10 =$

Motha $34 = 3$ áshara $+4$ d'uk'unúñgú, áshara 3 ma gá sámálá le 10 mbá wásalí (motha) 3 u 4 ñínéñ daarí, lagín 4 walá gádarla álá gásamá le 10. Ma ngó gasama anímíra mab1 ma ngó thík'a motha mbá zííñine thjarthe qi mbá daarí ñínenó.

Másal A/ $98 \div 10 =$ mothá (mbá washalí) 9 u mbá daarí 8 ñineñ mmaané

| 424 ÷10 = mbá wásalí 42 u mbá daarí 5 ñíneñ mmaané

Lí/ qibaara u íyú p'eera

Máré gía qi geera 4.3 tha abúúra min 1-4 u min 5-9 Máré gía tha alfasílú

Anímírá zíí tháñdule na gasama u awalua tha 100

Alhádáfá ágírayalé ma k'ódá agíráyálegú

- máré áwalu/áolul anímírá zíí tháñdulegú tha 100

Máré gásama anímíra zíí tháñdule gú tha 100

Gíñ gií máábá ágarañí

/ qī jahasa

- Áné hás'ulo gíñ p'ulíñ awala 100 yo qí
 - Shambá górralá u mbá ágarrañlá
 - Awala tha 100
 - Ágedí máré mada shambá áwuláné tha 10 u Máré shíñgía

Thathap' awalua/aolua mothā

$$10+10+10+10 \quad 4 \times 10 \quad 40$$

$$10+10+10+10+10+10+10+10 \quad 8 \times 10 \quad 80$$

$$\text{Másal A/ } 5 \times 100 = 5 \times 10 \quad | / 7 \times 100 = 7 \times 10 \times 10$$

$\equiv 5 \times 10$ $\equiv 70 \times 100$

Ñgóo p'ula márthél tha ashulí mbá awáláre 100 u 10 na añá láfíné álú zifíné álu zifír (10) ñinéñ mmaané Máré kátaba rothá belló tha addafdara máreyú.

Álá kásama le 100

Ñgó p'ula márthél tha awáláré 10 ma gásamáré le 10 asífíra álafíañalú álá gúsha alú (fíalú)

Másal $60 \div 10 = 6$, $100 \div 10 = 10$ ñgó p'ula márthél shambálo. Ñgó daa márethé shúgo tha Máré zañaña.

$$A/ 70 \div 10 = \underline{\hspace{2cm}}, I/ 150 \div 10 = \underline{\hspace{2cm}}, Lí/ 700 \div 10 = \underline{\hspace{2cm}}$$

Ñgó mathí p'ula árthé shambá kásamláné le 100 másal Ñgó fuud'a alkasasa ndu "100" tha at'arbesaalú uñgó k'álá geedí áshara áshara mímbá k'odíne ñgó d'ok'otha añiyú sha kámu kámu wásalo hathue qi ? máré shíñ k'álá tha 10 (áshara áshara) 100 $\div 10 = 10$
 $100 \div 10 = 1$ u $10 \div 10 = 1$ máré mada shambála.

Máré hoshálá thañ mbálé walá ma hís maré álú ñgó k'álá márthél máré ámomo thíñuyú ma garrá k'aed'e . míñ thá bólú thá bellóé qi tharáha tharáha ma álé hoshal máré tháñ máré kásama martatten le 10 u márra le míia mothá k'ed'e ma d'uk'únúñ

Máré kásama 10 le íttínén (2) Álá kásama le 100 mothá

$(100 \div 10) \div 10$	$100 \div 100$	1
$(200 \div 10) \div 10$	$200 \div 100$	2
$(300 \div 10) \div 10$	$300 \div 100$	3
$(500 \div 10) \div 10$	$500 \div 100$	5

Máré góthá hu tha assandúk'á bello anímirá zíí tháñdule máré kásama maratten (2) le 10 yáwálla ma kásamálá márra (1) le 100 mímbá s'úúla sífír holóñóníña ála fíañ alú álá ázañzaña maré tha mothá k'ed'e na d'uk'únúñ Ñgó k'álá geedíe máré gía qi geera 4.5

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

Ñgó k'álá geedié Máré gía qi geera 4.4 min 1-4 gía tha qirothua min 5-9 tha al fásilú u méré saha qi geera 4.5 min 1-5 Máré gía tha alfasilú tha alú méré Min 4-10 tha qiro thua

4.1.2 Álá á walu awáláré 10 u mbá 100 tha anímírá zíí are alú d'uk'únúñ

Alhádáfa ágírayalé ma k'óda agíráyálegú

- Maré áwalu anímíra zíí are alú d'uk'únúñ thá 10
- Máré áwalu anímíra zíí are alú d'uk'únúñ thá 100

Gíñ gíí maabá ágarrañí

A/ qi jahasa Áné jahaso alwarká d'añí mayú katabá tha awáláré 10 u 100

I/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Anímírá zíí are alú d'uk'únúñgú álá áwalu tha awáláré 10 sha geedí garrao anímíra wáss alíle 100 na awalua, kasama sha méré záñzaña ñgó dagá d'ok'othále gu min mbá rak'as'í le mbá bád'í qi maré hoshálá tháñ .

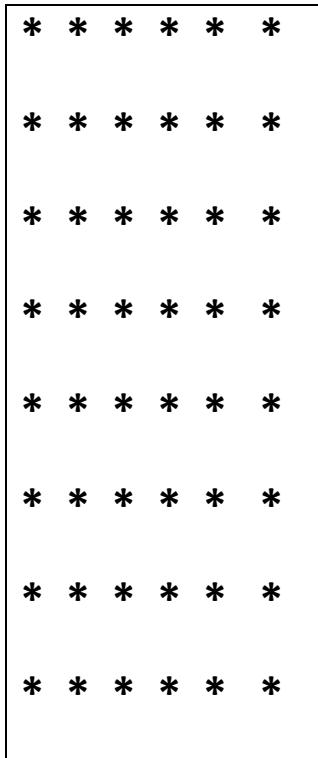
Másal 1 $3 \times 4 =$ _____

$$3 \times 4 =$$

0	0	0
0	0	0
0	0	0
0	0	0

$4+4+4+4 = 12$

Másal 2 $3 \times 4 =$ _____

$$6 \times 8 = 8 + 8 + 8 + 8 + 8 + 8 = 48$$

Másal 3 Álá áwalu thá théé leye qi

$$A/ 2 \times 14 = 14 + 14 = 28 \quad I/ 4 \times 148 = 18 + 18 + 18 + 18 = 72$$

$$Lí/ 6 \times 45 = 45 + 45 + 45 + 45 + 45 + 45 = 270$$

$$A/ 13 \qquad \qquad I/ 18 \qquad \qquad Lí / 19$$

$$\begin{array}{r} \underline{\times 2} \\ 26 \end{array} \qquad \begin{array}{r} \underline{\times 4} \\ 72 \end{array} \qquad \begin{array}{r} \underline{\times 5} \\ 95 \end{array}$$

K'álá geedíe Máré kátaba tha addafdará Máré yú Máré mad'íñayú le min Máré mada

Anímirá zí tháñdule ma áwaluolá tha sífír kámu mmaané?

Ñgó p'ula máréthe gúluyom sífír ñínéñ mmaané le tha assábábá k'ed'e le.

$$Másal 1 \quad A/ 0 \times 1 = 0 \qquad I/ 7 \times 0 = 0 \qquad Lí/ 179 \times 1 = 0$$

$$mí/ 350 \times 0 = 0$$

Anímírá ma áwaluolá tha 1 kámu mmaané na mothá? Walá ma fagada Máré ñgó p'ula márthé tha alú k'ará k'ed'e ñiñéñ mmaané d'uk'únúñ ma áwaluolá thaanímíra mañ alú k'ará k'ed'e ñínéñ mmaané le tha assababa k'ede le.

Másal A/ $0 \times 1 = 0$ I / $1 \times 5 = 5$ Lí/ $1 \times 1000 = 1000$

Awáláré a sharó (10) mbá álaf aña alú thá sifír nínéñ mmaané ñgó p'ula márthe Máré áhathaga thaba álú Máré mójtja d'ok'otha baró mbá dañó márthé d'uk'únúñ d'uk;unuñ

- Ñgó baró p'ula márthél gíñ p'eríñ Máré gará
- Ñgó áhatha gadí d'uk'únúñ min thá geediyú ñgó k'álága tha aña tháma albíllí 10 ñine thaba d'uk'únúñ. Ñgó k'álága tha Áné tháma abíllí 10 ñine thaba d'uk'únúñ. Ñgó baro d'ok'otha gut ha thaba kámuyu ñine dam gadíle albíllí ? (1)

Albíllí gáma damne? (10)

- shñ p'úlláné mbá thá gígí awaluoyú ? $1 \times 10 = 10$

Ñgó kátabá shimbírale tha assabura are ñgó ahíáné Máré álú thañ

0000000000 thá alháríf tha awalua motha

Ashara d'uk'únúñ 1×10 10

Thabá mañiyu thá áshará máñ ñgó baró d'ok'otha gú shugo

-Gadíle tha thábá kámuyu ñiñéñ damne albíllí ? (2)

Thabá k'ed'e Máré holónóníñ albíllí kámu kámu zíne thayú (10)

Albíllí dámne k'íllíñ shañíné kátabílané tha awáláre? 2×10

Albíllíolo k'íllíñ kámu ma máré ? (20)

Ñgó kataba tha assabúra are na shimbíbir bíllolo Máré shínkataba tha addafdara máréyú.

0000000000 thá alháríf tha awalua motha

0000000000 Áshara hollonoñ 2×10 20

0000000000 thá alháríf tha awalua motha

0000000000 Áshara taláta 3×10 30

0000000000

0000000000

0000000000 thá alhárif tha awalua mothá

0000000000 Áshara hámsa 5×10 50

0000000000

0000000000

-Gulú thaba albíllí kámu zíne thayú ? (10)

Shañíné ka'tabíláné tha awalua ? (4×10)

Albíllí gánu ma máré k'illíñ ? $2 \times 20 = 20+20 = 40$

Walá ma hía Máré alú ñgó mathí gís márthél tha assabúra are shúgo.

$$\begin{array}{r} 0000000000 \\ \times 2 \\ \hline 40 \end{array}$$

áshara 2

$$\begin{array}{r} 0000000000 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

Áshara 4

= 40

$$2 \times 20 = 20+20 = 40$$

Másul "A" á awalu thóñor théle qi

$$1/ 2 \times 50 = 50+50 = 100$$

$$2/ 5 \times 70 = 70+70+70+70+70 = 350$$

$$3/ 8 \times 90 = 90+90+90+90+90+90+90+90 = 720$$

I/ Álá áwalu tha bulue qi

Masal 30

×3

$$3 \times 0 = \text{Álá áwalu tha d'uk'únúñgú}$$

$$\underline{+90} \quad 3 \times 3 = \text{Álá áwalu tha áshara 3}$$

90

Ñgó baró daa geedíé qi 4.6 máré gíá

I/ Álá áwálá anímírá zíí are alú d'uk'únuñ tha awáláré mbá 100

Sha geedí górrao anímíra shambá áwaluláné tha 100 Máré zañzaña Máré d'ok'otha awáláré mbá mbá 100yú u anímíra zíí thamdule k'illíñ ma á áwaluola tha 100 áñá álfíné añañalú sífír holóñóníñ (2) ñínéñ gídíné.

$$1/ 3 \times 10 = 300$$

$$2/ 9 \times 10 = 900$$

$$3/ 6 \times 10 = 600$$

$$4/ 52 \times 10 = 5200$$

$$5/ 6 \times 100 = 600$$

$$6/ 7 \times 10 = 700$$

Tha anímíra k;illíñ ma áwaluolá tha sífir aňá ála fine aň alú anímíra zíí shañíné ma máré?
(sifír2)

Shañine thík'oláné na anímíraó ? (awaluolu tha 100)

Shañiné s'uláné gú ? (a wáláré mbá míío 100)

Walá ma ma máré mbá míío naň fágadíláné thaň ? (sifír2)

Ñgó baró ágararana anímíra síí are alú d'uk'únúñ shambá áwaluláné tha 100 le

Másal 1 $200 \times 2 =$ _____

Gígí 200 Gígí 2 $200 + 0 + 0$

$$\underline{\times 2} \quad \underline{\times 2} \quad \underline{\hspace{2cm} \times 2}$$

$$400 \quad \quad \quad = 400 + 0 + 0$$

$$= 400$$

Másal 2 $700 \times 3 =$ _____

Gígí 1 700

$$\underline{\times 3}$$

$$2100$$

Másal 3 $1800 \times 3 =$ _____

Gígí 1800 Gígí 2 $1800 = 1000 + 8000 + 0$

$$\underline{\times 3} \quad \quad \quad \underline{\times 5} \quad \quad \quad \underline{\hspace{2cm} \times 5}$$

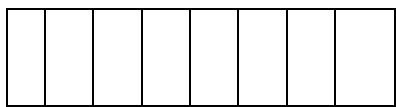
$$9000$$

$$= 5000 + 4000 + 0$$

$$= 9000$$

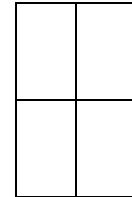
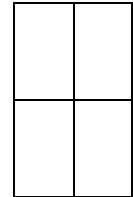
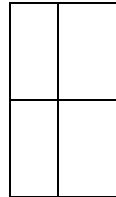
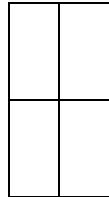
Lí/ qi abaara uíyú p'eera

Máré gía qi geera 4.6 mímír 1 tha

qirothu
u u ñgó
buura

márhé alú k'íllñ na d'ok'otha ñgó daa
márhé Máré gío thayú

4.1.5 Anímírá áwáláre 10 u 100 álá kásama anímírá zíí are alú d'uk'únúñe qi

Alhádáfá agírayalé ma k'óda agírayale gú

Máré kásama anímíra zíí are alú holóñóníñ ,taláta u arrbaqa mbá áwáláre mba 10 u 100 anímírá zííare alú d'uk'únúñe qi

<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><td style="padding: 5px;">0</td><td style="padding: 5px;">0</td><td style="padding: 5px;">0</td></tr> </table>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	<p>Gíñ gíí máábá ágarañí</p> <p>A/ qi jahasa</p> <p>Áné jáhaso alkartóná mayú mamímíra zíí are alú holóñóníñ , taláta, u á rbaqa áné hío thañ áné p'úlā qi.</p> <p>Áné jáhaso qi rotha alúle qi míllañ.</p> <p>I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá</p> <p>Sha gárra shambá kásamla anímíra zíí are alú d'uk'únúñ gú ñgó mathí mothá márthélyú tha d'ok'otha tha Máré zañzaña</p>
0	0	0											
0	0	0											
0	0	0											
0	0	0											

Másal 1 $8 \div 4$ kámu wassalne maabíthí? Ma mothá Máré ma p'íshí ñgó p'ula márthél baró tha assabúra are tha awalua $2 \times 4 = 8$

Ñgó sáwara thele 8 mbá damu ndu shúgo

=

$$8 \div 4 = 2$$

Másal 2 $12 \div 3 =$ _____

Shímbír kámu zí tha théele árbaqa

d'áñíloyú ?

Theele árbaqa d'añilo thee e arba qa

kámu zíne thayú (3)

Théle árbaqa duk'únúñ shímbír billion gáma zíne thayú? (4)

U ñgó p'ulá márthé shúgo $12 \div 3 = 4$ ñíneñ zí tha théle árrbaqa d'uk'únúnu

Ñgó p'ula márthé tha Máré p'eríñí máré gárra shambá kasamla anímíra zí are alú d'uk'únúñe qi

Másal $10 \div 2 = \underline{\hspace{2cm}}$

A

I

$$\boxed{0000000000} = \boxed{00000} \quad \boxed{00000}$$

- Assúrá daólá min thá belló kátaba márthél tha assabúra are
- Assanduk' kámu zí tha alhárif "A!" hu (1)
- Tha assandúk' d'uk'únúñu shímbír kámu zí qi ? (10)
- Tha "I" hu assandúk' kámu zí qi ? (2) u tha assanduk' d'uk'únúñu shímbír kámu zí qi (5)
- Shímbíra zí tha "I" hu kámu ma máré? $(5+5) = 2 \times 5 = (10)$
- Mbá zí thá "A" hu na gíñ hulu máré qjitha shambá p'ulláné qi
- $10 = 2 \times 5$
- Añá lá fíañálu tha asúrahue qi $10 \div 2 = 5$ ñgó kátaba shúgo u á geedí shiñ Máré kátaba tha addáfdára máreyú.

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

10/Áshara

Hámsa 10

$$10 \times 10 = 100$$

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

Hámsa 10

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

Hámsa

$$100 \div 10 = 10$$

-Ngó kataba rothá bello tha assabúra are

Assandúk'a zíí thoñor thábá gambílé shímibírkámu zíne thayu ? (100)

Assandúká kámu zíí thoñor thábá p'íshíé ? (2) u shimbír kámu zíne thayu1gú ? (50)

Mbá zíí thábá gambí qí u thábá p'íshí qí shañíne hulu máré qí?

(100 = 2×50)

- Inshan shúgo $100 \div 2 =$ _____ (50) Ňgó kátabá geedié shúgo Máré fágadáné tháñ $100 \div 2 = 50$
- Ňgó daa márthél ma shabahau qi shúgo $30 \div 3 =$ u 300 $\div 3$ Ňgó p'ula márthél shambá kásamláné tha thoñorá rak'as' gúndí.

Másal $10 \div 2 = 5$

$1000 \div 2 = 500$

qiabaara u íyú p'eera

Máré gís qi geera 4.7 min 1-3 tha abuura Máré rothu qi min 4-6 Máré gío thaaayú

4.1.3 shambá hulula mbá k'asamlá, mbá kásamí u mbá wásolí (motha)

- **Alhádáfá ágírayalé**
- **mak'óda agírayále gú**

Máré fágada mbá k'asamí, mbá kásomlá u mbá wásalí (motha)

Máré fágada awalua shambá huluné thá kasamale

Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ **qi jahasa**

Áné daa almasálá mba kasamo, mbá kasamíla u mbá wásalí

$10 \div 2 = 5$

Mbá kásamlá	Mbá kásamí	Mbá wásalí (motha)
10	2	5

Ňgó gío mbále thalkarton are

I/ **Shambá gárralá u mbá ágarrañlá**

Ňgó d'ok'otha geedí gíñ gárá Máré shúgo tha Máré zañzaña

Másal 1

0
0
0
0
0

0
0
0
0
0

0
0
0
0
0

0
0
0
0
0

0
0
0
0
0

0
0
0
0
0

Ñgó sawara asúrálé tha assabúra are shúgo

Assandúk' kámu zíí qi thálé ? (6)

Shímbíra kámu kámu zííne thayúgú? (5)

Kámu k'íllíñ na shímbíragú zíí assandu k'íllíñú ? ($6 \times 5 = 30$)

Thá bulue ñgó kátabagágú shúgo $30 \div 6 = 5$

Másal

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

Rothá d'oshuyú

Ñgó sawara tha assabúra are Uñgó k'álá
márthé that ha théle árrbaqayú shímbír
gáma zííne thayú? (36) tha assanduk'
d'uk'únúnúnu kámu zí qi ? (6) $36 \div 6 = 6$

Sha ñgó ágaraña rothá d'oshuyú

- Máré á momo thíñu rothá d'oshuyu garrá
- Máré rothá na mothá k'ed'e

Másal Alburtukán d'uk'únúñ addámaná k'ed'e gírshen (2) ñínéñ ma né 8 gúrúsh
allburtukan kámu has'úlne?

Motha albrtukan d'uk'únúñ gírshen (2)

? 8 gurush

$$8 \div 2 = 4$$

The “8” gurush maabí shíbílaburtugan 4

- Ngó daga almásálá na mu qi Máré gó
- Tha assanduk’ d’uk’unúnu albíllí kámu zí qi

$30 \div 6 = 5$ ñgó d’ok’othagú shúgó

$30 \div 6 = 5$ u Máré shin kátaba shúgo

- Ngó kátaba Máré thé míthí mbá zióné tháalmasal 1 u 2
 - Nu mba shabahau qi tha assabúr are
 - A/ mbá áwalla (áollá) mbááollí (áwalí) awáláre
 - $6 \times 5 = 5$
- I/ mbá kásamlá mbá kásamí mbá wásalmaabíth

$$30 \div 6 = 5$$

Míthil mbá “I” $6 \times 5 = 30$ Al qisím bass ñineñ d’afaru qi

Lagúñ k’illíñ ma d’uk’úñúñ shambá hulu máré qi tha awalua le

mbá kásamlá = mbá kásamí × mbá wásalí

Másal 2 $12 \div 4 = 3$, Assábab Inshan $3 \times 4 = 12$

Míthil mab1lé máré gó qi geera 4.9

Lí qíabaara u íyú p’eera

Máré gó qi geera 4.8 min A le Li tha abuura u mungúnuñ máré gó min thayú

Rothá d’oshuyú gó

Alhá dafá ágírayalé ma k’ódá agírayalegú

- Máré gía rotha d'oshuyú gut ha awalua
- Máré gía rothá d'oshuyú tha kasama
- Gíñ gíí máábá ágarrañí
- A/ qi jahasa
- Ma ñine hío thalfasílue áné ágarraña qi geera 410 ma p'íshí tha arráha
- Áné p'ula geedié shambá h1ilá rothá d'oshuyú tha thoñora rak'as' gundú
- Áné damo gíñ p'adí maabí agíraye qi

I/ Shambá gáealá u mbá ágarrañlá

Sha Máré gís rothá d'oshuyú lazim Máré gárragáné awalí míllañ lemin na hía Máré álú na rotha aré k'ed'e

Másal Alburtukan d'uk'únúñ mama gírshen (2) tha añ shíbila alburtukán 4 kámu k'abíñna na fuuda Addámáná albutukan 4 (arrbaqa)?

4x2= 8 gurush , ashan shugo alburtukan 4 tha 8 gurush ñíneñ mmaané

Másal 2 Abdalla shíbíló kasha 4 guntál tha 600 ríal kasha guntál
thá kámu mmaané?

I/ qi abaara uíyu p'eera

Daa geedié qi geera 4.9 mba gíí Máré tha alú Máré 1-4 thal fasílú 5-4 tha qirothuau shambálo 9-13 thayú

4.1.4 Máré áwalu u kásama anímíra zíí tháñdule gú tha Máré thík'a na ad'a farua máré

- - Máré gárра sha mbá k'abíla u mbá à wlula awáláré u ad'a farua anímíro

Alhádafá agírayaleL mak'óda agírayalegú

- Máré áwalu mothá mbá anímíra zíí tháñdule
- Máré áwalu ad'afarua anímíro
- Máré kasama mothá anímíro tha anímíra zíí are alú1
- Ñgó p'ule morthe sha maabí gadar álá áwalu mothá u ad'a farua anímíra zíí tháñdule
- Másal 1 29 áshara kámu u d'uk'únúñ kámu zíne thayú? 29 = áshara "2" u d'uk'únúñ"9"
- **Másal 2** 138 míía gámú, áshara kámu u d'uk'únúñ kámu zíne thayú?

138 = míía 1, áshara 3 u d'uk'únúñ 8 ñíneñ Máré

$$= 100+30+8$$

Máré gía masal 3 shambálo

A/ máré áwalu anímíra thá mothá mbá anímíra zíí are alú 1

Másal 1 A/ $2 \times 19 = 2 \times (10+9)$

$$= (2 \times 19) + (2 \times 9)$$

$$= 20 + 18$$

$$= 38$$

$$I/ 5 \times 168 = 5 \times (100+60+8)$$

$$\begin{aligned} &= (5 \times 100) + 5 \times 60 + (5 \times 8) \\ &= 500 + 300 + 40 \\ &= 840 \end{aligned}$$

I/ Ad'afarua mbá anímíra zíí tháñdule álá áwalu tha anímíra zííare amú d'uk'únúñ

$$\text{Masal "A"} 6 \times 62 = 6 \times (70-8)$$

$$\begin{aligned} &= (6 \times 70) - (6 \times 8) \\ &= 420 - 48 \\ &= 372 \end{aligned}$$

$$I/ 7 \times 156 = 7 \times (200-40-4)$$

$$\begin{aligned} &= 7 \times (200) - (7 \times 40) - (7 \times 4) \\ &= 1400 - 280 - 28 \\ &= 1400 - 308 \\ &= 1092 \end{aligned}$$

**Lí/ mothá mbá anímíra zíí tháñdule álá gasama anímíra zíí are alú d'uk'únúñ
qi**

$$\text{Masal A/ } (48+8) \div 4 = (48 \div 4) + (8 \div 8)$$

$$\begin{aligned} &= 12 + 2 \\ &= 14 \end{aligned}$$

**Mí/ anímíra zíí tháñdule naad'afarua k'ed'e álá kásama anímíra zííare alú d'uk'únúñ
qi**

Másálá A/ $(95 - 20) \div 5 = (95 \div 5) - (20 \div 5)$

$$= 19 - 4$$

$$= 15$$

qiabaara u íyú p'eera

Min mbá híne Máré alú mbálé Máré mathí gía qi geera 4.11 mbá zíí tha akítaba geeduyú . D'ok'otha Máré gasamagá qi tha abuura máré gía

4.1.5 At'abaqá áwaluo Máré tha thap' na zízik'ed'e máré áwalu anímíra zííare alú hollóñoníñ tha mbá zííare alú d'uk'unúñ

Alhádáfá á gírayalé ma k'óda agírayale gú

- Máré p'ula awalua qi na at'abí Máré Máré tha thap'
- Máré á walu anímíra zíí are alú Holoñoníñ Máré mbá zíí are alú d'uk'unúñ
- Máré fuutha rotha d'oshuyú
- Gíñ gii nmáábá ágarañí
- A/ qi jahasa
- Áné hás'ulo gíñ p'odí geedí agírayé qi assaqaágarañné
- Másal $15 = 10+5$, $36 = 30+6$, $72 = 70+2$

I/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Ñgó mothá geedíe gíñ garao Máré gabulñgó ágaraña mbá t'ok'oló masal shambá áwalula anímíra zíí are alú holoñoníñ thambá zíí are alú d'uk'unúñ mothá mba ásharogu u mbá d'uk'unúñú shambá áwaluláné tha mbá zííare alú d'uk'unúñ

- Mimbá p'úlínóné márthél thalmásal hí Máré alú míllañ
- Másal $15 \times 3 = (10+5) \times 3$, $64 \times 5 = (60+4) + 5$
- Mothá asharo u mbá d'uk'uñugú álá áwalu tha anímíra zííare alú d'uk'unúñ
- -Ñgó kataba márthél tha assabura are $(10+5) \times 3$ Máré mada tha 10 máre 5 ñineñ
- Áthap'uláalu u 3 ñineñ áwaluláné thañgú
- Ñgó p'ulá márthél shugo $(10+5) \times 3 = (10 \times 3) (5 \times 3)$
 $(20+8) \times 5 = (20 \times 5) (8 \times 5)$

Mín thálo Máré gía qi geera 4.12 ñgó ábad'íñaga Máré qi Rothá ma alú buura mbá daola márthé Máré kátaba tha addafdara Máréyú.

Anímíra zíi tháñdule k'íllíñ , A, I u mí

$$(A+I) \times m = A \times m + I \times m = (A \times m) + (I \times m)$$

Anímíra zíi tháñdule mbá zíi are alú holónóníñ álá áwalu tha mbá zíi are alú d'uk'únúñ.

Másal $32 \times 7 =$ _____

Gígí 1 Gígí 2 Gígí 3

$$32 \quad 32 = 30 + 2 \quad 32 \times 7 = (30+2) \times 7$$

$$\underline{\times 7} \quad \underline{30} \quad \underline{+ 2} \quad = (30+7) (2+7)$$

$$224 \quad = 210 + 14 \quad = 210 + 14$$

$$= 229 \quad = 224$$

Mín mbá híi Máré almasálalé alú Máré baro gia qigeer 4.13 thalkitaba Máré yú.

Rothá d'oshuyúgú

Álá k'álága Máré ámomothíñu rotha d'oshuyú garó tháñe hía mme al1ú na rotha aré k'eed'e tha Máré mada

Másal Ásha gíidó alhaláwa 5 , na mathí thap'añiné bábáné 15 na shin kásámmaané áhap'unathe qi 5 náfar alhaláwa kámu kámu thík'í maré1?

Tha mbá thap'o ñine bábáné 15 gía ñine $5+15 = 20$ k'íllíñ Geedí kásamoganáné shin 5 (hamsa) ñineñ ma Máré assaqa thamláné tha gígí

Mbá wásalo gadi d'uk'únúñe qi = $(5+15) \div 5$

$$= (5 \div 5) + (15 \div 5)$$

$$= 1 + 3$$

$$= 4$$

Kadur ahap'úné d'uk'únúñ thík'í alhaláwa "4" t'urád

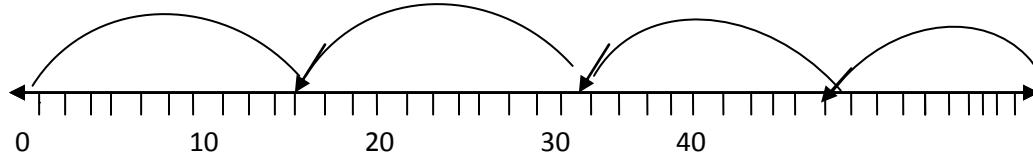
Lí/ qjabaara u íyu p'eera

Ñgó k'álá márthél gíñ baíañ be ámal tha áné hía Máré alú ya qi geera 4.12 u 4.14 male rothugu Máré qi tha abuura.

4.1.6 Anímíra zíí are alú d'uk'únúň u holóñóníň álá kásama anímírá
zíí are alú d'u'unuňe ma gídí mbá daaríumba wálá daarí
(alhissa 6)

**Alhádá faú ágírayalé:
ma k'óda agírayale gú**

- Máré kásama anímíra zíí are alú holóñóníň , d'uk'únúň anímíra zíí are d'uk'únúňe qi ma Sharma mbá daarí mbá daarí.
- A/ Anímíra zíí are alú holóñóníň u d'uk'únúň anímíra zíí are alú d'uk'uňe qi ma Sharma mbá daarí
- Sha ñgó ágaraña kasamále
- -Ñgó móthagú awáláré 10 yú gú shambá kásamláné
- Ñgó p'ulaga mundí alhísabugú shamá gíláné kasama tháñ.

- Tha mundíalhísabuyu min wáné aháthóné gúd'a ? (40)
- Anímíra alú gúd'a wáné shurínone hu? (0)
- Añá gud'o la álú kámu ma máré (4)
- Shañiné p'ulínláné na anuk't'a bíllogud'ola alugú thá kasama ? $40 \div 4 = 10$

Ñgó p'ula márthé qi tha ma maabí kasama anímíra zíí are alú d'uk'únúň anímíra zíí are d'uk'únúňe qi mothá mbá wásalí máré mada tha kásamlá na shabahau qi shambáló u na mothá thik'íla álá p'úlé that ha tháp'

Másal A

$$1/4 \div 2 = 2 = 2, \quad 2/40 \div 2 = 20 \quad 3/8 \div 2 = 4, \quad 4/80 \div 2 = 40$$

$$1/ \underline{3} \underline{\overline{3}} \underline{6} = 3 \quad \underline{30} \quad \underline{\overline{3}} \quad \underline{6} = 10 \quad \underline{\overline{2}} = 12$$

Álá áfaru anímíra gundí tha mbá asharogú u mbá d'uk'únúňu na mothá

Anímíra zíí are alú d'uk'únúň awáláré 10 álá kasama anímíra zíí are alú d'uk'únúňe qi ma Sharma mbá daarí , ma zaň zaňa máré ñgó p'úlaga anímíra mbá walá ma awáláré 10 shambá kásamláné gú.

Masal $44 \div 4 = \underline{\hspace{2cm}}$

Gígí 1
 $44 \div 4 = (40 \div 4) + (4 \div 4)$

Gigí 2
 $44 = 4 \underline{\overline{40}} + 4 \quad \underline{\overline{4}}$

$$= 10+1 = 10+1$$

$$= 11 = 11$$

Mothá mbá anímíra zíare alú bollóňoňíň k'illíň álá kátabagú tha ásharagú u thá d'uk'únúňgú Máré baró zaňzña anímíra zí are alú d'uk'uníniňe qi na mothá ásharo u mbá d'uk'únúňu wallá thík'u qi Máré mada.

Másal $32 \div 4 = (30+2) \div 4 = (30 \div 4) + (2 \div 4)$

30 u 2 ňgó geera anímíra madí gasamale 4 u ňgó áfafaríňu 32 gundí shúgo ňgó kátaba

$$32 \div 4 = (28 \div 4) + (4 \div 4)$$

$$= 7+1$$

$$= 8$$

Ágeedí máré gía qi geera 4.15 min tha alkítaba máré yú

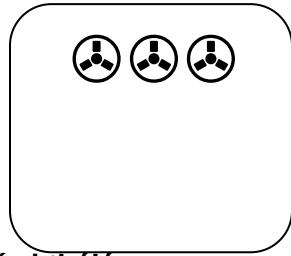
I/ Anímíra zí are alú holóňóníň d'uk'únúň álá kásama anímíra zí are alú d'uk'únúňe qi ma gídí daara.

-Álá kásama anímíra zí are alú holóňóníň anímíra zí are alú d'uk'únúňe qiq u ma sharma mbá daarí álá kásoma anímíra zí are alú d'ukunuň anímíra zí are alú d'uk'únúňe qi

Másal $1/6 \div 2 =$ hámu mmaané ? /3/ Assábab $2 \times 3 = 6$

1. $2/16 \div 4$ kámu mmaané ? /4/ Assábab $4 \times 4 = 16$

- Gíň K'allá tha daarí ma maabí kásama anímíra mbá daaarí aňá kleffí aň álu ňínéno
- Shambá kasamálá anímíra zí tháñdule d'uk'únúň anímíra zí are alú d'uk'únúňe qi ma gídí mbá daarí
- Ňgó p'ula márethé shúgo tha assabúra are

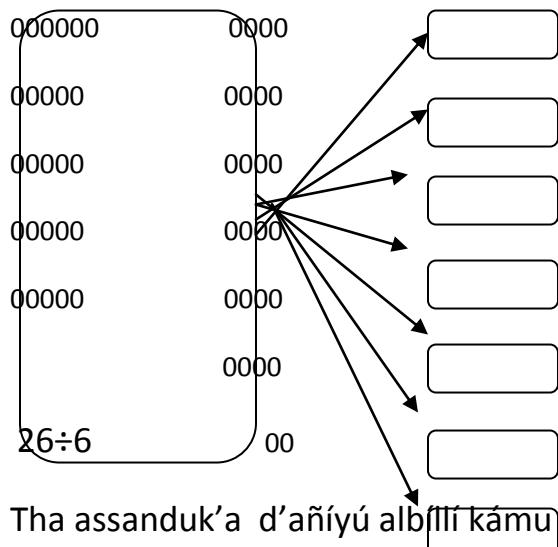

Alkúúra kámu zí qi thálé

- Assandak' kámu mayú alkúúra ? (2)

- Alkúúra kámu waláhíe tha assanduk'ue qi ? (2)
 - K'álá geedié Máré kátaba tha addfdaraMáré yúe
 - Ngó kátaba u già tham áré le
 - Ngó daagá almásalgú shambá kasamla anímíra zíí arealú d'uk'únúñ anímírá zíí tháñduleye qi mbá zíí are alú d'uk'ununé

Másal 1

Assandúk'á dam albíllí 4 (arrbaqa kámu zí qi ? (6)

Albíllí kámu zí qi mbá walá hí qi tha assanduk'ue ? (2)

26÷6 4 u mbá daarí 2 ñinéñ mamaré

26÷6 4 u mbá daarí 2 ñinéñ mamaré

Másal 2 72 makásamálá lě , Inshan 7 dañíle 4

7>4

Addaraja d'uk'únúñ (1)

4-73 makásamaña sh1go ashan áshara 3 daarí

Addáraja 2

18 Alátháma 1 tha 73 álú thé shór áñá kasamo tha assát'ur

73 alú mímbá kátabñáné thá 7 alú ñgó k'álá $4 \times 1 = 4$ inshan

4 4 zíí aňá kasamó u (7) mbá zíí

33

7 zíí aňá kasamó tha hue qi.

Áň kátabá 7 uanaga sa al1u ($7 - 4 = 3$) mbá negaso al1ú u mbá nagasolá alú 4 shulí mbá anímira zíí are alú 10 tha ñiňéň ma máré áshara taláta (3) ñiňéň daari.

Addara ja 3 18

$$\begin{array}{r} 4 \ 73 \\ -4 \\ \hline 33 \end{array}$$

Lí/ qiaabaara u íyú p'eera

Máré gía qi geera 4.15 min 1-3 tha qirothúa thá a buura min 4-8 Máré gío thayú.

qi geera 4.16 Máré gía thal fásilú thalí u 3 Máré gío thayúe

qi geera 4.18 Máré gía míthil mbá gabulú tha abuura.

4.2 shambá kátabíla gígí awalúo

(alhíssa 12)

4.2.1 máré á walu anímíra zíí tháñdule mbá zíí are alú táláta tha
mbá zíí are alú d'uk'únúň

(alhíssa 3)

**Alhááfá ágírayalé:
ma k'óda agíráyálégú**

- máré á walu anímíra zíí are alú táláta tha mbá zíí are alú d'uk'únúň.

Gíñ gií maaba ágaraní

A/ qi jahasa

Lázim áné jahaso qi min thayú ma p'íshí

I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá

Ñgó mothaga mothá anímírea zíí are alú taláta gú tha almíía gú, ásharagú u thá
d'uuk'unuňgú

Másal 144 = 100+40+4

ma hathañ féd'í añ áalu anímíra añ thará qi min tha shúl d'uk'únúñ u añadáá tháñ le shúlí almííó

Álá fuud'a amímíra gú ma p'ishí tha shúl máré

Añ p'ula márhél tha hathán ga darí añ áwalu anímíra zíí táláta tha mbá zíí are alú d'uk'únúñ tha thoñorá d'afaru qi

Másal 134 × 2

Gígí 1 134 = míía 1 +áshara 3+ d'uk'únúñ 4

$$\begin{array}{r} \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$= 2 \text{ míítén} + \text{áshara } 6+ \text{d'uk'únúñ } 8$$

$$= 200+60+8$$

$$= 268$$

Gígí 2

$$\begin{array}{r} 134 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$268$$

Másal 2 434 × 2 = _____**Gígí 1**

$$434 \times 2 = (400+30+4) \times 2$$

$$= (400 \times 2) + (30 \times 2) + (4 \times 2)$$

$$= 800+60+8$$

$$= 868$$

1. 1/ lá kátaba mithá anímíra zíí are al1u táláta tha mbá mííó, asharó u mbá d'uk'únúñú
2. 2/ Máré ágalú awalúa tha gígí thathap'ú.

Gigí 2 434

$$\begin{array}{r} \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$868$$

Máré gía qi geera 4.19

qiabaara u íyú p'eera

Máré gía qi geera 4.19 nímíra 1 Máré gía thá qi geera u nímíra 2 Máré góo thayú.

4.2.2 Álá áwalú anímíra gídí shúl d'afarú qi tha anímíra hás'ul daara
(alhissa 6)

**Alhá dáfá ágiírayalé:
ma k'óda agírayale gó**

Máré áwalú anímíra njidishúl d'afaru qi tha anímíra hás'ul qi daara

**Gíñ gií máábá ágaraní
A/ qi jahasa**

Lazim áné ahoso qi assaqa adóné agarañá

I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

- Ngó dáágá iyú anímíra gídí shúl d'afaru qi na awalua k'ed'e shambá has'ulne daara tha assabúra are
- Álá gia anímíra tha addammaané shúl d'afaru qi mbá has'ul daara . Tha thoñorá t'ok'oló mbá mus'a mbá p'ishí thaarahá thaarahá min mbá rak'as'í tha mbá bád'íyue qi male gíñó tha maré le

Másal

258 $2 \times 8 = 16$, $16 =$ áshara 1 u d'uk'únúñ 6 márē kátaba tha

x 2 añá miothoyú tha shulíattamaná k'ed'eyú

516 Áshara d'uk'unúñ shíñ añ has'ula añ á walu

 tha awálare 10 lé mothá thik'1ña añ athap'u
 alú tha ñiñele.

- Shulí mbá asaró (10) ma awaluona na mothá thik'1ña áshara "1" thé mothá tha 10 le añ kátaba tha shúl k'ed'e
- Shulí mbá mííó (100) ma awaluolá ákátaba añá shulk'ed'e yú mbá mííó

Gígí 2

Másal 258 = 2 míítén + áshara 5+ d'uk'únúñ 8

× 2

× 2

$$= 4 \text{ míía} + \text{áshara} 10 \text{ gú} + \text{d'uk'únúñ} 16$$

$$= 400 + 100 + 16$$

$$= 516$$

Gígí 3

258 = 200+50+8

$$\begin{array}{r}
 \times 2 \\
 \hline
 = 400+100+16 \\
 = 516
 \end{array}$$

Másal 2 $656 \times 2 = \underline{\hspace{2cm}}$

Gígí 1	Gígí 2
--------	--------

$$\begin{array}{rcl}
 656 & = 656 & = 600+50+6 \\
 \times 2 & \times 2 & \underline{\hspace{2cm}} \times 2 \\
 1312 & = 1200+100+12 & \\
 & & = 1312
 \end{array}$$

Mína mbále ñgó daagá almásalgú u Máré gía qi geera

4.20 tha alkítaba máreyú.

Rothá d'oshúgú

(alhissa 3)

-Álá gís gú thá thoñorá p'ulola qi

Másal merer d'uk'únúñ ma má 120 ríal , tha Isma qil na shíníla merrí “6” gam ríal féd’íné?

Motha merere 1 = 120 ríal

Mererí 6 = ?

$$6 \times 120 = 720$$

A shan shúgo thá Isma qil na shíbíla mererí 6 ñiné féd’í 720

Máré baró gía qi geera 4.21

Lí/ qi abara uíyú p'eera

Máré gía qi geera 4.20 min 1-4 Máré tha buura qi geera 4.21 min 1-6 tha qrothua min 7-12 Máré gío thayú

4.3 Shambá gíilá gasama

(alhíssá 19)

4.3.1 kasama nagígí qi p'ulíňa

(aklhissa 5)

**Alhádáfá álgírayalé:
ma k'óda ágírayalegú**

--- maré náfa qi tha gígí kasamó Máré gía

Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa

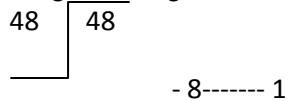
- Ngó mothá márthélyú mion aña madí Máréne Máré áhátha

Másal 15 ÷3, 20÷4 u shambálo

I/ Shambá garálá u mbá á garrañlá

- Ngó thare tha gíñ garao Máré míthil anímíra zíí tháñdule shambá kasamláné tha anímíra hasabila thañgú.
- Sha geedí Máré zañzña ngó kátabgá tha assabúra are shambá kásamlá anímíra zíí are hóllónóníñ gú máré già.
- Álá kásama anímíra lé assáká gor anímíra kásamílá anímíra daarí , assaqa gor dáára anímíra kásamí
- Álá thóha anímírá kásamílá qi tha ásharayue gú u tha d'uk'anuñúé qi u álá áthap'1é
- Álaá á fafaríñu anímíra hásabílá qi tháñ gundí male gílá thañgú
- Ábadíñe gú máré gía thaa k'anúná kasamó

Másal 1 8 48

40

-8----- 2

32

-8----- 3

24

-8----- 4

16

-8----- 5

8

-0----- 6

0

Anímíra kásamlá álá thóhá qigú tha asharayuegú u tha d'uk'únúň uo qi u álá baró áthap'u alúgú mbá másal maabí thí álá tháma tha thoñorá tha thap'u

Màsul 2

$$\begin{array}{rcl} 5 & 20+5 & = 5 \ 20+5 \\ \boxed{5} & \boxed{20+5} & = \boxed{5} \ 20 + \boxed{5} \ 5 \\ & & = 4+1 \\ & & = 5 \end{array}$$

Másal 3 3 shambá gíiláné thé thoñorá gúndí a faruao na naimírá hasabílatháñ.

$$36 \div 9 = (30+6) \div 9 = (27 \div 9) + (9 \div 9)$$

$$= 3+1$$

$$= 4$$

Máré kátaba tha addaf darú

Lí/ qi ábaara u íyú p'eeera

Ñgó k'álágágú 22-25 máré già míhil mbá gó máré ne muñgúuň

4.3.2 máré k'itha mothá wasal maabíthí tha kasamayú
(alhissá 3)

Alhádáfá agírayalé:

ma k'óda agíráyalegú

- Máré állama kasama ma kásámálá mbá wásalí
- márén gádara añimíra zíi are alú d'uk'únúñ u hollononíñ mbá zíi tháñdulegú mbá íthígí áshara qí 10 qí na k'ak'áb tháñdu
- Gíñ gíí maaba ágaráñí
- Animíra gásamílá mbá awáláré 10 ma górá anímíra kásamí na mothá wásalí shambá zíi Máré kátaba tha assabúra are Máré baro thára kasama qí gará.

I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

- Álá d'ok'othagú shambá gíí Máré mbá k'íthígú maréne tha alú . Na mothá wasalí mbá kasamo
- Mbá kásamílá ma íthígá shul1 asharóthié (10) mbá wásalí álá u alá baró ásheru na mothá wasalí Máré mbá anímíra awalú (gbula)

Masal $32 \div 7 \approx$ _____

$$\begin{array}{r} 7 \quad 32 \\ \boxed{7} \qquad \qquad \qquad \text{Tha máré k'íthá hu mbá wasalí Máré fúútha (gía)} \\ \hline \qquad \qquad \qquad \text{thaalú.} \end{array}$$

Addáraja 1

$$\begin{array}{r} 10 \quad 32 \\ \boxed{7} \qquad \qquad \qquad \text{ma áshara (10) ñinéñ íthígíné álá k'ábá u álá kásama} \\ \hline \end{array}$$

Addáraja 2 mothá wásalí mbá thík'íla álá áwalugá anímíra kásamí maré mbá kásamla u álá baro ásherugú.

$$\begin{array}{r} 7 \quad 32 \\ \boxed{3 \times 7 = 21} \quad (32 \text{ d'añí gó} 21) \end{array}$$

Addáraja 3 Ad'afaruá gídí máré álá áshera tha anímíra kásamile u álá ad'añthíña $32 - 21 = 11$

Addáraja 4 Nshan 10 d'añí gor 7 (10>7) shambá k'íthílané hu shúgo ñinéñ Máré 7 32 hu k'ík'í tha wasalo $3+1 = 4$

Másal 2 $42 \div 11 \approx$ _____

11 42 shulí ithigílá 11 qi 10 ñinéñ mmaané

10 42 4 ñinéñ wásalí u 2 ñiné ñ daarí

11 42 ssáqá k'íthúláné hu shíñ 4- 1 = 3

Másal 3 $126 \div 14 \approx$ _____

14 126 Tha álá k'ítha mothá wásalí hú 10 126
Mbá wásalí 12 mbá daarí 6

$$12 \times 14 = 168$$

14 126 168 - 126 = 42
 $42 > 14$ Ashan shúgo $42 = 3 \times 14$ min mbá

k'íthila hu álá nágasa 3 alú
14 126 mbá wásalí mbá ma hú k'íkíth $12 - 3 = 9$

Álá áwalu añim1irá ma mad'u gundí ma álé kásamílá anímírá kásamí thañ tha Máré thík'a anímírá wasalí

Maré ámad'u gundí tha awalua lemin Máré thík'a anímíra féďí máré.

15 90 $1 \times 15 = 15$ shan 15 90 6 ñinéñ wasalí u o ñíñé daar

$2 \times 15 = 30$
 $3 \times 15 = 45$

$$4 \times 15 = 60$$

$$5 \times 15 = 75$$

$$6 \times 15 = 90$$

Ñgó kátaba rothálogú tha assabúra are ágeerí Máré kátaba tha addafdarú u Máré gía qi geera 4.2 u 4.27

qi abaara u íyú p'eera

Ñgó daagá qi geera 4.26 máré gía u álá saha márthé.

Máré **gía qi geera 4.27** tha qi rothua tha abaara

4.3.3 min tha addámáná shúl anímíroyú d'uk'únúñ mbá l'ós'í
añim1ira kásamíe qi mbá zíí are alú holónóníñ , taláta árrbaqa
mbá zíí tháñdule gú álá kásama anímíra zíí are alú d'uk'únúñ
qi

(alhíssá 5)

**Alhádáfá ágírayalé:
ma k'óda agírayálégú**

- min tha attamaná shúl anímíroyú d'uk'únúñ mbá k'os'í anímíra kásamíe
qi Máré kásama anímíra zíí are alú holónóníñ taláta u arrbaqa qi tha
anímíra zíí are alú d'uk'únúñ

Gíñ gií máábá ágarañí

A/ qi jahas

- - Áné jáhaso qi min thayú ma p'ishí

I/ Shambá górralá u mbá ágarrañlá

Min mbálé tháátha almasálale qigú thaalbál

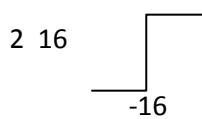
Anímíra álafíañ alú tha anímíra kásamláyúna shulk'ed'1 nínéñ k'os'í anímíra kásamíe.

Másal 1 2 14 1 k'os'í 2 ñe qi

Assáqá kásamña anímíra lazímañ fuud'agú tha addámáná shúl maré , mbá alffu añá alffu,
míia añá miío u áshara u d'uk'unúñ shambálo ñínéñ k'atabñáné.

Masal 2 8

91

0

5

-5

0

Másal 4 312

$$\begin{array}{r}
 4 \ 1245 \\
 -12 \\
 \hline
 4 \\
 -4 \\
 \hline
 8 \\
 -8 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

Máré **gía qi geera 4./28** na d'ok'othagú

Rothá d'oshuyú

Máré náfa qi thá rothá d'oshuyú máré géria rotha

Másal Tháñ d'uk'únúñ ma má 960 thá 9600 thání kámu hás'ulne?

Motha tháñ 1 na addáman = 960 rial

?= 9600 rial

9600 ÷ 960 = 10

A shan shugo tha 9600 maabí thík'í tháñ 10 máré baró géria qi geera 4.29

I/ qi abaara uíyú p'eera

Máré gís qi geera 4.28 tha abuura , thal fasolú u Min thayú umáré maothaí **gía qi geera 4.29** ma maré álé rothu qi

434 Akasamua

Alhádáfá agírayalé ma k'óda agílayalegú

- Máré p'ula akasamua aímíro qi
- Máré fágada anímira máñ tha akasamuayú ma kasamu qi u walá kasamúqGíí maabá ágaraní
- A/ qi jahasa gabaal agaraña
- - gabul ana á garaña añé jahasói iñ thá1yú
- Thá alkarton are áné katabao anímira walá gídí daara ma kasamálá

I/ Shambá górralá u mbá ágarrañlá

- Ma hatháñ fed'í tháñ fágada anímírá gasamu qi? Ma Sharma mbá daarí añhoshálá tha anímíra álaf añalú tháñ

Animíra gasamu qi le 2

Anímíra s'uña tha aímíra gasamu qi ndá ma Máré?

Añ p'ulá márthél tha tthal qismá Máré mbá gasamu qi le 2 űnínéñ ma Máré

Anímíra gasamuyú k'illíñ gasamu qi le 2

Másal 2,4,5,6,10 addámáná shúl Máré 2,4,6,8 u 0 k'illín gasamúaí le 2 masharma mbá daarí

Ñgó kataba anímíra gasamú qi u mbá malá gasamu qi tha assabúra are Máré hashálá tháñ u ugó1 hosháláthañ gú walá ma madí Máré ñgó muus'a márthé qi.

Anímíra gasamu qi le 3

Awáláré andígú? Anímíra zíí tháñdule gú min 1,2,3,4,5 álá kátabagú shambálo----

Álá d'ok'othagu Máré áwalu shúgo na 3 tha 3,6,9,12 u shambálo

Ñgó kátaba márthél tha assabúra are Máré kátaba.

Animíra zíí tháñdule tha álá ásama le 3 íla áná ma awáláré

tálátó (3)

mále gínó thá márlele ñgó p'ulá márthá qi shambá thík

ílañe na agasamuá tálátó (3)

Másal 1 18 gasama qi 3 Nshan (assábab) $1+8 = 9$ u 9 awáláré 9 űnínéñí mmaané

Másal 2 144 gasmu qi le 3yá sha Máré fágada ma mmaané lazím Máré áthap'u mothá alú ñiñéñ ñiñéñ fágad Máré ne Ngó kátaba mbá awáláre are mbá tálátó (3) tha assabúra are u walá mbá ma mbá tálátó (3) Máré hashálá tháñ

Anímíra gasmu qi le 4

- Anímíra k'illíñ tha áné gasamu le 4 ílla mbá álaf añ alú ma má mbá gasamu qi le 4 ñineñ mmaané
- **Masal 1** 328 gasamúí le 4 yá ? Tha Máré k'álá tha híñ ñgó d'ok'otha Máré mbá álaf añ alú k'amú mmaané ? 128
- 28 gasmau qi le 4 y1á ? (híñ)
- 88 ma gasamuo qi 4 yaní anímíra k'illíñ mbá álafñalú tha 28 gasamú qi le 4
- **Másal 2** 1564 gasamú qi le 4 yá ? mothá Máré shin ñgó katab tha assabura are Máré hoshálá tháñ
- Anim1ira gasamu qi le 5
- - Anímíra máñ tha áné gasamu le 5 ílla na añá álfí aña lúná ma sifír yewála 5 ./Anímíra alfu añ alú tha sifír yá wála 5 ñgó kataba tha assabura are ágééd' Máré kátaba tha addaf dárá Máré yú
- Ñgó ákalu anímíra Máré fágada mbá gasamúiq le 5
- Animírá máñ tha áné gasamu le 6 íllá Áné ma anímíra gasamú qi le 2 u 3
- Ágéédí Máré fágada anímíra gasamú qi 6 qi min mbá ma katabá tha assabúra are míhil 2 u 3
- **Másal** 216 ma gasamu qi le 6 u walá ma gasamu qi añ alú thará qi thá d'ok'othá
- 216 gasamú qi le 6 yá ? (híñ) sha mbá álaffí añ alú na anímíra tha 6 ñínéñ mmaané u 6 gasmu qi le 6 gádarí aná ma
- Thá thañorá máñ shin $2+1+6=9$, u 9 awáláré mbá tálata ñineñ mmaané Máré rotha tha 216 gasamúí le 3 máré rotha shambálo. Gasamu qi le 6
- Ñgó daafígá tha Máré állame tháñ

Anímírá gasamú qi le 8

Tháñ fagada anímírá gasamu qi le 8 ílla anímíra álafí añ alú ná gasamú le 8

Ñgó kátaba tha assabúra are Máré shin kátaba tha addaf darú

Másal 34864 gasamú qi le 8 y1á ? /híñ / Inshan 864 gasamú qi le 8 Ñgó p'wa márthé qi shambálé

Anímíra gasmu qi le "9"

- Gín fagadíña anímírá gasamu qi thañ le 9 ílla ma má awáláré 9 yáwála ma gasamú qi le 9 ñinéñ mmaané
- Ñgó kátabgá almásal gú Máré shin kátaba

Animírá gasamu qi le "10"

Gíñ fágadíña anímíra gasamu qi tháñ le 10 ílla anímírá álaffí añ alú ma má sifír (0) ñinéñ mmaané

Ñgó kátabagá anímíra áláff añ alú gú thá sifír tha assabúra are Máré made

Lí/ qi abara u íyu p'eera

Máré gís

qi geera 30 tha abuura

4.4 Gíñ ábárrlá ñes'e qi tháñ

Alhádafá algírayalé;

mak'óda Máré qi

Máré rotha gíñ ábarrlá ñes'e qi tháñ

Máré áthohú gíñ áborrla qi tháñ qi min mmánáñ le mmánáñ.

Gíñ gií máábá ágarañí

A/ qi jahasa gabaal agarraña

Áné faro gíñ p'ulíñ qi abara thañ qi u qíÁné jahaso qi

I/ shambá garalá u mbá ágarrañlá

Ñgó p'ulága gíñ ábarrlá gíñ ñesi qi thañgú shambá zíí méré

Ñgó d'ok'o thagú Máré rotha gíñ gídí ñes'a qi ndálátha mamáré míthil alkálam , kaálam rasás ,addáfdar u shambá 10...

Másal Asúgar kilo 1 u alk'ut'un kilo 1 thare walá na mu qi login na alkíló Máré d'uk'únúñ . Ñgó p'ula márthé qi min thálo baro ñgó pula márthé qi shambá hulú gíñ tón gíñ ábarral gíñ ñes'e qi thañgú ñinéñ ma Máré

Kílgíram 1 = 1000 grám

Shaual 1 = 100 k'grám

Tóñ 1 = 1000 k'grám

Másal 1 4 kílo gram = _____ gram . másal 2

Kilogram 1 = 100 grám 4 tón = _____ kg

4 kílogram = 4×1000 grám ton 1 = 1000 kg

4 =4000 gram 4ton 4×1000 kg

Másal 3 20 shawa = _____ tón =4000 kg

10 shawal tón 1

20 shawal = ?

$20 \div 10 =$ tón 2

Másal 3 20 shawa = _____ tón

10 shawal = ?

$20 \div 10 =$ tón 2

Lí/ qi abaaara u íyu p'eera

- Ngó daa geedíe d'ok'o tha mbá zíí thá qi geera 4.31 u 4.32 máré gía míhil mbá gío Máré ne gá bul
- 4.5 Gíñ á baarlá s'uriñe qi tháñ
- Alhá dáfá ágírayalé ma geedí k'óda agírá ya qigú
- -máré rotha gíñ ábaarla s'uriñe tháñ
- Máré thóha gíñ ábarlá qi min d'uk'únúñ le mungúnuñ

Gíñ gíí máábá ágaraní

- A/ qi jhahasa gabaal agarraña
- Ngó muus'a gíñ ágaraño almítir tháñ hu
- I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá
- Máré fagada shambá hululá gíñ barlla thañ qigú mbá garao Máré Min gábul
- Gíñ ábaarla s'uriñ tháñ gú míhil m.mítir, d.m, km ñgó p'úlá márthé qi
- - shambá hulu gíñ ábarrlá s'uriñ qi tháñgu sha Máré zañzaña mítir 1 kam d./m mmaané? (10)
- 5 m./l kam m./m ñenéñ mmaané? (10) ñgó d'ok'otha Máré shugo
- -Ngó d'ok'othagú tha Máré zañzaña gíñ ábarlla s'uriñ í qi thañgú tháñdu.
- Ngó k'atabagá mítírgú Máré shin thóha qi thá gígí tha assabúra are shugo (m1 = 100 s.m)
- **Másal 2** mítirén (2) kam santímítir mmaané? Ma thik'a Máré d'ok'o tha shambá thík'ó máréné
- Tha ñgó fágada mothá Máré gía shugo mítíren (2) = 100 s./m +100 s.m lásim ná síá shugo k.m 1 = 100 mítir ñinéñ mmaané..
- Mion tha alkítabá máré yú Máré shak'álá (gía) qi geera 4.32 u 4.33

Lí qia baara uiyú p'eeera

Máré shak'álá (gia) qigeera 4..32 u 4.33 míthil mbá gabulú

4.5 Gíñ á baarlá azámaní tháñ

Alhádáfá ágírayalé“ ma geedí k'óda addarsálgú k'óda

- Máré p'úlá azámaní tha assáqa
- Máré thóha assáqa qi tha addak'ík'ayúe qi
- Addak'a le síkónt.
- Sha,bá hulu asana qi Máré asháhar

Gíñ gií máábá ágaraní

- Áné hás'ulo assáqá d'añí mbá thá shúl bus'k'e áné p'úlá geedíé
- Añé jáshaso qi min thaayú giñ ávarañne qi

I/ Shambá gárralá u mbá ágarrañlá

- Máré fágada assáqa shambá thohíláné qi tha addak'ík'ayue qi u tha sí kónt
- Añe p'úlá geedíé almodelí assaqaó gú
- Ñgó d'ok'otha assáqa gú.
- Ñgó k'algá tha Máré k'abó alhábárálegú min
- Thaayú A/ Assáqa kámu aháthí hathu min thá níndídíyú?
- I/ Assáqa kámu aháthí hathu tha agírayayúe?
- Lí/ Assáqa kámu fíígalá hathu thayué qi?
- Mí/ Assáqa kámu thin hathu alqásha
- Sí/ Assáqá kamu dírsh hathú?
- 1. Assáqa qi abaará tha addak'ík'a
- Ñgó d'pk'o thagú tha kam dak'ík'a zíí qi thá sáqayú?(60)
- Ma fágadá náré tha 60 dagígañgó buró p'úlá Máré thá shugo

Sáqa 1 = 60 dagíga

Thá Máré thík'a mbálo Máré áwalu assáqa thá 60 dagígú ñinéñ mmaané.

Masal 1 saqádeñ kam dagíga mmaané?

Sáqa 1 = 60 dak'ík'a

Saqadén (2) = 60×2 dak'ík'a

$$= 120 \text{ dak'ík'a}$$

U Máré mada shambá thóhíla adda gíga qi tha assáqayue qií shá Máré kásama anímíra daolá le 60

Másal 2 360 dagíga kam sáqa mmaané?

60 dagíga = sáqa 1

360 dagíga = ?

$360 \div 60$ dagíga = 4 saqád

Addagíga qi abaara tha assíkónt

Ñgó sawara assáqa tha assabúra are u ñgó p'úlá márethé

Shambá d'afaru áddagíga tháñ a abara tha mungúnuñle

-Ngó sawara assáqa tha assabúra are ñgó p'ulá assáqa qi samba zíne tha addagíga

Dagíga 1 = 60 síkont

- Addagígá daolá Máré á walu tha 60
- Sígont tha Máré abaara tha addagígá daolá Máré gásama síkont tha 60
- 30 dagíga = _____ síkont
- Dagíga 1 = 60 sukont
- Dagíga 3 = 3×60 síkont
= 180 síkont

Másal 2 300 síkontgú kam dagíga ma Máré?

60 síkont = dagíga 1

300 síkont = ?

$300 \div 60 = 5$ dagíga

Alyóm qi abaara tha assáqa

Inshan alyóm ma gíñ ábarrlá azamaní tháñ ñgó rotha márthé u Máré shin thóha alyóm qi tha assáqayue qi , assáqa tha alyómúe qi shambá thóhílané qi ñgó p'adagá Máré

Yóm 1 = 24 sáqa

Másal 1 yomén (2) gam sáqammaané?

Yóm 1 = 24 sáqa

Yomén 2 = 2×24 saqát = 48 sáqa

Másal 2 96 sáqa kamyóm mmaané?

24 sáqa = yom 1

24 = 4 yom

96 sáqa = ?

$96 \div 24$ 4 yom

Assánna u asháhar

Mbá madí Máré alyom, assáqa , addagiga u síkónt tha gíñ ábarrlá a azámon thañ ñínéñ mmaané ñgó mathí p'ula márthé qi tha assánna , asháhar u addór mathí abarrlá ñine qi tháñ.

Tha ñgó p'úlá márthé assánná , asháhar , addoru alyom tha ñiñéñ ábarrlá azámaní tháñ ñgó p'ula márthé qi tha samba hulu Máré qi tha assáqa le gú.

Lázim Máré k'álá tha 12 sháhar u 13 thá p'agaméle

- Sháhar má1yú 30 yom, sana maayá 365 (6) ñinéñ ma Máré u p'agumé zíí assáqá mmaané5 (6)
- Mamadá Máré mbálé tha Addárajaleyú d'añí
- Másal 1 ./ 3 sáná kam sháhar mmaané?
- Sána 1 = 12 sháhar
- 3 sáná = ?

3 ssáná = 3×12 sháhar

= 36 sháhar

Min mbále d'ok'o thagú tha sháhar 1 gam dór zine thayú?

U dor gham yom zííne thayú./

Ma motha Máré lazím Máré k'álá tha sháhar 1 mayú 4 dór u dor 1 mayu 7 yóm

Sháhar 1 = 4 dór

Dór = 7 yóm

Másal 1 12 dór gam sháhar mmaané?

Sháhar 1 = 4 dór

? = 12 dór

$12 \div 4 = 3$ sháhar

Másal 2 28 yom gam dór mmaané?

Dór 1 = 7 yóm

? = 28 yóm

$28 \div 7 = 4$ dór

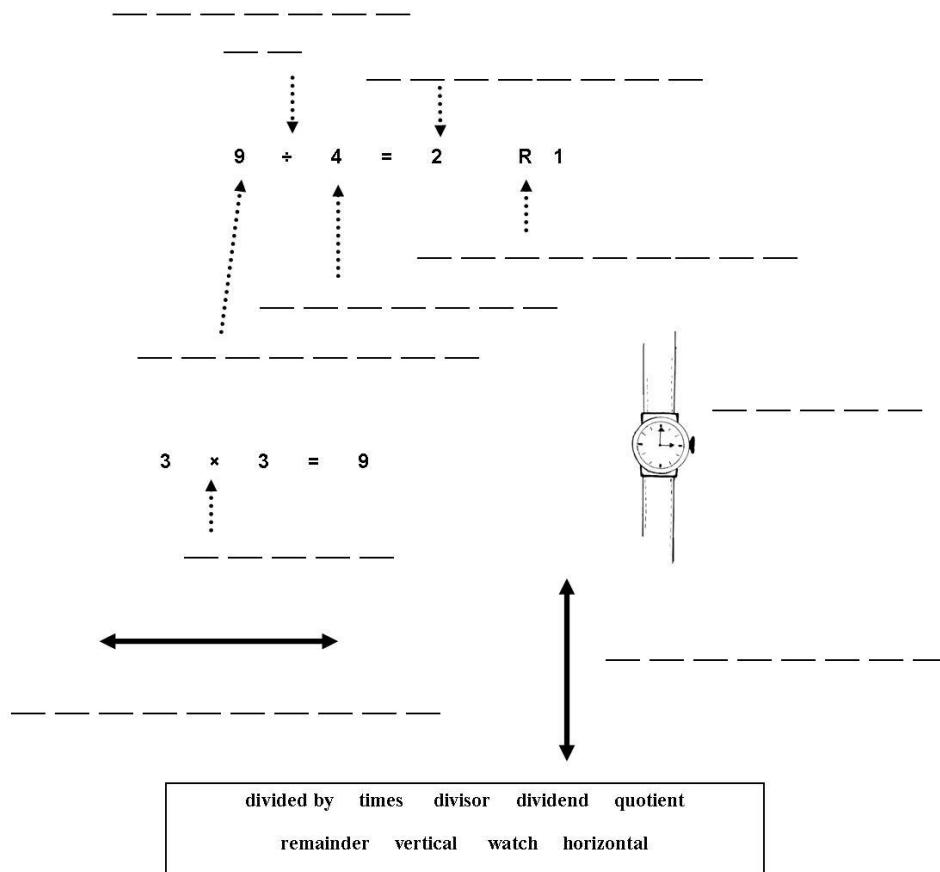
Lí/ qi abaara uíyú p'eera

Máré gía **qi gaera 4.35** min 1-5 Máré gía tha abuura 6-10 tha alú Máré u mín 11-15 min thaaayú

qi geera 4.36 Máré gía tha alfásílú

UNIT 4 - English Practice Page

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú .

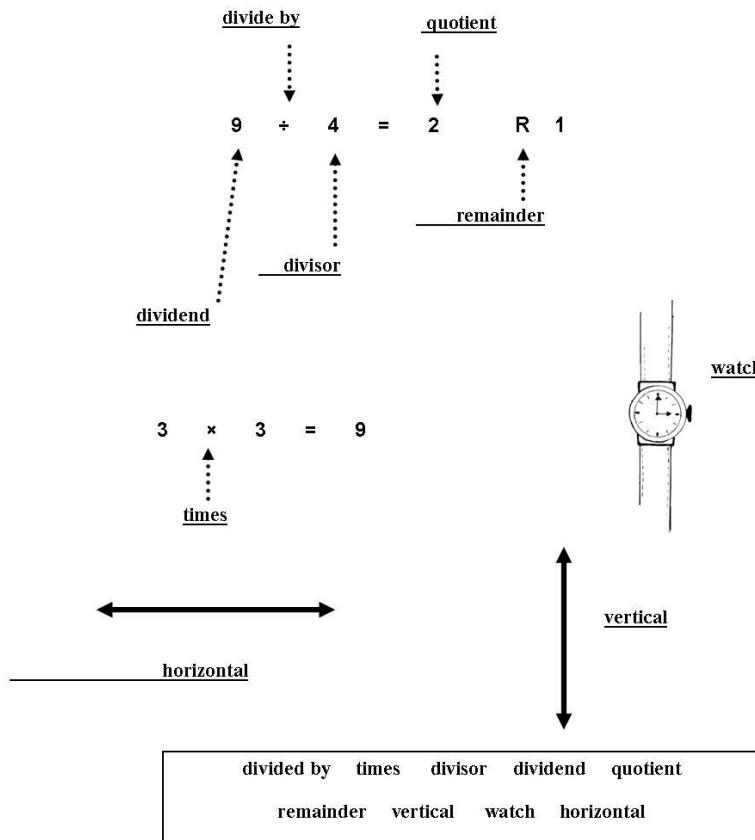

II. Geeráthá gíñ ma daadólegú tha blueqi hathú ahulutháqi mbá adine tháñ.

<u>G</u> 1. nés'i	A. bracket
<u>G</u> 2. abara	B. centimetre
<u>G</u> 3. s'uriña	C. second
<u>G</u> 4. santi míitir	D. length
<u>G</u> 5. azzamán	E. convert
<u>G</u> 6. asekondi	F. minute
<u>G</u> 7. dagiga	G. weight
<u>G</u> 8. agongór	H. time
<u>G</u> 9. k'ayara	I. measure

UNIT 4 - English Practice Page (ANSWER KEY)

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

II. Geeráthá gíñ ma daadólagú tha blueqi hathú ahulutháqi mbá adiné tháñ.

<u>G</u> 1. ñes'i	A. bracket
<u>I</u> 2. abara	B. centimetre
<u>D</u> 3. s'uriña	C. second
<u>B</u> 4. sandí míitír	D. length
<u>H</u> 5. assaqa	E. convert
<u>C</u> 6. sekóndi	F. minute
<u>F</u> 7. dagiga	G. weight
<u>A</u> 8. agongór	H. time
<u>E</u> 9. k'ayara	I. measure

Ak'us'o 5

5 Gíqomeétírí

(alhíssa 11)

Alhádá fá k'ed'e k'íllíñí: mak'óda agíráyálegú

- Máré fágada assát'ura geerundú u mbá k'íthú are
- Ma Sharma mbá daólá Máré gía assát'urá geeru ndú mbá d'afarí
- Máré gía assát'ura ma kare
- Máré fágada assát'ura geeru ndu kámu mmaané na alfarígá shríñu Máré qi thán Máré ábaare
- Máré p'ulá at'ábáqá mbá káré, thele arrbaq u boralálo gram u
- Máré gíñ ma shímbír qi , rádies, díamettír na zízí Máré.

Gín p'ad maabí agíráye qi

- Almást'ara set sgúér
- Shímbír

qi abaara u íyú p'eera

- Gígí alfasílú
- Gígí thaayú
- qirothua
- Gígí abuiiró
- Garaba

5.1 shambá hulu zízí assat'urú qiígú

(Alhíssa 5)

- Min thá shulíndu hollónoniú Máré garao annuk'ta, assát'urá s'uríñí u mungunúñgú nazízí Máré
- Thálé shin álá mothá márthélyu mbálo shaMáré zañzána mbá d'afare tháñ.

5.1.1 Anímíra s'uríñí k'ithuare u mba geerundu

Alhádáfá ágírayalé:

ma k'ódá maré qi

Máré gía assát'ura geerundu

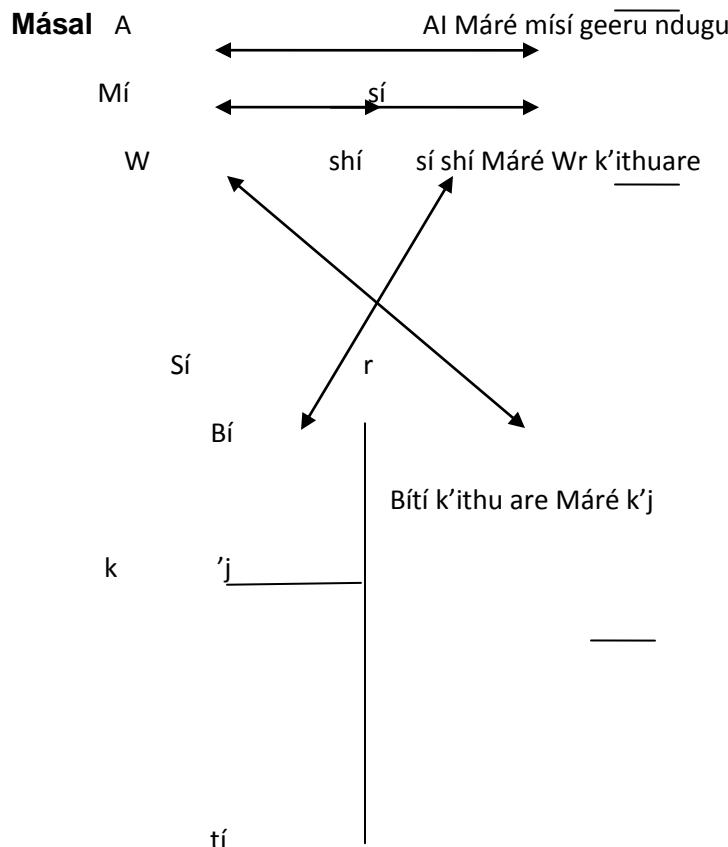
- Máré gía assát'ura k'íthu are
 - Gíñ gíí máábá ágaraní
 - A/ qi jahasa
 - - Áné jáhaza gíñ sáwarlá assát'ur tháñ tha assabúra are
 - Uágeedí Máré máthí mus'ohu
 - Máré jáhase agrráyé qi
- I/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá
- Gabul Máré thárá agíráya qi Máré gía

qi geera 5.1

- ma handuñ p'up'ud agíraráye qi

Assát'úra s'uríní mbá walá golí mmmaanéyá? Gídí ndú alúa?

Ngó k'álá geedíe Máré gíagá ndu alú . Ñgó d'ok'o tha geedí assát'ura geera ndú shañine zíiné uñgó p'úla márthé qi thalmásal.

Ñgó daagá almásala ñigúnúñgú Máré kátaba tha addafdarú min tha assá búra are

Lí/ qiabara u íyu p'eera

- -Máré gíá qi geera 5.2 bímíra 1 tha alú máré u nímír 2 tha abuura

5.1.2 tha anuk't'a mbá walá zíí qi tha assát'ura daolá álú máré gíá
assát'ura geerundu

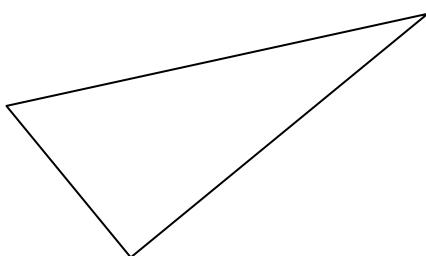
Alhádáfá algírayale :
ma k'óda máré qi

- Máré gís anímíra geeru ndu tha annút'a mañ álú masharama annuk'tá
daolá márthé alú
- Gíñ gíí maaba áagarañí

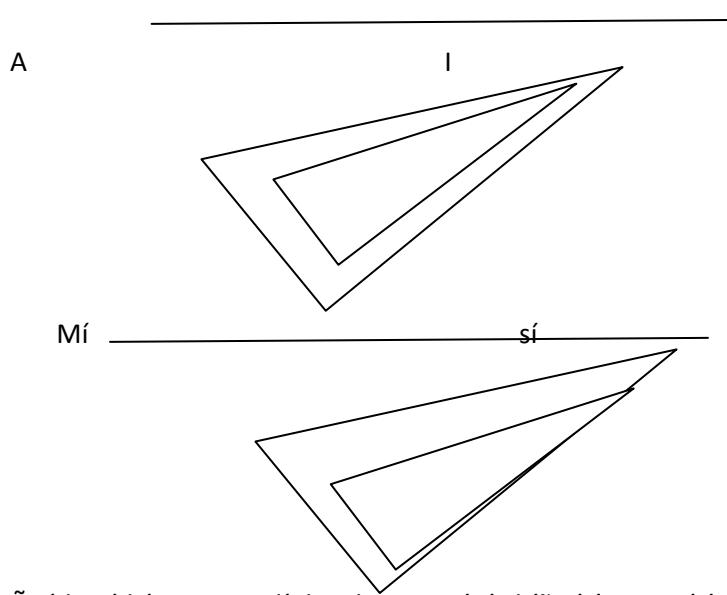
A/ qi jahasa

- Máré jáhaza sét sguér hu algiráye qi
- 1/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá
- -Ñgó p'úl1 márthae tha sét sguér assát'urá gídí théle taláta ñineñ mmaané u set sguér aynatén ñinéñ zí qi d'uk'unúñ mbá gídí káré angílí ñíñéñ mmaané min gabul mbálé Máré gía assát'ura geerundu mbá háláfuqú . Ñgó p'úlá márthé tha hássa shaín máre jáhaza set sguer hu u almast'ara máre sáwara assát'ura geerundí tháñgú.
- Máre náfa qi tha almast'ara máré sáwara assát'ura s'uríñí
- Maré geera set sguer na théle d'uk'unúñ aña hulune mbá ma nambalá
Máre gía ma p'ishíu máre áhulu

I

Máre múfa almást'ara thoñor aña k'ós'íñe tha áné hulu are ma píshí. Máré sát'ara sét sguér tha almást'ara alú ma álé áburshúsh Máré thoñor aña gúdíe qi thoñor aña walá hulo areye qi tha áné hulu are ma p'ishí . Ñgó baró p'úlá márthé tha assát'ur Al u assát'ur misí geerundugú.

Ñgó baró kásama geedí tha abuura Máré shíñ sát'ara assát'uralo uma álé t'orño thayú
ñgó mus'a márthél añá shol márène.

Assát'ur d'uk'únúñá s'uríñí (Al) ye qi min annuk'ta d'uk'únúñ mbá zíí qi thuthe qi na
annuk'ta (Mi) Máré sáwara tha assabúra are./ Ñgó p'ula márthé qi tha maré gádarí Máré
gía assát'ura s'uríñi tha annuk'ta d'uk'únúñ (míthil mbá geeru ndu alkítabá máré yú tha
áná hía maré álú.

Mín mbá híné geedí alú ñgó k'álágágú gulu gadí nágía anímíra geera ndu holóñoniñ
holóñóniñ./

Fgeedí walá góne qi mbálo máré shíñ gía sét sguer tha abuura

Lí/ qíabaara uíyú p'eera
Baqad mbá gíimáré **qi geera 5.3**

maré hollóñín na d'ok'otha máré baró rothu qi thaalú

5.1.3 máré gía assát'urá ángílá gíí káré góí

Alhádáfá ágírayalé:

ma k'óda ágírayale góí

- -máre fágada assát'úrágíí káré angíl
- Maré gía assát'úrá gíí káré angíl Gíñ gíibá ágaraní

A/ qí jahasa

- -Máre dámo set sguer

Máre jáhaso qil/ shambá gárralá u mbá ágarrañlá

Gabl mbálé hatháñ gío káré gor tha alkítab ndú alú

Ñgó máthí k'álá geedíe thá máré gía kárégór ma álé hoshalñó tháñ

Thá set sguer íyú tha théle taláta k'ed'e qí na duk'úññ ñineñ ma káré góí u máré fágada tha maré holloñoniñ añá hulu máré ndú níñéñ ma máré

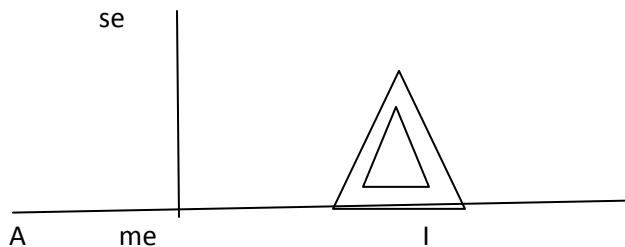
Tha assabúra are máré áhulu set sguer ndu nandu bíló k'ed'e máré áhulu mdu tha at'abashír u máré fagada tha assát'úralo ñíñéñ gío káré angíl./

Min thálo ñgó k'álágá tha máré gía assát'urá s'uríñí madí húu máré daagáhú tha Al

A

|

Máre áhulu set sguer na ndá balá d'uk'urí d'uk'úñúñ ndu Máre assát'úra s'uríñí. Máre geera set sguér na ndu bíló holloñoniñ mbá gáshí máré gía ma almásat'ara tha bülue maré gía assát'úra s'uríñí tháñ mbá s'ullá tha (me, se)

Ñó fágada ma Al u se me gíí káré góí gú maré holloñóniñ Tha alkítabá geedú yú gárrao máré mba d'araru qí thambálelena almásalgú./

Min thálo baró máré gía qi geera 5.4 tha abuura min tha alkítabá geedúyú.

Lí/ qi abaara uíyú p'eera

Miin mbá gíí Máré **qi geera 5.4**

ñgó baró mus'a már thé añá shol méréne

5.1.4 Alfarígá zíí albéná assá t'úrá geeru ndú

Alhádáfa ágírayalé :

ma k'óda máré qi

-máré p'úlé shambá k'abíla alfarígá zíí albenena assát'úrá geeru ndú u máré k'abá na s'uríñia

Gíñ gíí máábá ágarrañí

A/ qi jahasa

Máré hás'úl almást'ara

I/ shambá gárralká u mbá ágarrañlá

Ñgó p'ulá márthe qi tha ma már fedí thamaré k'abá alfáriga zíí albéná assát'úrá geeru ndú illá baqad mbá gímáré káré gor tha assát'urá s'uríñí

5.1.5 máré assát'ara geera ndu ma s'uríñú qi balá shúgo

Alhádáfa ágírayalé

máré gía assát'ura geera ndu ma s'uríñú qi balá shúgo

Gíñ gíí máábá ágarrañí

A/ qi jahasa

p'ishí shá máré damo set sguré lázim almást'ará dám máré ná gda skélí

I/ shambá gárralá u mbá ágaranílá

- Mín tha alkítábú Máré daogálá set sguér shambá k'abíla alfarígá zíí albeña ássát'urúgú.
- Máré á madú gundí shambá mmaané dadó Máré gía set sguer tha assabúra are u máré ábare na sahambá s'ulíñuné qi mále p'ul máréi qi.
- Máréé máthí gía assát'urá gídí théle taláta shambáló mbá s'uríñí u máré ábare na qi s'uríñuá máréu máré sáwara tha addáfdára máré maré físh gía **qi geera 5.5**
- tha abuura

Lí/ qiabara I íyú p'eera

- Máré gía qi geera 5.5 nímír 1 tha abuura unímír 2 máré gía tha alú máré máré saha

5.2 maré sáware baralélopgramgú u tra bísiám

(alhíssá 3)

5.2.1 Rektangí, thééle arbaqa u baráleló giram iyú mootha

Alhádáfa ágíralé:

ma geedí k'ódá addarsálé:-

m- máré ádaañthíña alú máré tha káréyú , Rektangíl u tha baralelógrámú

Gíñ gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa gabaal agarraña

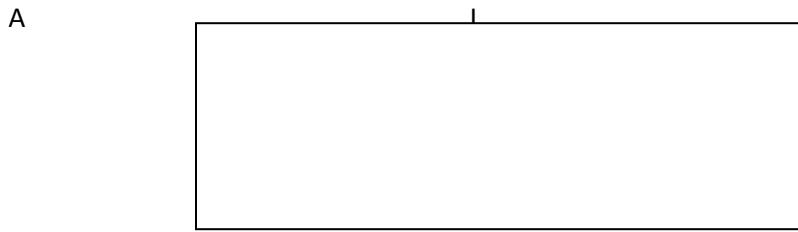
- Máré damó rektangí thééle árbaqa namú qi

I/ shambá garralá u ,mbá ágarrañlá

Maré gárroó rektangíl, thééle árbaqa namú qi u baratalo gram

Thálé shíñ máré gárrá thééle árbáqa ma p'iishí Ñgó p'úlága kombásgú shambá kábíláné assát'ur thañgú na s'uríña. Kagín gabul máré gía ñgó p'úlága kombásgú shambá híláné.

Gíñ s'úllá tha kombás gíñe qi abaaré qi na s'uríña ñiñéñ náfagÁné.

Agéédí máré d'etho qi d'uk'únúñ d'uk'únúñ márre ábaara thééle árbaqa qi tha assábúraare . Na mothá k'éd'e márre tháma shúgo

S'uríña A l = _____ s.m

S'uríña s m = _____ s.m

S'uríña A S = _____ s.m

S'uríña I, m = _____ s.m

Mothá geedú ma d'afaruo qi ma assé nshan s'uríña márre d'afaru qi maré tháma mothá márre thá santí metír

Shambálé theele arbáqa thík'o márre ma d'afaru qi yaní "A l" "m" "S" u dání "As" "I, m" ñgó fagada ma ma ma d'uk'unúñ.

Barallo gíram

Ñgp d'ok'otha geedí tha náñ s'ulla tha barale lo gíramgú méré p'úlā qi maré gía d'k'unuñ theele árbaqayé . Ñgó p'úlā márthél assáqá gíí méréne tha áné namu na théele k'ed'e ma álé állam méré gígí./

Lázim méré fágada tha théele arbáqa k'illíñ gádarí na ma baralelo gíramu Méré gía qi geera 5.6 na d'ok'otha

5.2.2 maré sáwara barale logíram

- méré sáwara baralelo gíram

Gíñ gíí máábá ágárrañí

A/ qibaara uiyú p'eera

Maré dámó almást'ara thá méréle

I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá

Ageedí méré sawara baraelo gíram tha assabára are hollóníñ u méré mathí sawara hollónoñín tha addafdará méré yú ma mad'ú dundí ma p'íshí

Lí/ qi abaara u íyú p'eera

- Ágeedí méré ná fa qi tha almast'ara ma maré álé sawara baral lo gíram u ñgó shín t'ora thayúgú ma álé hoshalñó tháñgú añá shol méré ne ñgó p'úlá márthé

5.2.3 Trabízíem

- Alhádafá ágírayale : ma geedí k'óda ágíráyalegú
- -maré fagada trabízíme
- Maré sawara mbá shá baha trabízíem

Gíñ gíí máábá ágaraní

A/ qi jahasa Méré fágada gíñ gorra méré u méré hío .

- Ñgó á garra ña gú tha thoñorá rak'as'í

I/ shambá garalá u mbá ágarrañlá

- min hollononíñ nbá d'afaru qi gú na théle d'uk'únúñ na theele árbaqa mbá assat'ura geeru ndú ñúnéñ s'ullá tha trabízíme . Ñgó p'iúlì1 márthél shúgo.

- Míhil mbá mnad'u né gundí tha alkítabú ñgó p'iula márthél shambá gíllá trabízien thá gífgí méré shíñ gía tha addafdará méré yu . min thálo méré baró gía qigeerá
- 5.6 mbá zíí tha alkítabá geedúyú.
- Baralelo gírrám ma zíí shambá horne ma trbáiim gádarlá álá s'ula tha trabízíem . Lagín trabízíem shawalá gádarí ná ma bara lelogram walá s'ullá tha baralogíram

Lí/ qjabaara u íyú p'eera

Máré gía qi geera 5.6

nímír 1 tha abuura u nímír 2 máre gia tha alú máre a márre saha

5.2.4 shimbír

(alhíssá 3)

-márre p'ulá shimbír qi shambá zíiné

Márre gía gíñ shábaha ágarañí

Gíñ gíí máábá ágarañí

A/ qi jahasa gabaal agaraña

-márre dámó kombás u Márre jáhaso qi

I/ shambá górralá u mbá ágarrañlá

Gabul ñgó ágaraña shimbír ñgó árothu qigú tha assát'úra hulu ndu alúgú . Ñgó líidá hánduñ uñgó d'ok'otha geedí thoñor aña híí märre qi ./ Mimbá k'al geedí sha illa ma maabí p'uda hández ñgó baró p'úlaga assát'ura ma líida umbá ma p'up'úd tha assabúra are tha assát'úra ma líidayú ma hatháñ ahá thé tháñ shimbíríña ma ha tháñ aháthé Min aña máñ thoñor thálo ñineñ móthóné há tháñá ? Tha assát'úra ma shimbírú ma maabí aháthé min aña máñ thoñor thalo ñinéñ móthóné ñgó jshan walá shuthí álú qi ñgó p'ulá márthé tha almásal

Assát'ura walá ma ndú líida yaní min aña tháróláné qi walá ma hulaondu ñinéñ mmaané

Theéle árbaqa, káre, barálálogram, trabiem u theele taláta assát'úrá zíí shaañíné ma Márre Márre buura alú na mothá Márre fágada tha Márre ñinéñ ma ma ndu líidá . Ñgó p'ula márthél tha shimbír ñinéñ ma assát'ura nandú líidá./ Shambá zíí shimbír gío Márre tha shulíndu 2 ñiu. Thaalfasila le yú shin álé p'ula márthél shambá gíílá shimbír tha gombás ma d'ugmbásá d'añiyu u assuraló nayú ale dagá al qism (hu) u ñgó p'ula márthél na almáqana ra diasa k'ed'é min mbá sawarbá shimbír tha assabúra are lázim na radíasa théle k'ed'e Áné ma d'uk'únúñ Márre holóñóníñ. min mbá p'ulíñla geedíe rá dies shambá gííláñ tha almásal Márre baró gía qi geera 5.7 u ñgó p'adagú.

Márre sawara shimbír tha assabúra are u aña huluné ndu áné k'íthuyú tha almást'ara ñgó p'ula qi thaba alú male k'allñó márthél qi tha s'ullá shá sha -**λω·τ·c** wälla kord u thá shimbír anusu mbá d'afarí mbá áhulune ndu s'ulla tha diámettí Márre sáwara shimbír tha assabúra are nuá radíe'sá k'ed'e u na s'uríñia dia mítrú Márre ábare na mothá thík'í Márre Márre baro tháma hu tháñ Márre fágada tha s'uríñia dia mítrú márra gíí s'uríñia radíesú maratéñ

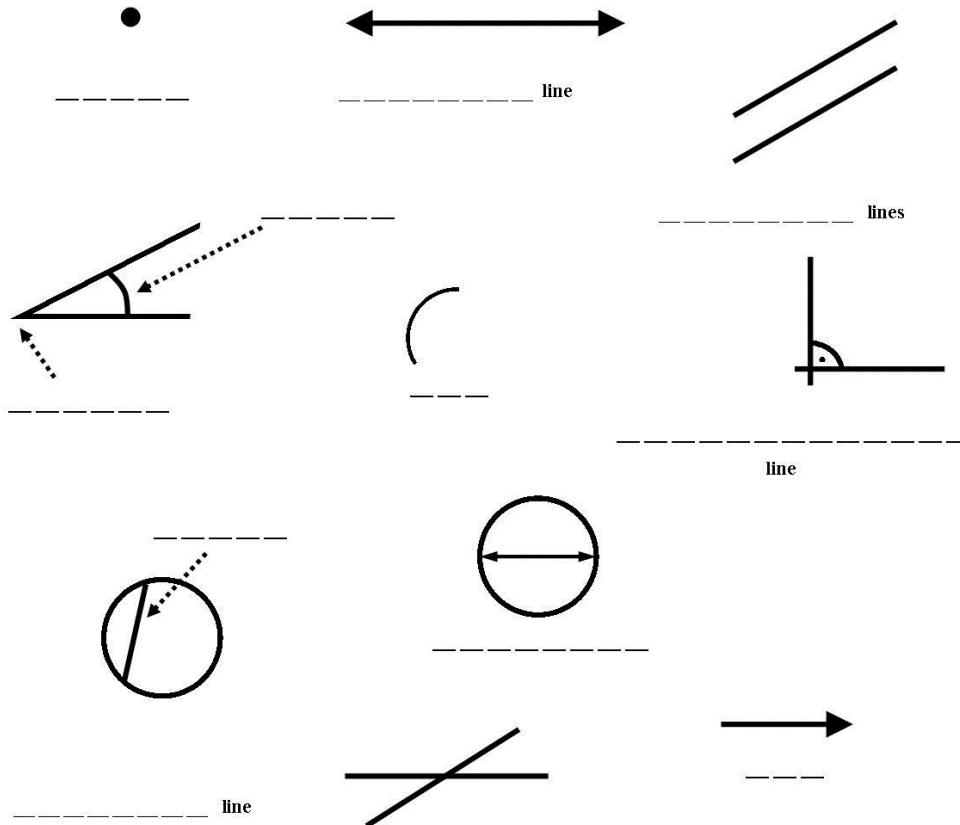
Mín thálo baró mímbá fágad géédí shambá gíllá shímbír ma p'íshí Máré baró gía qi geera 5.8 min tha alkítába Máré yú.

Lí/ qi abaara u íyu p'eera
Máré gío qi geera 5.7

tha alú Máré u Máré saha u 5.8 máré gúa tha abuura.

UNIT 5 - English Practice Page

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

parallel line side	bisector line	point	straight line	ray	angle
perpendicular line		diameter	chord	arc	vertex

II Geerathá dokothá ma daadólégu hathú azalathá mbá ma asse háthú mootháthá .

nagasa

a 1. subtraction

- a.) nagasa
- b.) athap'ua
- c.) shak'ala

 2. geometry

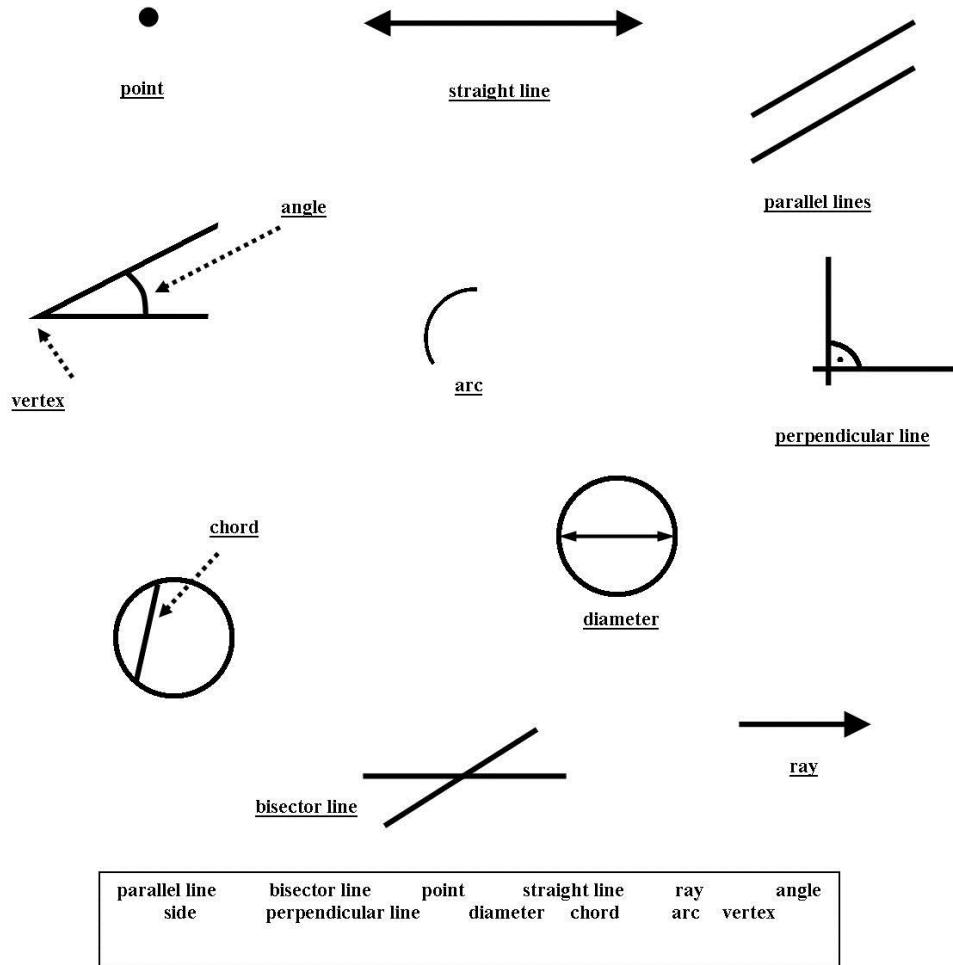
- a.) thaatháp'
- b.) añá hulu asat'ur are
- c.) giométir

 3. direction

- a.) thañor
- b.) nagasa
- c.) asát'urá adí thñor
d'uk'unúñ

UNIT 5 - English Practice Page

I. Náfatháqi thá roothá hol tha assandúk'á buluyú, á áhorathá añá ma faadi tha ndú Alqingilizú.

IIIIIGeerathá dokothá ma daadólégu hathú azalathá mbá ma asse háthú moothathá.

a 1. subtraction

- a.) nagasa
- b.) athap'ua
- c.) shak'ala

c 2. geometry

- a.) thaatháp'
- b.) añá hulu asat'u are
- c.) giometir

a 3. direction

- a.) thoñor
- b.) nagasa
- c.) asat'urá adí thañor
d'uk'unuñ

መ-ዲግ ቅለት /Glossares/

ተ/ቁ	በርተና	አማርኛ
1.	Shér fedíña	ሙተንተን
2.	Ad'afarua	አየነት
3.	Mbá gásamlá	ተከራይ
4.	Mbá gásamí	አከራይ
5.	Mbá wásal maabí thí	ደጋጥ
6.	Íyú mothá	ከለሳ
7.	Mba gothu are	ተያያ
8.	Mbá k'íthú are	ተቋራሚው መሰመር
9.	Regtangíl	ፈከታንባል
10.	Thééle mbá qa	ካራ
11.	Mbá geeru ndo	ተያያ
12.	Thatháp tha buulue	ቁልቁል መጽመር
13.	Mbá ma nagasa	ተቀናሽ
14.	The belló	ከፍተና
15.	Tha bullué	በቅተና